

Osvojit si řeč použitím všech smyslů

Školní vzdělávací program pro 1.stupeň
s uplatněním jazykové imerze vedoucí k dvojjazyčnosti dětí

Obsah:	Str:
1. Identifikační údaje	3
2. Charakteristika školy <ul style="list-style-type: none"> - Klima školy - Estetické podmínky - Učebnice a učební pomůcky - Technické a provozní vybavení - Personální podmínky a další vzdělávání pracovníků školy - Hygienické podmínky, stravování - Zázemí pro učitele - Opatření pro zabezpečení školy a bezpečnost žáků a učitelů - Spolupráce s rodiči - Mezinárodní spolupráce - Individuální péče o žáky - Nadaní žáci 	4
3. Charakteristika ŠVP Základní školy KUBUKI <ul style="list-style-type: none"> - Zaměření školy - Základní filozofie VP Základní škola Montessori: - Principy pedagogiky Montessori – výchovně vzdělávací strategie - Osobnost pedagoga - Hodnocení práce dětí - Spolupráce s rodiči - Specifické vzdělávací potřeby dětí, talentované děti - Průřezová témata 	6
4. Učební plán <ul style="list-style-type: none"> - Časová dotace - Organizační formy výuky 	12
5. Vzdělávací oblasti: <ul style="list-style-type: none"> - Výchovné a vzdělávací strategie - specifický způsob vyučování - Rozvoj klíčových kompetencí 	13
- Český jazyk	22
- Matematika	49
- Informatika	78
- Kosmická výchova a přehled průřezových témat	83
- Umění a kultura	97
- Tělesná výchova	115
- Cizí jazyk – anglický jazyk	123
6. Pravidla pro hodnocení žáků <ul style="list-style-type: none"> - Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení - Záznamy o školní práci dětí - Vysvědčení - Komunikace s dětmi - Chybová kontrola u učebního materiálu a pomůcek - Hodnocení je součástí Klasifikačního řádu ZŠ a MŠ KUBUKI Slavošovice, 19, Bolešiny 	128
7. Autoevaluace školy <ul style="list-style-type: none"> - Oblasti autoevaluace - Kritéria autoevaluace - Cíle autoevaluace - Nástroje autoevaluace - Časové rozvržení evaluačních činností 	133
PŘÍLOHY: <ol style="list-style-type: none"> 1. 100 let pedagogiky Montessori 2. Třída MŠ a ZŠ Montessori – uznávaný minimální standard v ČR 3. Záznamové archy – Čj a M 	136

1. Identifikační údaje

Předkladatel:

název školy Základní škola a Magteřská škola KUBUKI

IČ 03303934

adresa školy Slavošovice 19, 33901 Bolešiny

e-mail info@kubuki.cz

ředitel Mgr. Petra Leder

kontakty leder.petra@gmail.com

Koordinátor ŠVP Mgr. Petra Leder a Gabriela Vicendová

e-mail info@kubuki.cz

www www.kubuki.cz

Zřizovatel:

Zřizovatel Mgr. Petra Leder

adresa zřizovatele Slavošovice 19, 33901 Bolešiny

kontakt info@kubuki.cz

2.Charakteristika Základní školy KUBUKI

Umístění školy, klima a estetické podmínky:

Soukromá základní škola KUBUKI je soukromé zařízení sídlící v prostorách Základní školy a Mateřské školy KUBUKI. Škola má samostatný vchod. Učebna je vybavena nastavitelným nábytkem.

Učebnice a učební pomůcky:

Žáci pracují s učebnicemi, které mají doložku MŠMT, dále s pomůckami, na kterých pochopí nové učivo nebo si ho s jejich pomocí procvičují. Ke své práci dále používají standardní pracovní sešity, vytvořené pracovní listy, popř. připravené pracovní sešitky. Sami si také své výstupní materiály zakládají. Děti mají i další vybavení: laptop s WI-FI připojením, tiskárnu, přehrávač CD, drobné hudební nástroje, Montessori pomůcky.

Personální podmínky a další vzdělávání pracovníků školy:

Ve škole působí tito zaměstnanci: ředitel, učitel, asistent učitele, učitel cizího jazyka (angličtina), vychovatel ve školní družině a experti z různých oborů (např. biologie, věda, vesmír, jóga...). Zaměstnanci se průběžně vzdělávají v rámci akreditovaných kurzů DVPP či v jiných kurzech a seminářích.

Hygienické podmínky, stravování:

Žáci i zaměstnanci mají k dispozici běžné hygienické vybavení. Stravování zajišťuje školní jídelna – výdejna přímo v budově školy.

Zázemí pro učitele:

Učitelé mají k dispozici kabinet, kde je umístěn počítač s připojením na internet a tiskárnou a kopírkou.

Opatření pro zabezpečení školy a bezpečnost žáků a učitelů:

Škola je vybavena elektronickým zabezpečovacím systémem.

Specifické vzdělávací potřeby dětí, talentované děti

Uplatňováním principů Montessori, hlavně diferenciováním vyučováním a individuálním učením, je vytvořeno přirozené vhodné prostředí pro děti s rozdílnými vzdělávacími potřebami – děti se specifickými vzdělávacími potřebami, nadané děti, děti jiných národností. Učitel spolupracuje s rodiči při hledání vhodné vzdělávací cesty, metod výuky a úpravy výukového prostředí nebo při odborné pomoci pro konkrétní dítě.

Principy pedagogiky Marie Montessori

- svobodná práce dítěte, možnost volby
- senzitivní fáze vývoje dítěte
- koncentrace pozornosti
- připravené prostředí

Metody práce:

- trojstupeňová výuka
- izolace jedné vlastnosti
- práce se specifickým názorným materiálem a možností vlastního prožitku

Děti se specifickými vzdělávacími potřebami mohou pracovat s konkrétními materiály a pomůckami, učit se společně se spolužáky, volit si dobu k relaxaci podle své potřeby, pracovat samostatně vlastním tempem a s přiměřenou náročností úkolu. Podle aktuálních personálních možností mohou pracovat s pomocí asistenta pedagoga.

Děti talentované a nadané mohou postupovat svým vlastním tempem a získat více informací k danému tématu či pracovat rychleji při samotné práci s výukovým materiálem. Děti, které určitý úkol již dobře zvládly, mohou být pomocníkem učitele – radí, učí, pomáhají a vysvětlují učivo svým spolužákům. Jejich práce mohou sloužit ostatním jako učební materiál.

Dětem jiných národností lze přizpůsobit plán výuky a systém práce opět v rámci principů pedagogiky Montessori vzhledem k jejich individuálním výukovým potřebám.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu Základní školy KUBUKI

Motto: „Vidím novou cestu, neboť již nemůžeme vycházet jen z nás samotných, z naší kultury, nýbrž z dítěte.“
Marie Montessori

Zaměření školy

Montessori je vzdělávací program, který aplikuje pedagogický systém Marie Montessori na všeobecné vzdělávací cíle a obsahy základního vzdělávání v České republice. Základní filozofií tohoto programu je orientace na osobnost dítěte – rozvíjení jeho vnitřní motivace k učení, vývojových možností a individuálních schopností a využití jeho zájmu o určitou oblast nebo téma ve školní práci. Výhodiskem je předpoklad, že děti mají opravdový zájem a touhu poznávat, naučit se a uplatňovat nové poznatky. Filozofie této vzdělávací strategie je založena na principu svobody a možnosti volby se zodpovědností. Důležitou cílovou složkou je sebepoznání. Dítě získává dovednost rozhodovat se podle svých reálných zájmů a možností, je vedeno k respektu a toleranci ke schopnostem, odlišnému výběru a práci ostatních. Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori. Podstatnou složku tvoří vlastní samostatná vzdělávací činnost dítěte, vedena jeho zájmem, stimulována učitelem a připraveným prostředím ve školní třídě. Děti nejsou jen pasivními příjemci informací, ale na učení se aktivně podílejí. Děti pracují ve třídách ve věkově smíšených skupinách (dva až tři ročníky), aby byla zajištěna spolupráce a vzájemné přirozené učení a pomoc mezi dětmi. Práce ve věkově smíšených skupinách je jednou ze základních podmínek pro organizaci učení dětí ve třídách Montessori.

Základní filozofie vzdělávacího programu Základní školy KUBUKI

- orientace na osobnost dítěte, které ke svému rozvoji potřebuje samostatnost a nezávislost - výchova jako realizace svobody
- posilování vnitřní motivace dítěte k poznávání a učení
- vlastní samostatná vzdělávací činnost dítěte, vedena jeho zájmem
- v procesu vzdělávání postupuje dítě v souladu se svými individuálními a vývojovými možnostmi
- dítě se na učení aktivně podílí, není jen jeho pasivním příjemcem
- připravené prostředí zahrnuje tradiční didaktické pomůcky a specifický učební materiál, které umožňují aktivní a individuální práci dítěte
- učitel na základě pozorování a diagnostiky dětí reflektuje svůj přístup k dětem a vytváří vhodné připravené prostředí
- práce s chybou a pochvalou, vedení k sebekontrolě a sebehodnocení
- respekt dospělého k dítěti jako rovnocenné osobnosti

Principy pedagogiky Montessori – výchovně vzdělávací strategie

Pedagogické postupy, metody a výchovně vzdělávací strategie jsou uplatňovány ve všech vzdělávacích oblastech a jsou již uplatňovány v mateřské škole KUBUKI:

Senzitivní fáze ve vývoji dítěte - je zvláštní vnímavost k získávání určitých schopností a dovedností. Trvají jen určitou dobu a nenávratně se zakončí, ať už jsou využity nebo ne. Období senzitivní fáze ve vývoji dítěte je vhodné maximálně využít pro osvojování určitých vědomostí a dovedností, protože se je dítě v odpovídající citlivé fázi naučí nejsnáze, s nejmenší námahou a energií.

Koncentrace pozornosti označuje maximální koncentraci dítěte na určitou práci.

Připravené prostředí zahrnuje:

- osobnost učitele a lásku k dítěti

- věcné prostředí – (materiál, specifické pomůcky, vybavení a zařízení třídy) připravené pro aktuální senzitivní období jednotlivých dětí

- další výukové programy, které lze přizpůsobovat individuálním potřebám dítěte pro osvojování poznatků a dovedností

Propojování informací - nové informace vycházejí z celku, vysvětlují se na základě jednotlivých částí, které dítě opět zařazuje do určité struktury. Při práci na projektech děti pracují s informacemi a dovednostmi z různých oblastí, při reflexi je zařazují do určených kategorií a oblastí, což jim lépe pomáhá pochopit souvislosti. Není kladen důraz na to, aby se děti v rámci projektu naučily určené množství poznatků, ale aby se podrobněji zajímaly o zvolená témata.

Vzdělávací strategie vychází z předpokladu, že každý člověk je bytost neopakovatelná a přichází na svět s vybavením, které není shodné s jiným jedincem. Vzdělávací strategie v systému Montessori tedy musí být voleny tak, aby učitel mohl k dětem přistupovat individuálně a vycházel vstříc jejich potřebám. Frontální vyučování je nahrazeno organizační, obsahovou i metodickou diferenciací, která je však také závislá na aktuálních personálních možnostech. Pedagogické principy, metody a způsoby vyučování pomáhají dítěti učit se v „bezpečném prostředí“, bez ohrožení porovnáváním, vnějším hodnocením, časovým stresem, tresty a odměnami.

Individuální práce dětí – samostatná práce dítěte, popřípadě individuální řízená činnost; používáme také označení volná nebo svobodná práce. Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů. Nějakou činnost si dítě zvolit musí. Učitel činnost dětí koordinuje a využívá své pedagogické dovednosti, aby bez příkazů (s přihlédnutím k jeho schopnostem) pomohl najít dítěti činnost, která ho zaujme. Míra svobody pro určité dítě je závislá na jeho individuální míře zodpovědnosti.

Práce s vlastní zodpovědností - dítě se učí chápat souvislost mezi volbou a zodpovědností. K sebedisciplíně jsou děti vedeny již v Mateřské škole KUBUKI. Ve škole se učí dále respektovat domluvená pravidla soužití, domluvené způsoby práce, využití času ve vyučování, pracovat podle individuálního plánu i společných plánů činností. Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie; volná práce neznamená, že dítě střídá činnosti bez ukončení a důslednosti nebo nedělá nic. Pokud chce dítě pracovat s určitým materiálem, který ho zajímá – samo se rozhodne – je jeho zodpovědnost dodržet daná pravidla. Pro dodržení pravidla „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ je vhodné dětem kritéria individuálně upravit (redukovat práci, volit další činnosti, označit domluvený plán) tak, aby úkol mohlo opravdu dokončit a mělo o svém učebním rámci přehled.

Vlastní plánování a organizace práce dětí – volba pořadí činností podle svého zájmu a domluvených termínů dokončení, rozdělování práce pro činnost ve škole nebo domácí úkoly. Vede děti postupně k přemýšlení nad rozvržením svého času. Učitel dětem, které to potřebují, přechodně pomáhá v plánování a organizaci času týdenním plánem nebo jiným rozvržením, které dítěti vyhovuje (a také není v rozporu se základními principy práce).

Práce s chybou a sebekontrolou – děti jsou vedeny k sebekontrolě tím, že pomůcky a materiály, se kterými pracují, porovnávají se vzorovým řešením nebo předem stanovenými kritérii a vlastní chyby si vyhledávají a opravují.

Vedení dětí k sebehodnocení – je proces, kterému se děti učí již od mateřské školy. Zahrnuje respektování pravidel třídy, práci s chybou a sebekontrolou, připravené prostředí. Děti se učí popisovat svou práci, vlastní spokojenost s ní, porovnat svoji práci s kritérii, ocenit práci nebo najít to, co by mohly udělat jinak. Hodnotí své jednání a chování k ostatním, respektování pravidel třídy. Děti se postupně učí ústní i písemnou formulaci (písemně hodnotí svou práci například na konci školního roku).

Prezentace vlastní práce – je velmi důležitá pro učení se dětí navzájem. Děti získávají nové informace od svých spolužáků, mají možnost učit se z jejich způsobů práce, poučit se z chyb, inspirovat se z originálních nápadů a společně hledat nejlepší řešení. Prezentace práce pomáhá při vedení dětí k sebehodnocení (ocenění, porovnání s kritérii...).

Vedení portfolia vlastní práce – děti si během učení vytvářejí vlastní materiály (mapříklad tematické sešitky, soubory příkladů, informační přehledy) a spolu s dalšími výsledky své práce si je zakládají

podle zadaných pravidel. Učí se materiály třídit a portfolio školní práce je také součástí sebehodnocení dítěte a podkladem pro hodnocení práce učitelem.

Propojení informací oborem Kosmická výchova – je specifické pojetí způsobu vyučování, které není rozděleno do jednotlivých předmětů, ale vychází ze společného tematického celku. V rámci tematických projektů pracují děti s informacemi z jednotlivých oborů ve vzájemných souvislostech, pracují se symboly a přesným pojmenováním, třídí informace do kategorií. Jazyk a matematika jsou cesty k poznávání informací.

Koncepce programu Montessori umožňuje zařazovat také současné trendy v oblasti vyučování:

- využití vnitřní motivace a individuálních předpokladů a schopností
- komunikační dovednosti ve výuce
- integrovanou tematickou výuku
- kritické myšlení
- problémové vyučování
- skupinovou práci
- globální výchovu

Osobnost pedagoga

Pedagogika Marie Montessori je založena na rovnosti, nezávislosti, svobodě volby, vzájemném respektu a přijetí. Je úkolem učitele, aby toto vše dětem svým přístupem a způsobem jednání umožňoval a nabízel. Proto je velmi důležitá specifická příprava (vzdělávací kurzy Montessori), erudovanost a aktivní osobní přístup pedagoga.

Učitel zabezpečuje připravené prostředí školní třídy a je garantem volného prostoru pro samostatnou práci žáků a tvůrčí práci s celou třídou. Učitel má umět pro dítě a jeho rozvoj připravit vhodné materiály a uspořádané, připravené prostředí, které podporuje přirozenou zvědavost a naplnění senzitivních fází v učení a vývoji dítěte. Učitel také věnuje pozornost tomu, aby materiály a pomůcky měly (pokud je to vhodné) možnost vlastní kontroly.

V práci učitele je důležitá diagnostická složka – pozorování dítěte při práci, poznání jeho individuálních možností a vedení záznamů o jeho postupu v učení. Pozorování práce dětí tvoří základ pro individuální práci učitele s žákem a další doplňování připraveného prostředí. Záznamy o postupu a vývoji každého dítěte ve vzdělávacích oblastech (tzv. pedagogický deník) si učitel zajišťuje svým vlastním způsobem.

Hodnocení práce dětí

- učitel si váží dětské práci a partnersky práci dítěte oceňuje
- školní práce dětí není klasifikována; klasifikace a porovnávání dětí mezi sebou nebo důraz na jejich výkonové pořadí se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori
- při hodnocení dětí je popisován individuální pokrok v dosahování očekávaných výstupů oborů a dovedností v rámci klíčových kompetencí
- učitel se snaží vyvarovat při hodnocení práce dětí označování jeho vlastní osoby (tzv. nálepky a manipulační pojmenování)
- děti jsou vedeny ke každodennímu hodnocení své vlastní práce, aby dokázaly vyhodnotit svůj pokrok, našly své chyby a plánovaly si zlepšení své práce
- chyba je používána jako další ukazatel možnosti pro vlastní sebehodnocení a dále volbu dalších činností

Spolupráce s rodiči

Pravidelná spolupráce s rodiči je velmi důležitá pro jednotné působení a práci s dětmi ve škole i doma v rámci stejných principů. Škola je rodičům otevřena a umožňuje jim přístup v době i mimo vyučování (v čase provozu školy). Rodiče jsou vyzýváni, aby zpětnou vazbu získávali hlavně z pravidelného sledování naladění a pohody dítěte a portfolia jeho školní práce a aby porovnávali výsledky práce s

kritérii zadání úkolů a vlastními možnostmi dítěte.

Osvědčené formy spolupráce školy s rodiči:

- pravidelné konzultace rodič - žák - učitel s ukázkou práce dětí ve škole
- individuální konzultace rodičů s učiteli
- setkávání a společný program rodičů s dětmi mimo vyučování
- semináře a přednášky odborníků pro rodiče
- rodiče mají možnost – po předchozí domluvě s pedagogy – zúčastnit se školního dne, výletů a výprav dětí v rámci vyučování a vidět tak své dítě zapojené v práci celého školního kolektivu .

Průřezová témata

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
1.1. Osobnostní rozvoj
1.1.1. Rozvoj schopností poznávání
1.1.2. Seberegulace a sebeorganizace
1.1.3. Psychohygiena
1.1.4. Kreativita
1.2. Sociální rozvoj
1.2.1. Poznávání lidí
1.2.2. Mezilidské vztahy
1.2.3. Komunikace
1.2.4. Kooperace a kompetice
1.3. Morální rozvoj
1.3.1. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
1.3.2. Hodnoty, postoje, praktická etika

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA
2.1. Občanská společnost a škola
2.2. Občan, občanská společnost a stát
2.3. Formy participace občanů v politickém životě
2.4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
3.1. Evropa a svět nás zajímá
3.2. Objevujeme Evropu a svět
3.3. Jsme Evropané

4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
4.1. Kulturní diference
4.2. Lidské vztahy
4.3. Etnický původ
4.4. Multikulturalita

4.5. Princip sociálního smíru a solidarity
--

5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

5.1. Ekosystémy

5.2. Základní podmínky života

5.3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí

5.6. Vztah člověka k prostředí
----

6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

6.1. Tematické okruhy receptivních činností

6.1.1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
--

6.1.2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

6.1.3. Stavba mediálních sdělení

6.1.4. Vnímání autora mediálních sdělení
--

6.1.5. Fungování a vliv médií ve společnosti
--

6.2. Tematické okruhy produktivních činností
--

6.2.1. Tvorba mediálního sdělení

6.2.2. Práce v realizačním týmu
----

4. Učební plán

Časové dotace

Učební plán jednotlivých tříd Školního vzdělávacího programu

1. stupeň

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Jazyk a jazyková komunikace	42						
Český jazyk	33	41	9	9	9	7	7
Cizí jazyk	9	9			3	3	3
Matematika a její aplikace	20						
Matematika		25	5	5	5	5	5
Informatika	2						
Informatika		2	0	0	0	1	1
Kosmická výchova	16						
Kosmická výchova	11	14	2	2	2	4	4
	5	5	1	1	1	1	1
Umění a kultura	12						
Umění a kultura VV		7	1	1	1	2	2
		5	1	1	1	1	1
Člověk a zdraví	10						
Tělesná výchova		10	2	2	2	2	2

Disponibilní časová dotace							
součet disponibilní časová dotace	16	16					
Týdenní dotace pov. předměty	118	118	21	21	24	26	26
Nepovinné předměty							
Poznámka: Kosmická výchova zahrnuje oblasti - Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce. Vedlejší předměty mohou být vyučovány i v cizím jazyce (německém a anglickém).							

Organizační formy výuky

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori, podstatnou složku výuky tedy tvoří individuální práce dětí. Ta je kombinována s dalšími formami výuky. Výuka není organizována pravidelně jako vyučovací hodina (45 min), ale z větší části jako bloky výuky (min. 90 minut) proto, aby dětem byla umožněna co nejdelší koncentrace pozornosti na práci.

Organizační formy výuky:

- individuální práce dětí
- ranní (komunitní) kruh
- frontální vyučování
- skupinové lekce
- samostatná práce skupin
- domácí práce žáků
- projekty
- exkurze, výlety
- přírodovědné vycházky

Individuální práce dětí – je to samostatná vzdělávací činnost dítěte; dítě samostatně pracuje na úkolu, který si zvolilo s vědomím učitele podle svého individuálního plánu. Dítě si zpravidla může samo volit:

- **co** = dítě volí téma vzdělávací činnosti: podle svého zájmu vycházejícího z vývojové senzitivní fáze, z nabídky podle svého individuálního plánu činnosti nebo z připravené nabídky ve třídě
- **kde** = vybírá si místo, kde bude ve třídě pracovat
- **kdy** = ve škole pracuje v rámci daného časového vymezení (z větší části vyučovací bloky min. 90 min), na práci může pokračovat také doma
- **s kým** = podle charakteru práce může pracovat samo, ve dvojici, ve skupině

Ranní (komunitní) kruh – pravidelným rituálem setkávání celého kolektivu dětí je tzv. setkání v kruhu, kde je prostor pro:

- vypravování zážitků, sdílení myšlenek a názorů, společnou diskusi
- informace k tématům a okruhům učiva, doporučení a nabídky práce
- prezentaci práce
- organizaci a plánování práce ve třídě
- vytváření a reflexi společných pravidel
- zklidnění a cvičení ticha

Frontální vyučování – společná práce dětí je řízena učitelem, časově ohraničena (zpravidla 45 minut), z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Frontální vyučování je využíváno hlavně z organizačních a bezpečnostních důvodů pro tělesnou výchovu, výuku anglického jazyka, výtvarnou a hudební výchovu.

Skupinové lekce – společná práce skupiny dětí je řízena učitelem, z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Skupinové lekce jsou využívány pro vysvětlení, procvičení nebo opakování učiva určitého tématu nebo oblasti pro děti, které to potřebují (nebo si téma vyberou podle záměru učitele).

Samostatná práce skupin – skupina dětí pracuje samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel aktivizujícími metodami, každé dítě má v rámci skupiny svůj úkol a zapojí se do společné práce. Skupiny pracují na úkolech, které většinou vycházejí z projektových témat.

Domácí práce žáků – podle svých individuálních potřeb dokončují a procvičují učivo doma nebo pracují na dalších úkolech zadaných ve škole.

Projekty – práce v tematických projektech; děti začínají pracovat společně na vybraném tématu, podílejí se na připravovaném obsahu projektu s učitelem; pracují individuálně nebo společně interaktivními metodami; projekt obsahuje základní, výběrové a individuální úkoly, propojené s dalšími obory (ČJ, M); z práce v projektu děti pořizují své záznamy a výstupy, které si zakládají do portfolia.

Exkurze, výlety – tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy – výstavy, expozice, besedy, divadelní představení, koncerty, seznámení s obory lidské činnosti apod.; děti jsou před exkurzí seznámeny s cílem a účelem cesty, po exkurzi následuje reflexe.

Vycházky přírodovědné a vlastivědné - tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy, děti jsou předem seznámeny s cílem a účelem vycházky a úkoly pro pozorování, po vycházce následuje reflexe.

Obory	Organizační formy výuky:
Český jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - skupinové lekce
Kosmická výchova	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků - projekty - exkurze (muzea, výstavy, lidská činnost) - přírodovědné a vlastivědné vycházky
Umění a kultura	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - projekty - exkurze (výstavy, divadelní představení, koncerty)
Tělesná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - frontální vyučování
Cizí jazyk – německý a anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků

5. Vzdělávací oblasti

Motto: „Lidská osobnost, ne výchovná metoda, musí být brána v úvahu.“
Marie Montessori

Výchovné a vzdělávací strategie – specifický způsob vyučování

Vzdělávací strategie vychází z předpokladu, že každý člověk je bytost neopakovatelná a přichází na svět s vybavením, které není shodné s jiným jedincem. Vzdělávací strategie v systému Montessori tedy musí být voleny tak, aby učitel mohl k dětem přistupovat individuálně a vycházel vstříc jejich potřebám. Frontální vyučování je nahrazeno organizační, obsahovou i metodickou diferenciací, která je však také závislá na aktuálních personálních možnostech. Pedagogické principy, metody a způsoby vyučování pomáhají dítěti učit se v „bezpečném prostředí“, bez ohrožení porovnáváním, vnějším hodnocením, časovým stresem, tresty a odměnami.

- **Senzitivní fáze** ve vývoji dítěte je zvláštní vnímavost k získávání určitých schopností a dovedností, kdy je dítě nejlépe naladěno připraveno zvládnout určitý problém a učení. Trvají jen určitou dobu a nenávratně se zakončí, ať už jsou využity nebo ne. Období senzitivní fáze ve vývoji dítěte je vhodné maximálně využít pro osvojování určitých vědomostí a dovedností, protože se je dítě v odpovídající citlivé fázi naučí nejsnáze, s nejmenší námahou a energií.
- **Koncentrace pozornosti** označuje maximální koncentraci dítěte na určitou práci. Pokud dítě pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, nemá být rušeno.
- **Individuální práce dětí** (používáme také označení svobodná – volná práce dětí) je samostatná práce dítěte, popřípadě individuální řízená činnost. Dítě si na tuto dobu plánuje a organizuje čas, volí si oblasti ve vyučování, co – kdy – kde – s kým – jakým způsobem bude na úkolu pracovat. Je také zodpovědné za dokončení úkolů v osobním maximu.
Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů. Nějakou činnost si dítě zvolit musí. Učitel činnost dětí koordinuje a využívá své pedagogické dovednosti, aby bez příkazů (s přihlédnutím k jeho schopnostem) pomohl najít dítěti činnost, která ho zaujme. Míra svobody pro určité dítě je závislá na jeho k individuální míře zodpovědnosti.
- **Práce s vlastní zodpovědností** – dítě se učí chápat souvislost mezi volbou a zodpovědností. K sebedisciplíně jsou děti vedeny již mateřské škole. Ve škole se učí dále respektovat domluvená pravidla soužití, domluvené způsoby práce, využití času ve vyučování, pracovat podle individuálního plánu i společných plánů činností. Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie; volná práce neznamena, že dítě střídá činnosti bez ukončení a důslednosti nebo nedělá nic. Pokud chce dítě pracovat s určitým materiálem, který ho zajímá – samo se rozhodne – je jeho zodpovědnost dodržet daná pravidla. Pro dodržení pravidla „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ je vhodné dětem kritéria individuálně upravit (redukovat práci, volit další činnosti, označit domluvený plán...) tak, aby úkol mohlo opravdu dokončit a mělo o svém učebním rámci přehled.
- **Připravené prostředí** zahrnuje materiál, specifické pomůcky, vybavení a zařízení třídy tak, aby si děti mohly:
  - volit práci z nabídky aktivit
  - samostatně pracovat podle navržených postupů
  - svou práci porovnávat se vzorem, kontrolou nebo kritérii
  - zaznamenat si výsledky práce podle daných kritérií
  - objevovat a poznávat nové učivo také podle svého zájmu
  - využívat další výukové programy, které lze přizpůsobovat individuálním potřebám dítěte pro osvojování poznatků a dovedností
- **Vlastní plánování a organizace práce dětí** – volba pořadí činností, práce podle domluvených termínů dokončení, rozdělování práce pro činnost ve škole nebo domácí úkoly vede děti postupně k přemýšlení nad rozvržením svého času. Učitel dětem, které to potřebují, přechodně pomáhá

v plánování a organizaci času týdenním plánem nebo jiným rozvržením, které dítěti vyhovuje (a také není v rozporu se základními principy práce).

- Práce s chybou a sebekontrolou – děti jsou vedeny k sebekontrolě tím, že pomůcky a materiály, se kterými pracují, porovnávají se vzorovým řešením nebo předem stanovenými kritérii. Vlastní chyby si vyhledávají a opravují, chyba je ukazatelem dalšího učení.
- Vedení dětí k sebehodnocení je proces, kterému se děti učí již od mateřské školy. Zahrnuje respektování pravidel třídy, práci s chybou a sebekontrolou, připravené prostředí. Děti se učí popisovat svou práci, vlastní spokojenost s ní, porovnat svoji práci s kritérii, ocenit práci nebo najít to, co by mohly udělat jinak. Hodnotí své jednání a chování k ostatním, respektování pravidel třídy. Děti se sebehodnocení učí postupně – od ústního ocenění jednotlivého úkolu až k písemnému posouzení výsledků školní práce, svého jednání a chování se spolužáky, respektování pravidel třídy za určité období (písemně hodnotí svou práci například na konci školního roku).
- Prezentace vlastní práce je důležitá pro učení se dětí navzájem. Děti získávají nové informace od svých spolužáků, mají možnost učit se z jejich způsobů práce, poučit se z chyb, inspirovat se z originálních nápadů a společně hledat nejlepší řešení. Prezentace práce pomáhá při vedení dětí k sebehodnocení (ocenění, porovnání s kritérii...).
- Vedení portfolia vlastní práce – děti si během učení vytvářejí vlastní materiály (tematické sešity, soubory příkladů, informační přehledy...) a spolu s dalšími výsledky své práce si je zakládají podle zadaných pravidel. Učí se materiály třídit a portfolio školní práce je také součástí sebehodnocení dítěte a podkladem pro hodnocení práce učitelem.
- Propojení informací oborem Kosmická výchova je specifické pojetí způsobu vyučování, které není rozděleno do jednotlivých předmětů, ale vychází ze společného tematického celku. V rámci tematických celků pracují děti s informacemi z jednotlivých oborů ve vzájemných souvislostech, pracují se symboly a přesným pojmenováním, třídí informace do kategorií. Jazyk a matematika jsou cesty k poznávání informací. Nové informace v projektech vycházejí z celku, vysvětlují se na základě jednotlivých částí, které děti při reflexi zařazují do určených kategorií a oblastí, což jim lépe pomáhá pochopit souvislosti. Při práci na vlastních projektech dětí není kladen důraz na to, aby se naučily určené množství poznatků, ale aby se podrobněji zajímaly o zvolená témata.
- Práce ve věkově smíšených skupinách vede děti k přirozené spolupráci, vzájemnému učení od starších spolužáků nebo spolužáků – expertů; umožňuje dětem opakovat si učivo učení kamaráda; práce ve věkově smíšených skupinách umožňuje dětem, aby i na obtížném úkolu pracovaly s pomocí zkušenějšího spolužáka aktivně; pozorováním práce starších spolužáků získávají děti přirozeně první zkušenosti a informace o problému.
- Komunitní kruh – setkávání se spolužáky v kruhu – každodenní setkávání celé třídní skupiny je pravidelným rituálem dětí od mateřské školy:
  - sdílení zážitků a myšlenek, vypravování, názory, diskuse
  - doporučování a nabídky práce pro ostatní
  - organizace a plánování práce ve třídě
  - prezentace práce s oceněním a doporučením na vylepšení
  - stanovení pravidel a limitů

Koncepce programu Montessori umožňuje zařazovat také současné trendy v oblasti vyučování:

- využití vnitřní motivace a individuálních předpokladů a schopností
- komunikační dovednosti ve výuce
- integrovanou tematickou výuku
- kritické myšlení
- problémové vyučování
- skupinovou práci
- globální výchovu

Rozvoj klíčových kompetencí

Vyučování podle pedagogických principů Marie Montessori nám umožňuje, abychom naplňovali obsah klíčových kompetencí a cílů vzdělávání podle RVP. Vysvětlení realizace principů uvedených v tabulce Klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ využití senzitivních fází ve vývoji a učení dítěte ▪ polarita pozornosti ▪ připravené prostředí ▪ komunitní kruh ▪ práce s vlastní zodpovědností
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ filozofie oboru Kosmická výchova ▪ integrovaná tématický výuka ▪ problémové vyučování ▪ od konkrétního k abstraktnímu
<ul style="list-style-type: none"> ➤ operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informace a texty v rámci obsahu projektů Kosmické výchovy ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí ▪ práce s chybou a sebekontrolou
<ul style="list-style-type: none"> ➤ samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ samostatná práce v připraveném prostředí ▪ sebehodnocení ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ propojení učiva v projektech a s reálným životem
<ul style="list-style-type: none"> ➤ poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ práce s vlastní zodpovědností ▪ sebehodnocení ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ komunitní kruh – setkávání se spolužáky ▪ prezentace vlastní práce ▪ propojení učiva s reálným životem ▪ globální výchova

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

<p>➤ vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ setkávání, sdílení a komunikace dětí v komunitním kruhu ▪ možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu ▪ práce metodami Kritického myšlení ▪ projektové vyučování ▪ kooperace ▪ problémové vyučování ▪ důraz na samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů
<p>➤ vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ připravené prostředí ▪ práce se zodpovědností ▪ práce s chybou ▪ vnitřní motivace
<p>➤ samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály ▪ vnímání co nejvíce smysly (specifický materiál)
<p>➤ ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s chybou a sebekontrolou ▪ vedení portfolia školní práce ▪ vedení dětí k sebehodnocení, písemné zpracování ▪ připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály
<p>➤ kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ vedení dětí k sebehodnocení ▪ vnitřní disciplína, práce s vlastní zodpovědností ▪ komunikace v komunitním kruhu ▪ společné sestavování pravidel a také řešení jejich nedodržení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

<ul style="list-style-type: none"> ➤ formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu ➤ naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje ➤ rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění ➤ využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem ➤ využívá získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce ve věkově smíšených skupinách, učení od starších kamarádů, opakování si učiva učením kamaráda ▪ důraz na sdílení v komunitním kruhu, možnost často sdělovat své myšlenky, nápady a zážitky ▪ důraz na prezentaci všech prací dětí a učením se od kamarádů ▪ vedení dětí k respektu při práci ve skupině ▪ plánování, samostatnost, sebehodnocení ▪ práce s informacemi aktivizujícími metodami ▪ řešení problémů společně s dětmi ▪ společné sestavování pravidel třídy s vedením dětí k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k sobě
--	--

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

<ul style="list-style-type: none"> ➤ účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ svobodná – volná práce dětí ▪ práce dětí ve dvojicích, skupinách, týmech ▪ setkávání, sdílení a interakce dětí v komunitním kruhu ▪ možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu ▪ princip práce „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ ▪ připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály ▪ porovnávání práce podle vzorové kontroly a předem stanovenými kritérii ▪ vedení dětí k sebehodnocení ▪ prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních ▪ vedení portfolia školní práce
<ul style="list-style-type: none"> ➤ podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty 	

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ setkávání, sdílení a komunikace dětí v komunitním kruhu ▪ spolupráce dětí při vyučování ▪ společné sestavování pravidel soužití ▪ respektování domluvených pravidel
<ul style="list-style-type: none"> ➤ chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních ▪ zodpovědnost a vnitřní disciplína ▪ spolupráce školy s rodinou
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vlastní plánování a organizace svého učení ▪ výpravy třídního kolektivu mimo školu v rámci témat k vyučování ▪ samostatný pobyt dětí na škole v přírodě ▪ propojení se životem (sledování života regionu, informace o aktuálních událostech v zemi a společnosti...)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ projekty o historii naší vlasti ▪ sledování života regionu, informace o aktuálních událostech, příležitostná zapojení dětí do projektů vztahujících se k regionu ▪ naučné výpravy, muzea, galerie ▪ vnímání co nejvíce smysly
<ul style="list-style-type: none"> ➤ chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ práce s časovou přímkou – historie naší planety, podmínky vznik života, vznik a vývoj života na naší planetě (v rámci Kosmické výchovy) ▪ tříděný odpad ve třídě, další praktické zapojení do ochrany životního prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ samostatná práce na pokusech a pracovní činnosti podle zadání a návodů ➤ podíl na sestavování a respektování stanovených pravidel
<ul style="list-style-type: none"> ➤ přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ práce dětí v připraveném prostředí a aktivní podíl na jeho utváření ➤ vedení dětí k respektu k sobě, druhým a k prostředí ➤ sebehodnocení ➤ globální výchova

<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ problémové vyučování ▪ metody Kritického myšlení ▪ vnitřní motivace ▪ svobodná – volná práce ▪ vlastní plánování a organizace vyučování
<ul style="list-style-type: none"> ➤ orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora vlastních projektů dětí ▪ vlastní plánování ▪ propojení s reálným životem ▪ práce s chybou ▪ vnitřní motivace ▪ zodpovědnost ▪ globální výchova ▪ společné sestavování pravidel třídy s vedením dětí k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k sobě

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít ➤ získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu ➤ vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků ➤ využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání ➤ chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání ➤ předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozvíjení především praktickým nácvikem a tvorbou obsahů pomocí digitálních nástrojů při: projektové činnosti, skupinové práci, individuální práci. ➤ Žáci získávají návyky a postoje související s používáním digitálních technologií k smysluplné, tvořivé a bezpečné práci, při učení i při svém zapojení do společenského života.

ČESKÝ JAZYK

Motto: „Jazyk způsobuje každou změnu ve světě, označovanou jako civilizační. Nástrojem, který umožňuje vzájemné porozumění, je jazyk a řeč – je to prostředek společného myšlení.“
Marie Montessori

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	ŠVP					
Jazyk a jazyková komunikace	33						
Český jazyk		41	9	9	9	7	7

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

Charakteristika

Se čtením, psaním a výukou českého jazyka začínají děti již v Montessori mateřské škole a plynule pokračují ve škole základní. Učitel využívá senzitivních období, zájmu a naladění dítěte, doporučuje mu vhodné činnosti, které odpovídají schopnostem a úrovni, na které se dítě nachází.

Ve škole je zajištěna možnost komunikace mezi dětmi a na partnerské úrovni také s učiteli a dospělými. Součástí běžného života třídy je komunitní kruh, kde mají děti možnost sdělovat své zážitky, diskutovat, vyjadřovat se k problémům, pravidlům, prezentovat informace, hodnotit svou práci. Od počátků školní docházky trénují verbální komunikaci s ostatními dětmi a s dospělými ve třídě.

Při výuce čtení je prvotní cíl to, aby děti rády četly texty a celé knihy, dokázaly se nad texty zamýšlet, povídat si o přečteném, porovnávat se čteným textem své vlastní zkušenosti a zážitky a čerpat z textů nové informace. Od počátků psaní ukazujeme dětem, že je příjemné si zapisovat své myšlenky, názory a informace pro sebe a poskytnout je také k přečtení ostatním. Texty, se kterými děti pracují při výuce čtení, psaní, při práci s mluvnickými pravidly a slohovém výcviku jsou pro děti smysluplné – to znamená, obsahují slovní zásobu z oblastí, o kterou má dítě zájem, přináší nové informace nebo podněcuje děti k fantazii a sebevyjádření. Proto je také velmi úzké propojení mezi oborem Český jazyk a Kosmická výchova.

Děti se učí získávat informace z různých zdrojů – k dispozici je knihovna s dětskou literaturou a čítankami, slovníky, encyklopediemi, jako informační zdroj slouží učebnice českého jazyka a literatury, možnost přístupu na internet. Děti pracují také podle písemných instrukcí, které doplňují materiály pro samostatnou práci dětí ve všech oborech vyučování. Vedeme děti k obohacování slovní zásoby novými pojmy, které se učí propojovat na fakta a generalizace, porovnávat obsahy a zpracování obdobných námětů v různých textech.

Pro čtení, psaní, mluvnická pravidla, slohový výcvik a literaturu je ve třídě připraven „jazykový materiál“, který respektuje zásady pro připravené prostředí v pedagogickém systému Montessori.

Pro výběr okruhů učiva je důležitější připravenost dítěte než příslušný ročník školní docházky. Přehled výstupů tedy není v plánu okruhů učiva seřazen chronologicky nebo doplněn údaji o příslušném ročníku, děti nemusí postupovat daným jednotným pořadím činností a oblastí, ale mohou si vybírat z nabídky podle svého zájmu a pracovat svým individuálním tempem. Je tedy například možné, aby se dítě, které ještě nezvládlo techniku psaní, ale umí číst, s pomocí učitele zabývalo slovními druhy nebo větnou skladbou. Pokud si dítě vybere oblast, ke které nemá potřebné dílčí zkušenosti, učitel mu ukáže a doporučí, které učivo si ještě předem potřebuje osvojit.

Nedílnou součástí jazykové oblasti je společná práce a komunikace mezi dětmi, při které se učí jeden od druhého a společně pracují na zadaných úkolech. Využíváme aktuálních událostí a života třídy a školy, při kterých mohou děti využívat své jazykové dovednosti a prezentovat svou práci. Za důležité považujeme, aby se děti učily mluvit o svých pocitech, zkušenostech, zážitcích a názorech a nebyly se je konfrontovat s druhými.

Čtení

Motto : „Každé dítě začíná nebo pokračuje ve čtení od své individuální čtenářské úrovně. Pokud se dítě naučilo číst ještě před začátkem 1.třídy, po nástupu do školy tuto dovednost dále rozvíjí a smysluplně využívá.“

Pro nácvik čtení využíváme:

- spontánní čtení od MŠ (slova s předměty a obrázky)
- čtení od známých hlásek k přečtení celého slova
- smysluplné texty – slovní zásoba vychází z okolí dítěte, z oblastí, o které má dítě zájem, podněcuje děti k fantazii a sebevyjádření nebo přináší nové informace (například k projektům z oblasti Kosmické výchovy)
- možnost vlastního neřízeného čtení z připravené knihovny během vyučování

Pro radost ze čtení je dobré zajistit, aby dítě mohlo o tom, co četlo, vypravovat a sdílet své čtenářské zážitky s vrstevníky a dospělými.

Psaní

Motto: „Vlastní rukopis je individuálním výrazovým prostředkem, který můžeme chápat jako obraz osobnosti. Písmo dítěte od počátku nácviku psaní odráží jeho momentální náladu i vnitřní naladění a je pomocníkem k chápání dětské psychiky...“

Při nácviku psaní využíváme:

- správné vystihnoutí „exploze psaní“
- hmatová písmena (malá psací)
- práci se skládací abecedou a hláskování
- také velká tiskací písmena pro počáteční zapisování a psaní
- metodiku psaní s využitím řady písanek pro 1.ročník ZŠ
- vlastní sestavování malých sešitků s napsanými slovy, větami a texty k danému tématu (podle různých úrovní dětí)

Pro začátek psaní je velmi důležité vystihnout „explozi psaní“, kdy dítě chce samo psát. Současně s tím pokračuje zdokonalování jemné motoriky ruky, vedení ke správnému držení tužky a správnému sezení při psaní. Při osvojování nových tvarů psacích písmen jsou používána hmatová písmena. Od počátků psaní učitel respektuje vlastní rukopis jako výraz osobnosti dítěte, neopravuje se sklon písma a ani tvary písmen, pokud jsou čitelné. Upozorňujeme děti na správný postup a navazování při psaní jednotlivých písmen. Zpočátku psaní nežádáme po dítěti přečtení napsaného textu. Teprve později je dobré a důležité, aby dítě po sobě napsaný text s porozuměním přečetlo.

Dítě souběžně s nácvikem psaní může používat k písemným sdělením velká tiskací písmena tak dlouho, jak potřebuje. Podle potřeby dítě může využívat při psaní tiskací a psací pohyblivou abecedu a psát s pomocí počítače.

Chyby v psaném textu dítě opravuje samo nebo s pomocí učitele podle vzoru, učitel opravuje pravopis až po zvládnutí příslušného pravidla.

Vedení ke kompetencím v komunikaci

Motto: „V rodině, mateřské i základní škole je důležité nechat dětem dost času pro poslech a mluvení, pro čtení, vlastní psaní a pro diskutování. Nepostradatelný a důležitý jazykový materiál je to, že dítě je v kontaktu a pracuje mezi mluvícími osobami...“

Pro rozvoj kompetence v komunikaci zařazujeme:

- komunitní kruh – aktivní naslouchání, sdílení, respektování mluvčího, diskuse, prezentace, vypravování, otázky, organizace a plánování další práce, domlouvání dětí mezi sebou

- společné sestavování pravidel
- práce s textem (různé metody)
- práce s informacemi (různé metody)
- aktivity pro společnou práci dětí s učitelem
- aktivity a připravený materiál pro samostatnou práci skupin dětí
- diferencovaný zásah učitele do komunikace mezi dětmi
- využíváme radost dětí ze čtení a písemného zpracování myšlenek

Důležité jsou společné prezentace písemných projevů dětí:

- děti při seznámení se zpracováním tématu kamarády získávají zkušenosti, jak se dá text ještě připravit a napsat jinak
- děti při čtení svých textů před ostatními získávají dovednost prezentace
- učí se ocenit práci druhých a doporučit vylepšení
- děti poznají, že je důležité si pro přehlednost a rychlou orientaci svůj text uspořádat a připravit, aby jim sloužil jako podklad také k mluvenému projevu
- děti se seznámí s různými způsoby uspořádání textů (každý má svůj vlastní způsob zpracování, který mu vyhovuje nejlépe)
- vedeme děti k tomu, aby si osvojily svůj vlastní způsob, jak si psaný text přehledně uspořádat, a tak si připravit také své mluvené projevy
- mají více autentických příležitostí rozpoznat chyby v mluveném projevu a uvědomit si správnou výslovnost

Při společné prezentaci prací dětí učitel ohleduplně přistupuje k nesmělým dětem.

Sloh, psané texty

Motto: „Umět psát je prima, protože si tak můžeme zapsat své myšlenky a nápady, můžeme sdělit své zážitky ostatním v delším časovém horizontu, můžeme druhým něco vysvětlit, můžeme něco pěkného a milého uložit do písemné paměti pro sebe i pro ostatní čtenáře...“

Pro rozvoj psaných textů využíváme:

- děti mají možnost psát to, co jim dělá radost – fantazie, vlastní zážitky, texty k tématům z projektů, vysvětlování odborných koníčků....
- využíváme všech událostí, píšeme krátké zpětné vazby k tomu, kde jsme byli, co se nám líbilo, využíváme potřeby a nápady dětí
- vedeme děti také k přehlednému, výstižnému a věcnému písemnému záznamu
- tolerujeme fonetické psaní počátečních prací; gramatické chyby opravujeme, až když má dítě osvojena mluvnická pravidla
- děti se učí zapisovat a psát své texty také na počítači
- některé děti potřebují více pobídnout, motivovat a pomoci (návodem, osnovou, literárním textem, obrázky...)

Literární výchova

Motto: „V literární výchově na 1. stupni, kde se čtenářství teprve utváří, se máme snažit děti přilákat k četbě, posílit je v chuti číst, učit je uvědomit si radost ze zaujetí čtením a povídání o tom, co četly...“

Od počátku čtení respektujeme zájem dítěte o knihu, i když je to zpočátku jen listování, prohlížení a letmé čtení některých vět. Důležité je, aby dítě mělo možnost zážitky z četby někomu vyprávět a sdílet s ostatními. Postupně vedeme děti k větší zkušenosti při četbě – aby se naučily o tom, co čtou, přemýšlet, reagovat na to, poznávat, co jim četba přináší. Součástí připraveného prostředí k četbě je vytvoření atmosféry, kde děti čtou s chutí, nebojí se navzájem a pro sebe psát o tom, co čtou, jak se jim to líbí a proč.

Ve třídě je prostor pro individuální četbu dětí. Neklademe důraz na hlasité čtení před celým kolektivem, ale na zaujetí dítěte četbou. Hlasité čtení využíváme při společné práci dětí k prezentaci textu, který chtějí sdílet s ostatními, nebo se kterým děti dále pracují. K prezentaci literárních interpretací, dramatizace a čtení vlastních literárních textů dětí využíváme rodičovské publikum a

významné dny a slavnosti. Pravidelné čtení a sdílení četby důrazně doporučujeme také rodičům s dětmi doma.

S literárními druhy a autory seznamujeme děti v souvislosti s ukázkami textů a knih. Využíváme autentických prožitků dětí – povídání o přečtených knihách a textech, vyprávění o navštíveném divadelním představení, nápady na hraní divadla, psaní básní a jejich recitace, vydávání sborníků dětské literární práce, povídání o filmech podle literární předlohy apod.

Výběr literárních textů je vhodné vztahovat k tématům Kosmické výchovy, která jsou právě aktuální.

Oblasti literární výchovy:

- individuální četba podle zájmu a výběru dětí, doporučené texty učitelem, zadané texty ke společnému tématu
- sdělování obsahu přečteného textu, vlastního vnímání čteného textu a sdílení svých čtenářských zážitků mezi dětmi
- seznámení s nejznámějšími autory dětské literatury, spisovateli a básníky
- na příkladu ukázek rozlišení základních literárních druhů vhodných pro dětskou četbu – próza a poezie; pohádka, bajka, povídka, dobrodružná literatura, sci-fi
- lidová slovesnost – pohádky, pověsti, přísloví, pranostiky, hádanky;
- poezie – rým, verš, přirovnání, básničky k určitému tématu, interpretace před publikem
- divadlo – herec, režisér, scénář, výprava, hraní divadla, návštěva divadelního představení
- film – filmové příběhy určené dětem a sdílení dětí k obsahu a zážitkům ze sledování děje
- porovnávání zpracování jednoho tématu – různými autory, v různých obdobích historie, různými literárními styly

Mluvnická pravidla:

Motto: „Pravopis se člověk nenaučí poučkami ani spisovnou výslovností, ale tím, že často čte a často píše. Psaní se učí psaním – ne psaním podle diktátu, ne zapamatováním pouček, ne rozborem a určováním tvarů. S pravidly se děti jistě mají seznámit, ale nejdřív ze všeho se potřebují naučit, že rády píší, a že kvůli tomu, aby jejich psaní bylo srozumitelné a hezké, je dobré psát pravopisně správně.“

Ke každému pravopisnému a mluvnickému pravidlu (podle přehledu mluvnického učiva v záznamových mapách) připravujeme materiál pro individuální práci dětí. Pomocí materiálu dítě nové pravidlo pochopí, procvičí si jeho pravopis a upevní pomocí dalších textů (nejlépe k tématu z oblasti Kosmické výchovy). Učitel každý materiál dítěti před prací předvede, naučí ho s materiálem pracovat, pomáhá dětem podle jejich individuální potřeby. K učení využíváme také vzájemnou pomoc spolužáků.

Pravopis a slovní zásobu děti trénují a procvičují hlavně při psaní vlastních textů. Důležité je, zařazovat takové činnosti, kde budou děti často a rády psát. Děti se potřebují naučit, že proto, aby bylo jejich psaní srozumitelné a zaujalo čtenáře a posluchače je třeba psát pravopisně správně.

Diktovaný text si děti mají možnost opět samy porovnat se vzorovým textem, vyhledat a opravit chyby. Pracují se slovníky – Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, Slovník českých synonym, Slovník cizích slov.

Materiál pro seznámení dětí s mluvnickými pravidly pro individuální práci dětí má splňovat tato kritéria:

- respektuje individuální práci dítěte – vlastní tempo, přizpůsobení obtížnosti
- materiál je určen k řešení jednoho problému
- má smysluplný obsah – slovní zásoba z okolí a zájmu dítěte nebo nové informace
- umožňuje vlastní kontrolu dítětem – porovnání se vzorem, vyhledání vlastních chyb, oprava chyb
- je esteticky zpracován – snadná manipulace, vhodné obrázky, velikost písma, barevné rozlišení, uložení, trvanlivý materiál....
- je uložen na přístupném místě
- osvojené pravidlo dítě procvičuje ve vlastních textech (tvoření vět, příběhu, básničky...)
- pomocí materiálu dítě postupuje od praktického užívání jazyka k pojmům a definicím

Práce s chybou

Motto: „Nesprávná je ostrá kritika a snaha dospělých ukázat nejsprávnější postup a řešení. To však neznamená, že necháme děti tápat a chybovat. Musíme zvážit, kdy dítě naši pomoc nutně

potřebuje, nebo dokonce požaduje a kdy je lepší nechat ho soustředěně se zájmem pracovat, dělat chyby a poučit se z nich...“

Práce s chybou je jedním ze specifických principů pedagogiky Montessori. Při opravování písemných textů se řídíme těmito pravidly:

- zpočátku píše děti foneticky a gramatické chyby se neopravují
- pravopis u pravopisných cvičení se opravuje po probraných gramatických jevech (znaménka, tvrdé a měkké slabiky, párové souhlásky, probraná velká písmena...)
- pravopis slohových cvičení a vlastních textů dětí se opravuje až od 3.- 4. třídy
- učitel nevpisuje do textu dítěte, korekturu píše do okraje – místa na opravy
- opakující se chyby si dítě může zapisovat do své vlastní kartotéky
- ke kontrole chyb dítě používá porovnání své práce se „vzorem – KONTROLOU“
- ke vzájemné kontrole chyb a opravě je využívána pomoc mezi spolužáky

Způsoby označení a opravování chyb:

Učitel chyby neopravuje, ale označuje, kde je v textu chyba a dítě si správné řešení a opravu provede samo. Učitel pro upozornění na chybu může použít například obyčejnou tužkou – výrazným způsobem zapisuje pravidlo (podle potřeby správné řešení), které si má dítě zapamatovat. Označení chyby je přizpůsobeno úrovni dítěte a množství pravopisných jevů v textu:

- učitel označuje počet chyb na stránku a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole učiteli
- učitel označuje počet chyb na řádek a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole
- učitel označí slovo, a nechá dítě chyby vyhledat
- učitel označí přímo chybu, dítě ji samo opraví

Záznamy o práci dítěte

Motto: „Každý má právo být sám sebou...“

V rámci respektování principů Montessori pedagogiky, ponecháváme tam, kde je to možné, volbu výběru okruhů učiva na dítěti. Důležitá je připravenost dítěte zvládnout určitý jazykový problém. Přehled výstupů není v plánu chronologicky seřazen, děti nemusí postupovat daným jednotným pořadím činností a okruhů, ale mohou si vybírat z nabídky podle svého zájmu a pracovat svým individuálním tempem. Dokončené a zvládnuté okruhy učiva a úkoly si děti s pomocí učitele zaznamenávají a označují časovým údajem do přehledu, který je srozumitelný dětem a ukazuje také další nabídku a úkoly každému dítěti.

Slohové práce, vlastní písemné záznamy a texty, písemné zpracování informací k různým tématům, dokončené pracovní materiály, kontrolní testy, pracovní sešity a brožurky atd. si každé dítě zakládá celý školní rok do svého portfolia.

Očekávané výstupy oboru na konci 2.období

Naplnění očekávaných výstupů oboru ČESKÝ JAZYK učitel realizuje těmito způsoby:

- připravené prostředí s jazykovým materiálem, který dítě používá v rámci individuální obtížnosti, rozdělení učiva na dílčí kroky, individuální časové dotace, výběru místa a spolupráce mezi dětmi
- aktivizující metody práce ke čtení, psaní, práci s textem, sebevyjádření, rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností
- praktické použití znalostí a dovedností oboru Český jazyk v tématech projektů v oboru Kosmická výchova
- společné prezentace a sdílení vlastních prací dětí

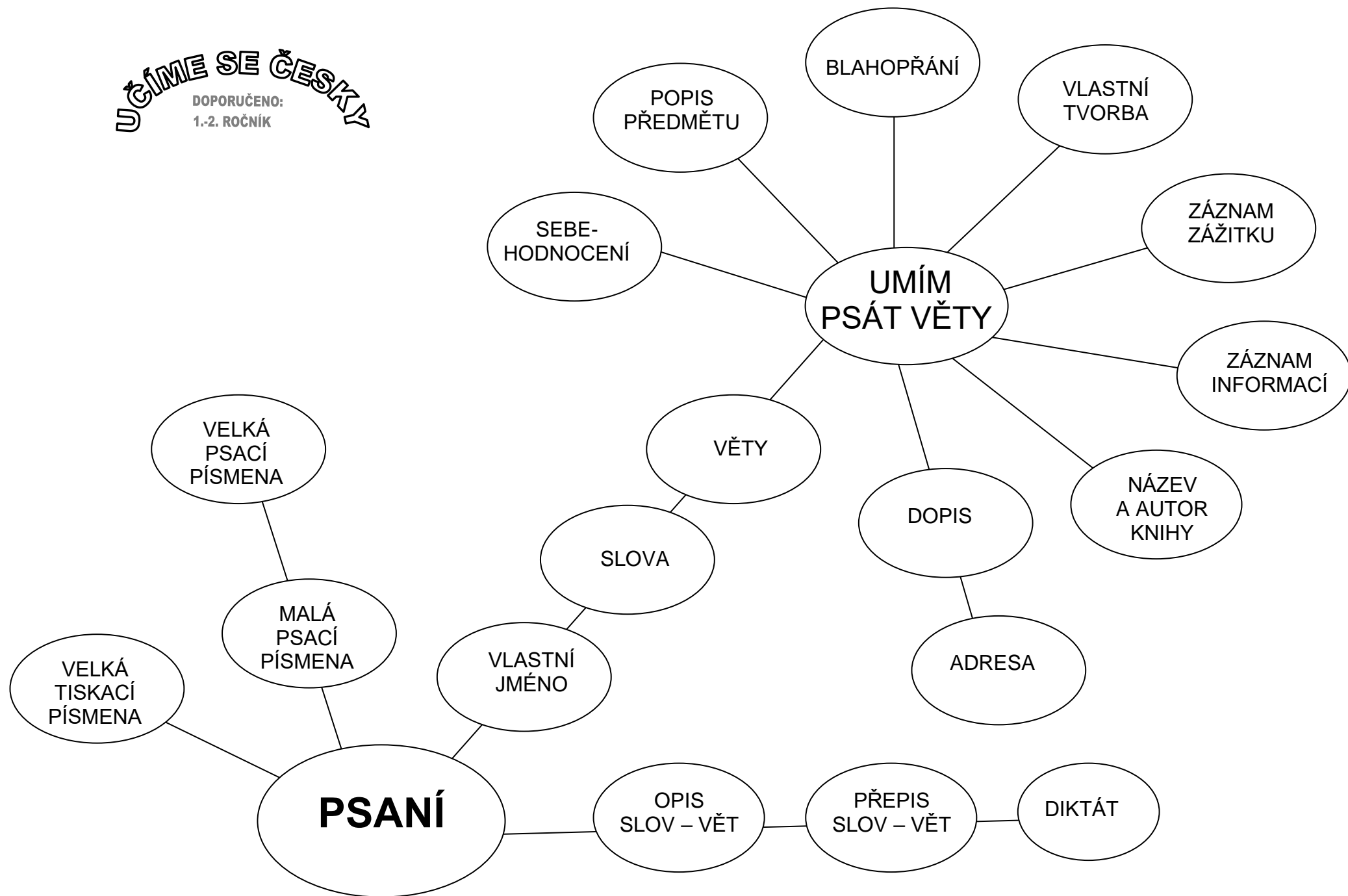
UČÍME SE ČESKY

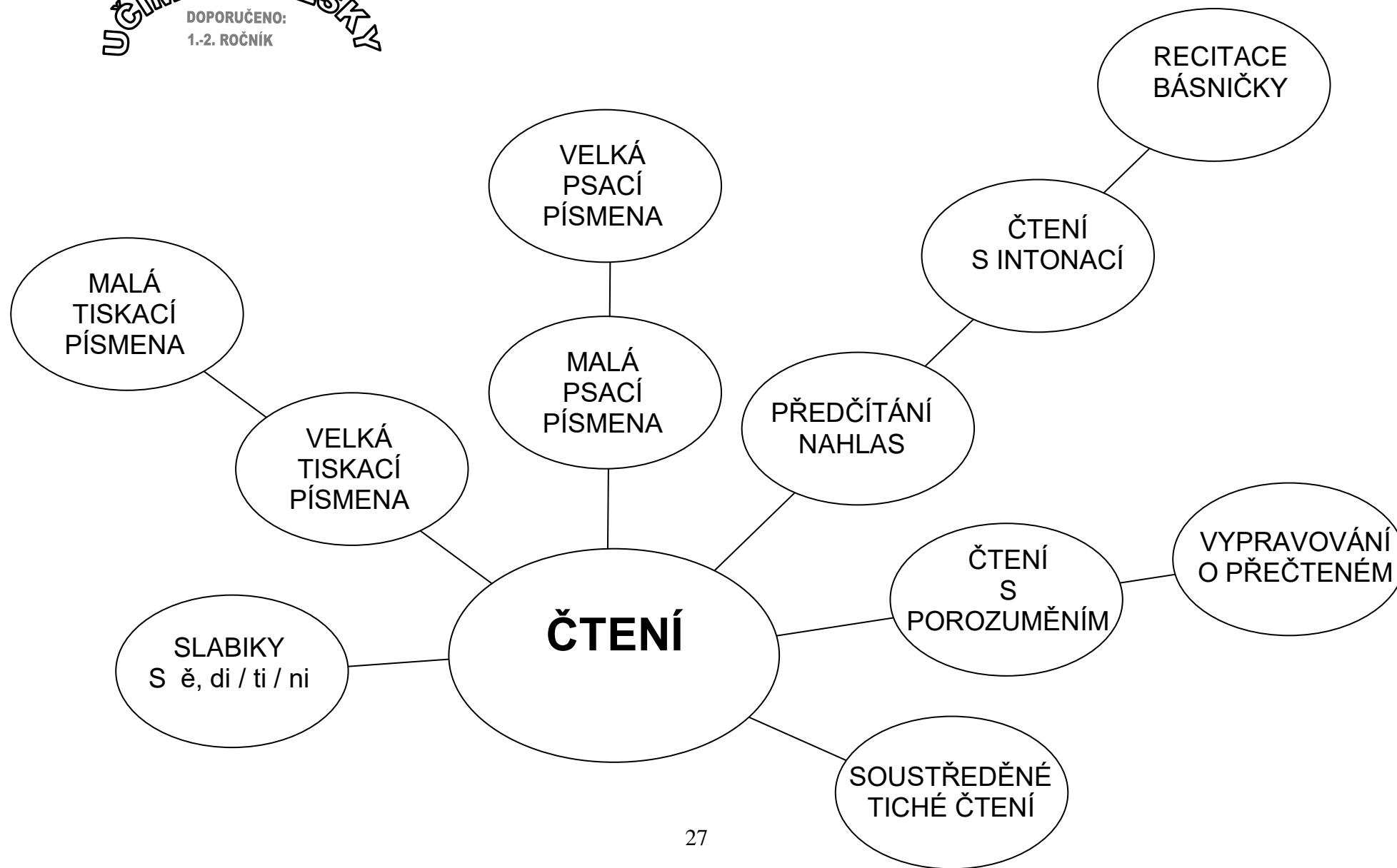
Přehled okruhů učiva oboru Český jazyk:

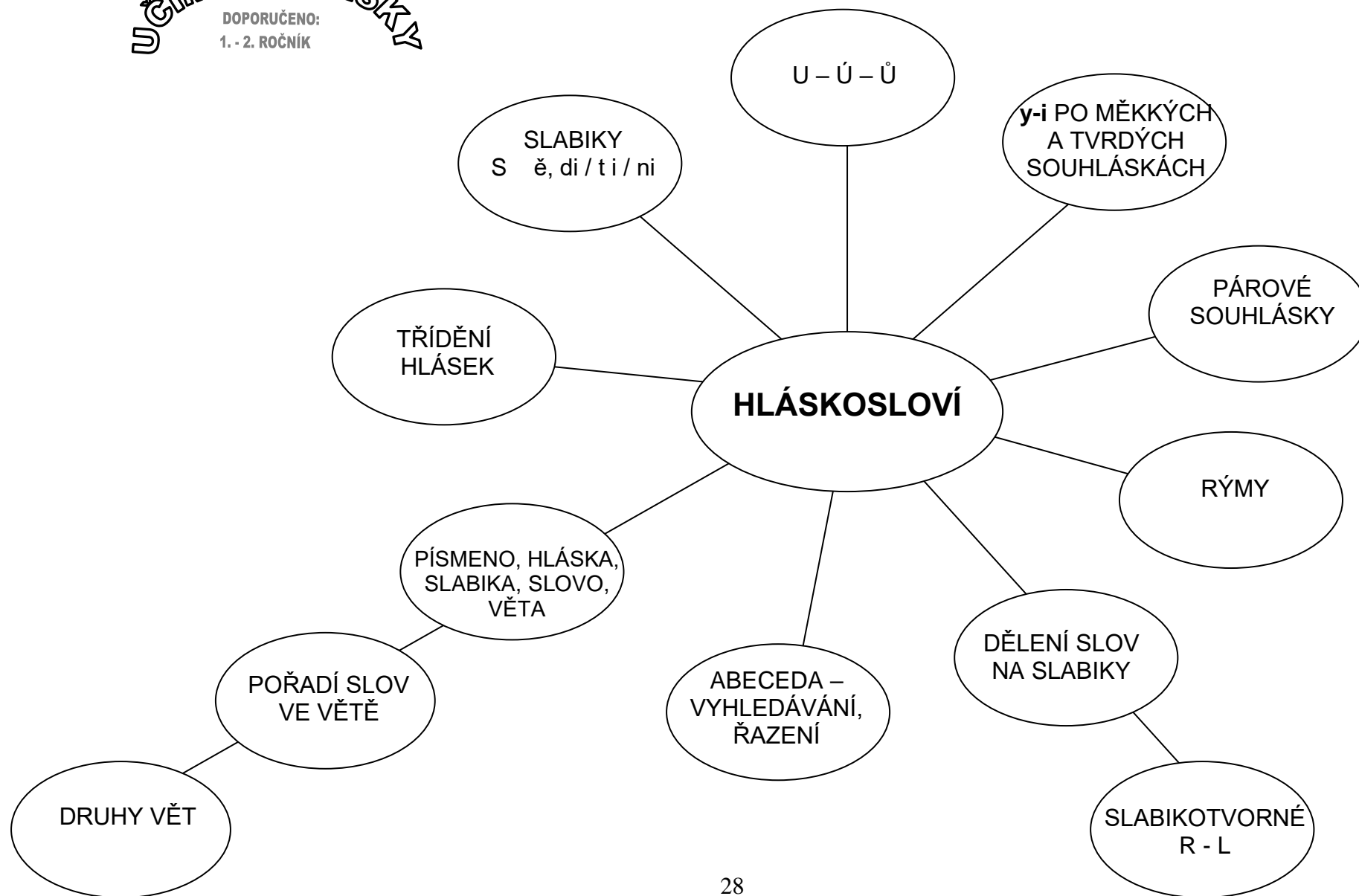
- jazyková výchova
- komunikační a slohová výchova
- literární výchova

1. – 5. ročník

JMÉNO: ..... ŠKOLNÍ ROK: .....

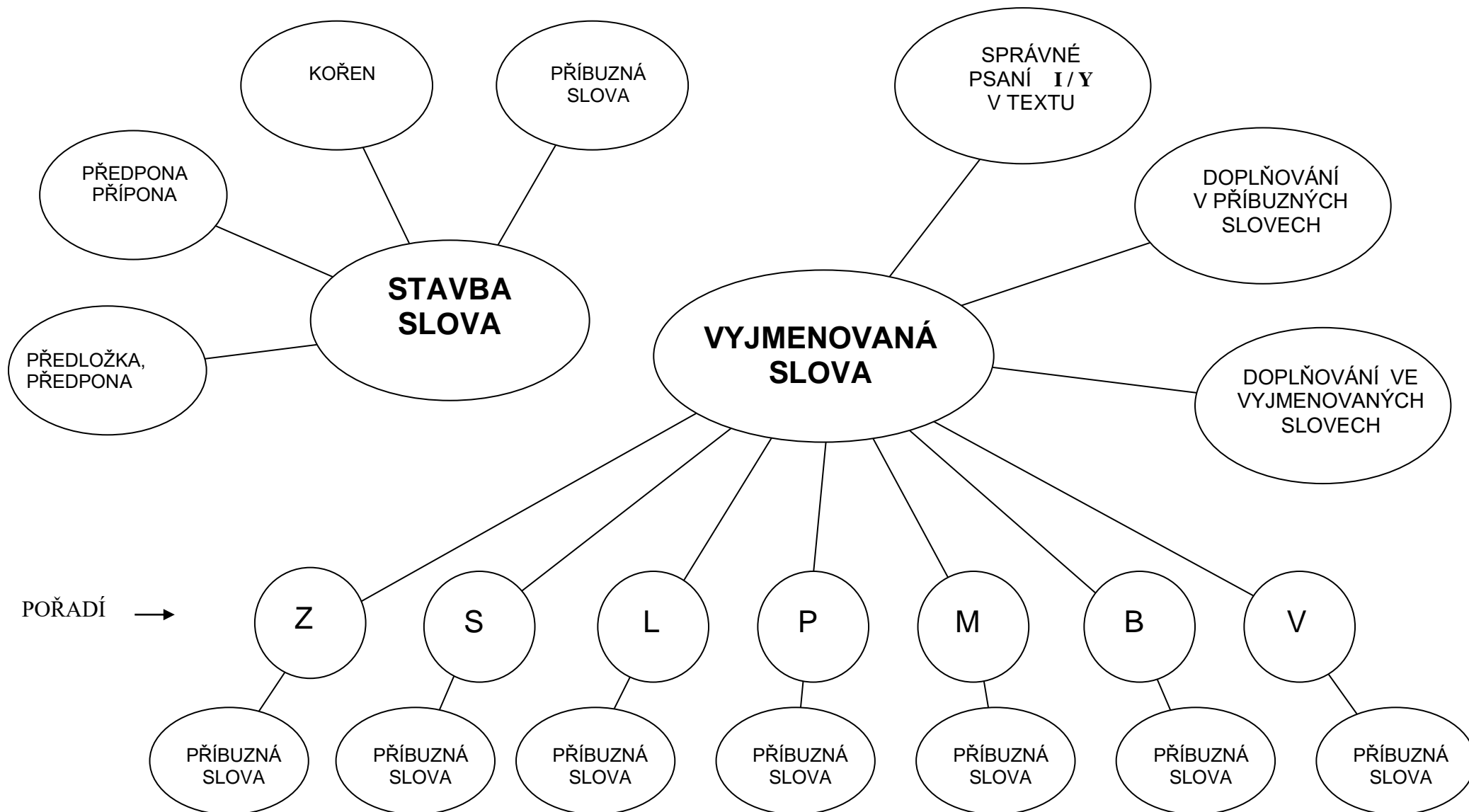

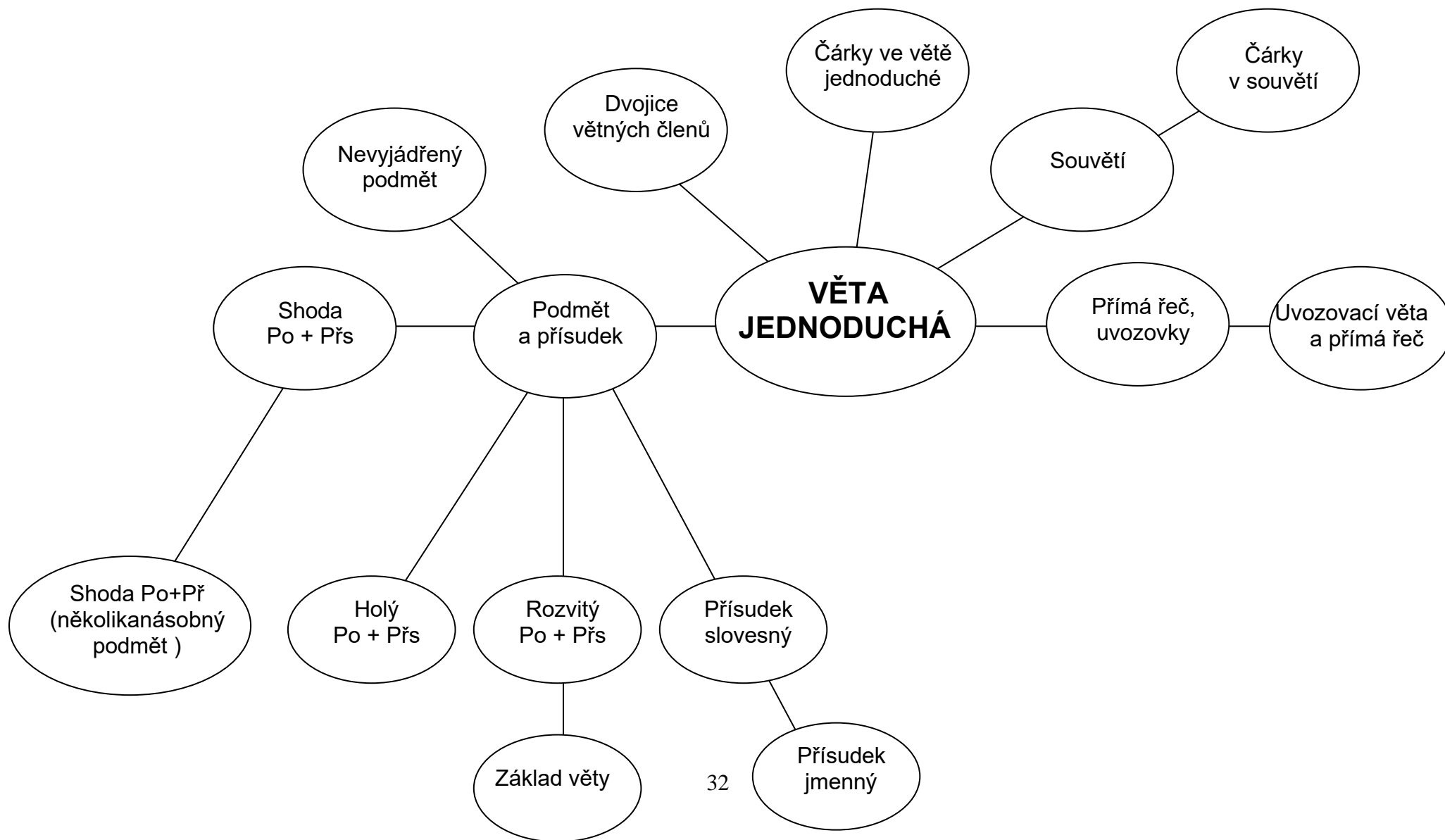

UČÍME SE ČESKY
DOPORUČENO:
2. - 3. ROČNÍK

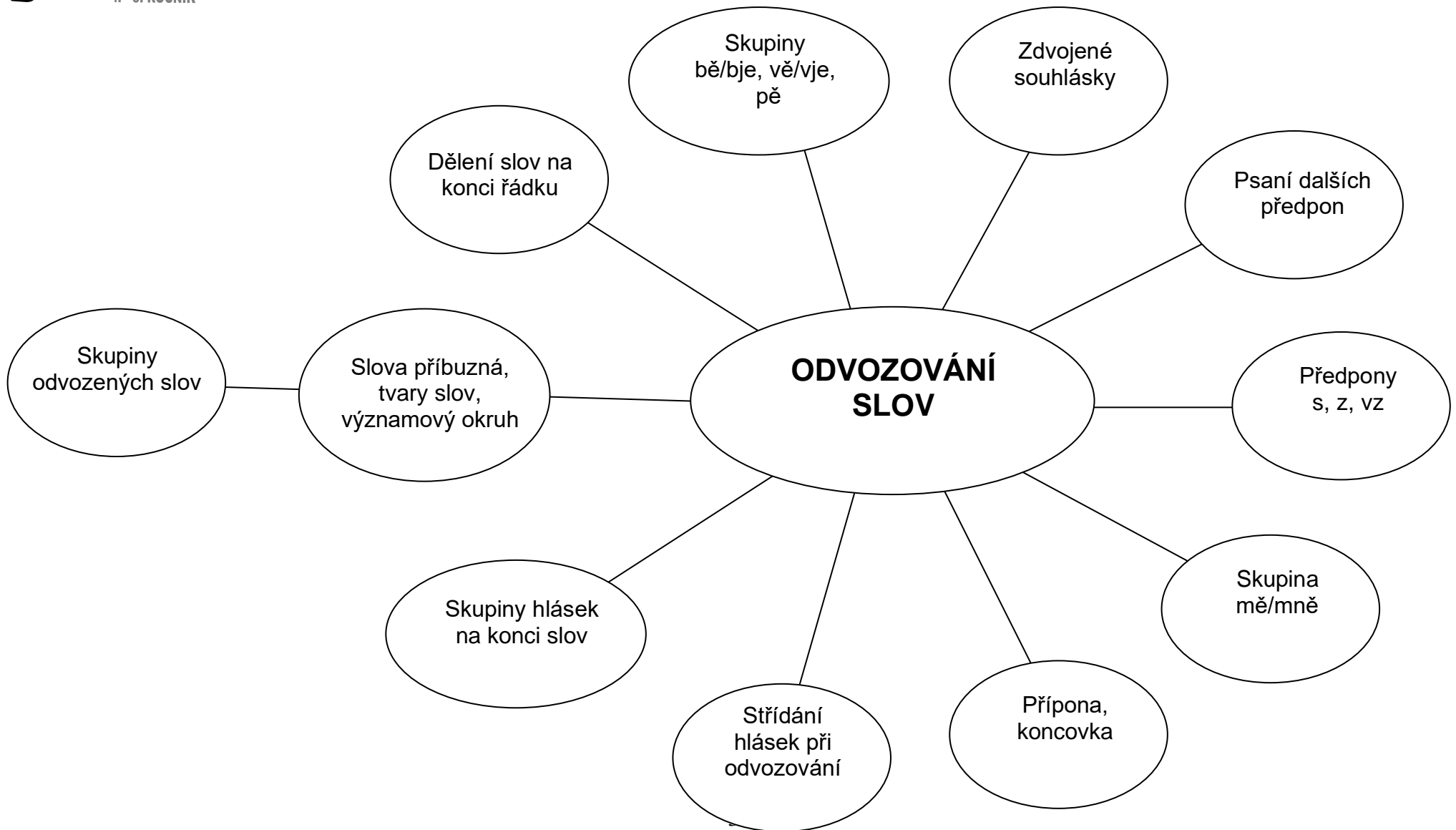

**KOMUNIKACE,
SLOH, LITERATURA**

Čtení

- s porozuměním
- s intonací
- reprodukce textu
- orientační prvky v textu
- vyhledání informací
- ověření pravdivosti informace

Naslouchání

- kontakt s partnerem
- respektování mluvčího
- pravidla diskuse
- záznam (zápis) slyšeného
- reagování otázkami

Sloh

- dopis, adresa
  - pozdrav, omluva
  - blahopřání, pozvánka
  - volné psaní
  - vypravování
  - postup práce
  - popis – osoby, věci, děje, činnosti
  - charakteristika osoby
  - vyplnění tiskopisů
  - rébus, doplňovačka
  - třídění informací do kategorií
  - prezentace
  - práce podle osnovy
  - citově zabarvený text
  - ocenění, doporučení
  - výpisky podstatných informací
  - sestavení společných pravidel
  - vhodná a spisovná komunikace
-
- nepovinný portáž, inzerát
  - obhajování názoru, argumenty
  - předání informací

Literatura:

- záznam obsahu textu / knihy
- vypravování o přečteném
- vlastní názor na přečtený text
- kniha, knihovna
- rozpočítadlo, hádanka, vtip
- přirovnání, přísloví, pranostika
- poezie a próza
- báseň, sloka, verš
- pohádka
- bajka
- pověst
- divadelní představení
- účast při dramatizaci
- literární postava
- autoři literatury pro děti
- vlastní tvorba
- film

1. stupeň

Ročník: první

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
ČJL-3-2-01	<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova; rozlišuje slovo, slabiku, hlásku; čte a rozlišuje dlouhé a krátké samohlásky; pozná větu, píše na konci věty tečku; 	<ul style="list-style-type: none"> Písmena: malá, velká, tiskací a psací Délka samohlásek Opis a přepis slov a vět 	
ČJL-3-2-05	<ul style="list-style-type: none"> ve svém mluveném projevu užívá správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves; 	<ul style="list-style-type: none"> Kultura mluveného projevu 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (dovednosti pro sdělování verbální i neverbální)
ČJL-3-1-01	<ul style="list-style-type: none"> čte nahlas slova, věty a krátké texty; rozpozná nadpis, řádek, odstavec, článek; 	<ul style="list-style-type: none"> Věcné čtení 	
ČJL-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> rozumí jednoduchým písemným pokynům; adekvátně reaguje na mluvené pokyny (pozdrav, oslovení, prosba, poděkování, omluva, blahopřání); 	<ul style="list-style-type: none"> Naslouchání: praktické a věcné Věcné čtení 	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí (druzí jako zdroj informací o mně)
ČJL-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> pozdraví, poděkuje, požádá, omluví se; 	<ul style="list-style-type: none"> Souvislý mluvený projev Technika mluveného projevu: dýchání, výslovnost a nonverbální prostředky 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (komunikace v různých situacích – zdvořilé vystupování)
ČJL-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> s pomocí učitele aplikuje zásady správného dýchání a mluveného projevu; 		OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (technika řeči, verbální i neverbální sdělování)
ČJL-3-1-04	<ul style="list-style-type: none"> mluví srozumitelně, pečlivě vyslovuje, opravuje nedbalou nebo nesprávnou výslovnost; 		
ČJL-3-1-06	<ul style="list-style-type: none"> v promluvách užívá vhodné verbální prostředky řeči; 		
ČJL-3-1-07	<ul style="list-style-type: none"> krátce, souvisle vypráví své zážitky; 		
ČJL-3-1-08	<ul style="list-style-type: none"> uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení těla, držení psacího náčiní; udržuje si pracovní a hygienické návyky, včetně prvních návyků psaní na počítači; 	<ul style="list-style-type: none"> Hygiena psaní 	
ČJL-3-1-09	<ul style="list-style-type: none"> píše správně tvary písmen a číslic i podle diktátu; kontroluje vlastní písemný projev; 	<ul style="list-style-type: none"> Technika psaní 	

	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se na klávesnici počítače; 		
ČJL-3-1-11	<ul style="list-style-type: none"> seřadí ilustrace podle časové (dějové) posloupnosti; podle obrázkové osnovy vypráví jednoduchý příběh; 	<ul style="list-style-type: none"> Mluvený projev: vypravování, dialog na základě obrazového materiálu 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (pěstování komunikačních dovedností – dialog)
ČJL-3-3-01	<ul style="list-style-type: none"> čte literární texty, pozorně naslouchá čtení; recituje básně, říkadla a rozpočítadla, z paměti je přednáší; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení Naslouchání Literární žánry (rozpočítadlo, hádanka, říkanka, pohádka) a další pojmy (kniha, čtenář, divadelní představení, loutkové divadlo, herec) Tvořivé činnosti s literárním textem: přednes, dramatizace 	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika (projevy chování lidí)
ČJL-3-3-02	<ul style="list-style-type: none"> vyjadřuje své pocity z přečteného textu; rozpozná dobro a zlo v jednání pohádkových postav; 		
ČJL-3-3-03	<ul style="list-style-type: none"> odliší jednotlivé literární pojmy; 		
ČJL-3-3-04	<ul style="list-style-type: none"> pracuje tvořivě s literárním textem, dramatizuje jej. 		

1. stupeň

Ročník: druhý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
ČJL-3-2-01	<ul style="list-style-type: none"> rozděluje slova na konci řádků; seřadí slova v abecedním pořádku podle jejich prvního písmena; identifikuje a správně píše slova, v nichž dochází ke spodobě znělosti; označí přízvučnou slabiku ve slově; správně vyslovuje a píše spojení předložky a ohebných slov; 	<ul style="list-style-type: none"> Slabika Abeceda Spisovná výslovnost Spodoba znělosti Slovní přízvuk 	
ČJL-3-2-02	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná slovo významově nadřazené ve skupině slov; ke skupině slov přiřadí slovo významově nadřazené; v textu najde slova příbuzná, citově 	<ul style="list-style-type: none"> Význam slov: slova nadřazená a podřazená, synonyma, antonyma, slova příbuzná, slova citově zabarvená a zdobněliny 	

	<ul style="list-style-type: none"> zabarvená a zdobněliny, vytvoří vlastní; přihadí správně slova stejného anebo podobného významu a slova významu opačného; rozpozná a uvede více významů u známých slov; 		
ČJL-3-2-08	<ul style="list-style-type: none"> aplikuje pravidla psaní u, ů a ú, i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě mimo morfologický šev, pravopis zdůvodní; správně píše velká písmena na počátku vět a vlastních jmen osob a zvířat, pravopis zdůvodní; 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopis lexikální Vlastní jména 	
ČJL-3-2-03	<ul style="list-style-type: none"> rozliší slova do skupin podle jejich obecného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost); 	<ul style="list-style-type: none"> Významové okruhy slov 	
ČJL-3-2-07	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná oznámení, otázku, výtku, rozkaz, přání; podle komunikačního záměru mluvčího zaznamená správně interpunkci na konci věty; moduluje melodii výpovědi podle svého záměru; v krátké výpovědi opraví chybnou modulaci; 	<ul style="list-style-type: none"> Druhy vět podle komunikačního záměru mluvčího 	OSV – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy)
ČJL-3-1-01	<ul style="list-style-type: none"> čte nahlas i potichu známé i neznámé jednoduché texty; jednoduše reprodukuje přečtené texty; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení s porozuměním 	
ČJL-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> rozumí písemným nebo ústním pokynům k práci a pobytu ve škole a adekvátně na ně reaguje; rozumí jednoduchým pokynům z různých oblastí života, např. v dopravě, knihovně, divadle; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení a naslouchání s porozuměním 	
ČJL-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> podle konkrétní komunikační situace volí vhodné oslovení a rozloučení; vyslechne druhého, naváže na téma zmíněné partnerem; 	<ul style="list-style-type: none"> Mluvený projev: základní techniky, pravidla dialogu 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (komunikace v různých situacích, pozdrav, prosba, omluva)
ČJL-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> správně dýchá a volí vhodné tempo řeči v připravených i nepřipravených školních projevech; 	<ul style="list-style-type: none"> Mluvený projev: nonverbální prostředky 	
ČJL-3-1-06	<ul style="list-style-type: none"> v krátkých promluvách v běžných školních 		OSV – Sociální rozvoj – Komunikace

	a mimoškolních situacích užívá vhodně melodie a tempa řeči, pauz a důrazu; <ul style="list-style-type: none"> svůj projev doprovodí jednoduchými gesty a vhodnou mimikou; 		(verbální a neverbální komunikace) MKV – Lidské vztahy (rozvíjení empatie)
ČJL-3-1-10	<ul style="list-style-type: none"> píše krátká sdělení podle pokynů učitele; 	<ul style="list-style-type: none"> Psaný projev žáka 	
ČJL-3-3-01	<ul style="list-style-type: none"> při četbě nebo přednesu literárního textu správně vyslovuje, vhodně frázuje a užívá správné tempo a melodii řeči; 	<ul style="list-style-type: none"> Krásná literatura Poslech literárních textů Přednes literárních textů 	MKV – Kulturní diference (jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti)
ČJL-3-3-02	<ul style="list-style-type: none"> stručně reprodukuje obsah krátkého literárního textu; vyjádří pocity z přečteného literárního textu mluvenou formou nebo jednoduchými výtvarnými technikami, např. komiksem, obrázkem; 	<ul style="list-style-type: none"> Reprodukce textu Počátky interpretace literatury 	EV – Vztah člověka k prostředí (naš životní styl) VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích)
ČJL-3-3-03	<ul style="list-style-type: none"> odliší vyjadřování v próze a ve verších; rozumí základním literárním pojmům; 	<ul style="list-style-type: none"> Literární druhy a žánry: poezie, próza, báseň, pohádka, hádanka, rozpočítadlo, říkanka 	
ČJL-3-3-04	<ul style="list-style-type: none"> vymyslí závěr jednoduchého příběhu; zaznamená klíčová místa jednoduchého literárního textu formou obrázku. 	<ul style="list-style-type: none"> Literární pojmy: spisovatel, básník, čtenář, divadelní představení, herec, režisér Čtení s porozuměním Poslech literárních textů Zážitkové čtení a naslouchání Tvůrčí psaní 	

1. stupeň

Ročník: třetí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
ČJL-3-2-08	<ul style="list-style-type: none"> odůvodňuje a správně píše i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; správně píše vlastní jména vybraných států, ulic, zeměpisných názvů; 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopis: vyjmenovaná slova, velká písmena 	
ČJL-3-2-04	<ul style="list-style-type: none"> rozezná slovo ohebné a slovo neohebné; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvarosloví: slova ohebná 	

	<ul style="list-style-type: none"> v základním tvaru rozliší všechny ohebné slovní druhy; 	a neohebná, slovní druhy	
ČJL-3-2-06	<ul style="list-style-type: none"> spojuje krátké věty do souvětí a užívá k tomu vhodné spojovací výrazy; obmění spojovací prostředky podle potřeby svého projevu nebo podle zadání učitele; 	<ul style="list-style-type: none"> Spojování vět Spojovací prostředky: spojky, vztažná zájmena, příslovce 	
ČJL-3-1-01	<ul style="list-style-type: none"> čte plynule s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti; vyhledá informace v encyklopediích a slovnících pro děti; při čtení vhodně užívá nonverbální prostředky; reprodukuje obsah textu; doplní text o chybějící část, dovypráví jej, vymyslí název úryvku textu; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení s porozuměním, tvořivá práce s textem 	MV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (různé typy sdělení, jejich rozlišování)
ČJL-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> aktivně se podílí na sestavování jednoduchých pravidel a pokynů pro různé situace ve škole; 	<ul style="list-style-type: none"> Naslouchání a čtení s porozuměním 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (komunikace v různých situacích)
ČJL-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> dodržuje vhodnou vzdálenost k partnerovi, udržuje s ním oční kontakt; rozhovor bezdůvodně nepřerušuje nebo požádá o přerušování a uvede důvod; 	<ul style="list-style-type: none"> Mluvený projev: dialog, verbální a nonverbální prostředky komunikace 	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (dialog a jeho pravidla)
ČJL-3-1-06	<ul style="list-style-type: none"> naslouchá mluvenému projevu spolužáka a uvědomuje si jeho nonverbální prostředky; odhalí výraznější chyby v mluveném projevu, upozorní na ně a pomůže s jejich opravováním; 		
ČJL-3-1-07	<ul style="list-style-type: none"> v jednoduchém projevu dbá na to, aby byl gramaticky a věcně správný; opraví chyby v samostatném vypravování spolužáka; 	<ul style="list-style-type: none"> Mluvený projev: kultivace mluveného projevu žáka. 	MV – Tvorba mediálního sdělení (tvorba vhodných sdělení pro školní média)
ČJL-3-1-10	<ul style="list-style-type: none"> sestaví osnovu a podle ní píše krátké texty; v písemném projevu užívá vhodně jazykové prostředky, grafické symboly a interpunkci a při tom aplikuje znalosti osvojené v jazykové výchově; 	<ul style="list-style-type: none"> Psaný projev: vypravování, popis, inzerát, pozdrav, dopis, základy elektronické komunikace (sms, e-mail, chat), grafické symboly Rozvoj slovní zásoby 	
ČJL-3-3-02	<ul style="list-style-type: none"> ústně i písemně vyjadřuje své pocity z přečteného textu; 	<ul style="list-style-type: none"> Zážitkové čtení a naslouchání Reprodukce literárního textu 	

ČJL-3-3-04	<ul style="list-style-type: none"> podle svých schopností ztvární obsah textu jednoduchými obrázky, jednoduchým komiksem, dramatizací či hudebním doprovodem; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvořivé činnosti s literárním textem 	MKV – Mezilidské vztahy (předsudky a stereotypy)
ČJL-3-3-03	<ul style="list-style-type: none"> rozliší poezii a prózu; pozná a charakterizuje pohádku, příběh s dětským a zvířecím hrdinou, bajku; uvede neznámější autory a ilustrátory knih pro děti. 	<ul style="list-style-type: none"> Literární pojmy: verš, rým, pohádka Dětská literatura 	VMEGS – Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace)

1. stupeň

Ročník: čtvrtý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
ČJL-5-2-01	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá a vhodně použije slova stejného nebo podobného významu; 	<ul style="list-style-type: none"> Význam slova: synonyma, vícevýznamová slova 	
ČJL-5-2-02	<ul style="list-style-type: none"> v jednoduchých případech rozliší kořen slova, část předponovou a příponovou; podle instrukcí učitele graficky zaznamená stavbu slova; rozpozná a správně napíše předponu a předložku, zvládá jejich pravopis; 	<ul style="list-style-type: none"> Stavba slova: kořen, předpona a část příponová 	
ČJL-5-2-03	<ul style="list-style-type: none"> vyhledá v neznámém textu plnovýznamová slova a určí jejich slovní druh; ohebné slovní druhy užívá ve správném tvaru; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvarosloví: slovní druhy plnovýznamových slov, spisovné a nespisovné tvary jmen, zájmen a sloves 	

ČJL-5-2-04	<ul style="list-style-type: none"> vhodně užívá koncovky spisovné a nespisovné s ohledem na komunikační situaci; určí nespisovné tvary u českých slov; označí různé komunikační situace, při nichž je vhodné užívat spisovných tvarů slov; 		OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (komunikace v různých situacích)
ČJL-5-2-05	<ul style="list-style-type: none"> ve dvojčlenné větě vyhledá základní skladební dvojici; ve větách s nevyjádřeným podmětem tvoří základní skladební dvojici za pomoci příslušných osobních zájmen; 	<ul style="list-style-type: none"> Skladba: základní větné členy, nevyjádřený podmět, souvětí souřadné a podřadné Spojovací výrazy 	
ČJL-5-2-07	<ul style="list-style-type: none"> ve svém projevu užívá vhodných spojovacích výrazů a obměňuje je dle pokynů učitele; 		
ČJL-5-2-08	<ul style="list-style-type: none"> píše správně i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných; 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopis: lexikální 	
ČJL-5-1-01	<ul style="list-style-type: none"> sdílí s ostatními čtenáři své pochopení textu a své prožitky; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení a naslouchání s porozuměním a věcné čtení Osnova textu Výpisky Vypravování Popis 	
ČJL-5-1-02	<ul style="list-style-type: none"> v krátkém odstavci nalezne klíčová slova a obsahové jádro sdělení, svůj výběr zdůvodní; vypíše z textu požadované informace; vyhledá v textu informace, které jej zaujmou nebo o nichž se chce více dozvědět; 		OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání (cvičení vnímání, pozornosti a soustředění) MV – Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení (hledání rozdílů mezi informativním a zábavním sdělením)
ČJL-5-1-03	<ul style="list-style-type: none"> doplní neúplný text; sestaví souvislé vypravování a popis (podle pravidel časové a příčinné souvislosti); 		MKV – Multikulturalita (vyprávění o setkání s projevy odlišných kultur – podle osobních zkušeností nebo četby)
ČJL-5-1-04	<ul style="list-style-type: none"> reprodukuje obsah slyšeného projevu, vybere z něj podstatné informace a zapamatuje si je; zaznamená si data a informace, s nimiž chce v budoucnosti dále pracovat; 		
ČJL-5-1-05	<ul style="list-style-type: none"> dodržuje pravidla komunikace v různých prostředích a pravidla bezpečnosti na internetu; vhodně se zapojí do rozhovoru, udržuje a 		<ul style="list-style-type: none"> Mluvená komunikace: nonverbální prostředky, dialog, spisovná výslovnost Elektronická komunikace: chat,

	ukončí jej;	sociální sítě, telefon	
ČJL-5-1-08	<ul style="list-style-type: none"> • postihne významné rozdíly mezi spisovnou a nespisovnou výslovností; • rozhodne, zda je ukázka textu vhodná pro určitou situaci (s ohledem na spisovnost projevu); 		
ČJL-5-1-07	<ul style="list-style-type: none"> • dle komunikačního záměru vědomě moduluje a intonuje promluvu, užívá vhodně tempa a pauz řeči; • promluvu upraví podle změněného záměru; 		
ČJL-5-1-09	<ul style="list-style-type: none"> • správně aplikuje pravopisné a gramatické jevy v jednoduchých písemných projevech; • dodržuje kompoziční a jiné požadavky spojené s vypravováním a popisem; • vyplní správně jednoduché formuláře v tištěné i elektronické podobě; 	<ul style="list-style-type: none"> • Písemný projev: dopis, blahopřání, vzkaz, zpráva, oznámení, inzerát, dotazník 	OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika (dodržování společenských norem a pravidel slušnosti v písemném projevu)
ČJL-5-1-10	<ul style="list-style-type: none"> • sestaví osnovu vypravování, než začne psát souvislý text; • tvoří nadpisy, člení text na odstavce; • v souvislém textu zachovává časovou a příčinnou souvislost; • podle osnovy vypráví krátký příběh, užívá vhodný jazyk; • popíše svůj pokoj, členy rodiny, jednoduchý pracovní postup; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vypravování • Popis 	
ČJL-5-1-06	<ul style="list-style-type: none"> • za pomoci učitele rozpoznává v mediálních produktech (zejména v reklamě) některé manipulativní záměry a techniky a diskutuje o nich; 	<ul style="list-style-type: none"> • Věcné naslouchání a čtení 	MV – Vnímání autora mediálních sdělení (postoje a názory autora mediálního sdělení)
ČJL-5-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • sdělí své dojmy z přečteného literárního textu, argumentuje s oporou jeho konkrétní části; • své dojmy vyjádří písemně i ústně; • označí v krátkém odstavci literárního textu nejdůležitější část, svůj výběr zdůvodní; • vypíše z textu informace dle zadání učitele; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zážitkové čtení • Interpretace literárního díla 	

	<ul style="list-style-type: none"> vypíše z textu informace, které jej zaujmou, formuluje otázky vyplývající z textu; 		
ČJL-5-3-02	<ul style="list-style-type: none"> přednáší a volně reprodukuje text; tvorí vlastní text na dané či vlastní téma; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvořivé činnosti s literárním textem 	
ČJL-5-3-03	<ul style="list-style-type: none"> rozliší poezii, prózu, drama; odliší umělecký text od neuměleckého. 	<ul style="list-style-type: none"> Literární pojmy: druhy a žánry, literatura neumělecká 	

1. stupeň

Ročník: pátý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
ČJL-5-2-01	<ul style="list-style-type: none"> najde v textu větu, která obsahuje slovo vícevýznamové; 	<ul style="list-style-type: none"> Význam slov: slovo vícevýznamové 	
ČJL-5-2-02	<ul style="list-style-type: none"> určí v běžných a jednoduchých slovech kořen, předponu a část příponovou a koncovku; uvede slova příbuzná k českým slovům; uvede příklady slov odvozených stejnou příponou či předponou; graficky označí ve slovech kořen, slootovorný základ, předponu a příponovou část; 	<ul style="list-style-type: none"> Slovotvorba: odvozování slov, slootovorný základ Stavba slova: kořen slova, příbuznost slov 	
ČJL-5-2-03	<ul style="list-style-type: none"> určí pád, číslo, vzor a rod podstatných jmen; určí mluvnické kategorie slovesa – osobu, číslo, způsob, čas; vyhledá složené tvary slovesa; určí druh a vzor přídavných jmen; píše správně koncovky podstatných jmen a přídavných jmen měkkých a tvrdých; rozpoznává neohebné slovní druhy (s výjimkou částic); správně píše předložku s/z; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvarosloví: vzory podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých, způsob slovesa, složené slovesné tvary v činném rodu, předložky, spojky Pravopis morfologický 	

ČJL-5-2-05	<ul style="list-style-type: none"> označí základ podmětu a základ přísudku dvojčlenné věty; na nevyjádřený podmět odkáže odpovídajícím osobním zájmenem; 	<ul style="list-style-type: none"> Skladba: základní větné členy, větný základ, podmět vyjádřený a nevyjádřený 	
ČJL-5-2-06	<ul style="list-style-type: none"> pozná souvětí; spojí věty, oddělí věty v souvětí čárkou nebo vhodným spojovacím výrazem; 	<ul style="list-style-type: none"> Skladba: věta jednoduchá a souvětí 	
ČJL-5-2-07	<ul style="list-style-type: none"> upraví spojení vět v souvětí dle zadání, užije správný spojovací výraz; 		
ČJL-5-2-09	<ul style="list-style-type: none"> píše správně i/y v koncovkách přičestí minulého (činného) ve shodě přísudku s podmětem v základních případech; 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopis syntaktický 	
ČJL-5-1-01	<ul style="list-style-type: none"> vymyslí název úryvku textu; rozhodne, zda je možno dozvědět se z textu danou informaci; z přečteného textu vyvozuje závěry; sdílí s ostatními čtenáři své pochopení textu a své prožitky; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení s porozuměním 	MV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce)
ČJL-5-1-02	<ul style="list-style-type: none"> rozhodne, které informace v textu jsou nepodstatné pro jeho smysl; porovná informace ze dvou zdrojů; 	<ul style="list-style-type: none"> Poznámky a výpisky 	
ČJL-5-1-03	<ul style="list-style-type: none"> doplní neúplné sdělení; opraví neúplné sdělení jiného žáka; zeptá se na podrobnosti slyšeného projevu; 	<ul style="list-style-type: none"> Celistvost a soudržnost textu 	
ČJL-5-1-06	<ul style="list-style-type: none"> při skupinové práci najde v reklamě nebo inzerci autorovu manipulaci, společný názor zdůvodní a obhajuje; 	<ul style="list-style-type: none"> Čtení a naslouchání s porozuměním 	MV – Vnímání autora mediálních sdělení (prostředky pro vyjádření nebo zastření názoru)
ČJL-5-1-08	<ul style="list-style-type: none"> najde ukázkou nespisovných jazykových prostředků v literárním textu, diskutuje o vhodnosti jejich užití a o důvodu autora, proč tyto prostředky užil; rozpozná vhodnost použití spisovné či nespisovné výslovnosti dle situace; vhodně užívá spisovnou a nespisovnou výslovnost dle komunikační situace; 	<ul style="list-style-type: none"> Literární dialog: přímá řeč, věty uvozovací, běžná komunikace 	
ČJL-5-1-09	<ul style="list-style-type: none"> správně aplikuje osvojené gramatické a stylistické vědomosti a dovednosti při tvorbě vlastního textu; 	<ul style="list-style-type: none"> Slohové útvary: vypravování, popis děje, popis pracovního postupu, inzerát, zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz 	
ČJL-5-1-10	<ul style="list-style-type: none"> zdůvodní význam osnovy; 		

	<ul style="list-style-type: none"> na základě osnovy vypráví příběh nebo popisuje postup práce; 		
ČJL-5-3-02	<ul style="list-style-type: none"> napiše pohádku, povídku, bajku, dotvoří ji obrázky; ohodnotí vlastní text a diskutuje o něm; 	<ul style="list-style-type: none"> Tvořivé činnosti s literárním textem 	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice národů) EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (změny v krajině mého domova způsobené lidskou činností)
ČJL-5-3-03	<ul style="list-style-type: none"> odliší jednoduché literární, publicistické a populárně naučné texty a svou klasifikaci zdůvodní; 	<ul style="list-style-type: none"> Základní literární pojmy: literatura umělecká a věcná Literární žánry: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň Slohové útvary: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň Populárně naučné texty: encyklopedie, slovník 	VMEGS – Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace); Objevujeme Evropu a svět (poznávání života a zájmů dětí v různých zemích světa)
ČJL-5-3-04	<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje základní žánry literatury pro děti; pozná v textu zvláštní či zvláště užitě jazykové prostředky jazyka, za pomoci učitele vysvětlí, proč je autor užil, popíše, jak na něj působí; uvažuje o funkci verše, rýmu a rytmu poezie v konkrétním textu; popíše svými slovy kompozici povídky. 		

MATEMATIKA

Motto: „Matematika je produktem lidského mozku nezávislým na zkušenostech, ale přesto nádherně odpovídá reálnému světu a překrásně ho vysvětluje.“ Albert Einstein

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole.“

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Matematika a její aplikace	20						
Matematika		25	5	5	5	5	5

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

Charakteristika

Marie Montessori mluví o matematice jako o cestě k poznání světa. Lidského ducha nazývá duchem matematickým. Rozvíjení matematického ducha dítěte je účinné, když dbáme také na dodržování základních principů pedagogiky Montessori.

Dítě se učí přirozeně od lidí a věcí, kterými je obklopeno. Když je mu dána možnost pohybovat se, dotýkat se a pozorovat předměty, pomáhá mu to později lépe chápat matematické souvislosti a poznávat, že matematika je všude kolem nás. Zjišťuje, že s matematikou se setkává každodenně v nejrůznější podobě.

Pro děti začíná matematika smyslovým zážitkem již v předškolním období. Klademe důraz na smyslový prožitek dítěte, na jeho experimentování, na samostatné objevování a poznávání, neboť to, co dítě samo objeví, nejlépe pochopí a také si zapamatuje. Smysly jsou styčnými body dítěte s prostředím, jsou průzkumníky, které vysílá do okolního světa, aby mu otevřely cestu k poznání. Úkolem smyslového materiálu je nevědomou, nestrukturovanou informaci převést do strukturovaného systému. Umožňuje klasifikaci a analýzu vlastností a vede k rozvoji matematického ducha. Jedná se o porozumění a využití získaných dovedností.

Nepřímá příprava na matematiku probíhá již v mateřské škole, kde se dítě seznamuje s počítáním. Pracuje v jiných oblastech s různými materiály a připravuje se tím na matematiku:

Cvičení praktického života, kde získává zkušenosti pro:

- řád a jasnost
- posloupnost
- koordinované pohyby
- poznání a pojem množství, odhady
- motoriku
- smysl pro řád, soustředěnost, koncentrace pozornosti
- algoritmy pracovní činnosti (konečný počet kroků v povinném pořadí)

Práce se smyslovým materiálem dítěti umožňuje:

- zdokonalení jemné motoriky a koordinace pohybů
- vnímat základní matematické pojmy pomocí svalové činnosti

- přípravu na desítkovou soustavu
- aktivaci nervových zakončení v prstech (důležité pro vnímání smírkových číslic)
- třídění, uspořádání, přiřazování
- základní seznámení a zkušenosti s geometrickými útvary a tělesy
- prožití a pochopení – základ pro prožití a pochopení matematických operací – psychoaritmika

Jazykové materiály dítě učí:

- pojmenování
- psaní číslovek – matematická abeceda
- použití symbolů, číslovek a čísel

Základní škola navazuje na tyto získané poznatky a pracuje s dětmi na konkrétním matematickém materiálu, postupně přechází na pomůcky abstraktní a převádí dítě k pracovnímu sešitu. Matematika se odehrává také v rámci projektového vyučování, aby děti brzy vnímaly matematiku jako součást našeho života a její použití jim přinášelo smysl.

Aby dítě pochopilo počítání, musí splnit dva úkoly – je potřeba, aby si prožilo množství a naučilo se názvy jednotlivých číslic, po postupném pochopení dochází k propojení. Průvodcem na cestě matematiky jsou dětem specifické názorné matematické pomůcky, které navazují na smyslový materiál a děti přirozenou a konkrétní formou vedou k pochopení početních operací a vzorců. Práce s matematickými pomůckami má svou metodiku, jak s nimi pracovat a jak postup předvést dítěti.

Jednotlivé pomůcky jsou řazeny podle obtížnosti. Je nutné vědět, ke které činnosti se vrátit, když dítě nepochopí další krok. Učitel má znát nejen matematické souvislosti, postupné logické návaznosti, ale být i pozorovatelem vývoje jednotlivých dětí. Pomůcky je možno přeskakovat podle senzitivních fází vývoje jednotlivých dětí a jít vstříc matematickému zájmu dítěte.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Matematika a její aplikace** je podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání rozdělen na čtyři tematické okruhy.

Očekávané výstupy oboru na konci 2.období

Učivo, které je označeno symbolem hvězdičky – v očekávaných výstupech a v „bublínkových mapách“ pro Záznamy učiva – přesahuje již na 2.stupeň ZŠ. Uvedeno je pro celkovou návaznost materiálů a také pro možnost práce dětí, které v matematice postupují rychleji.

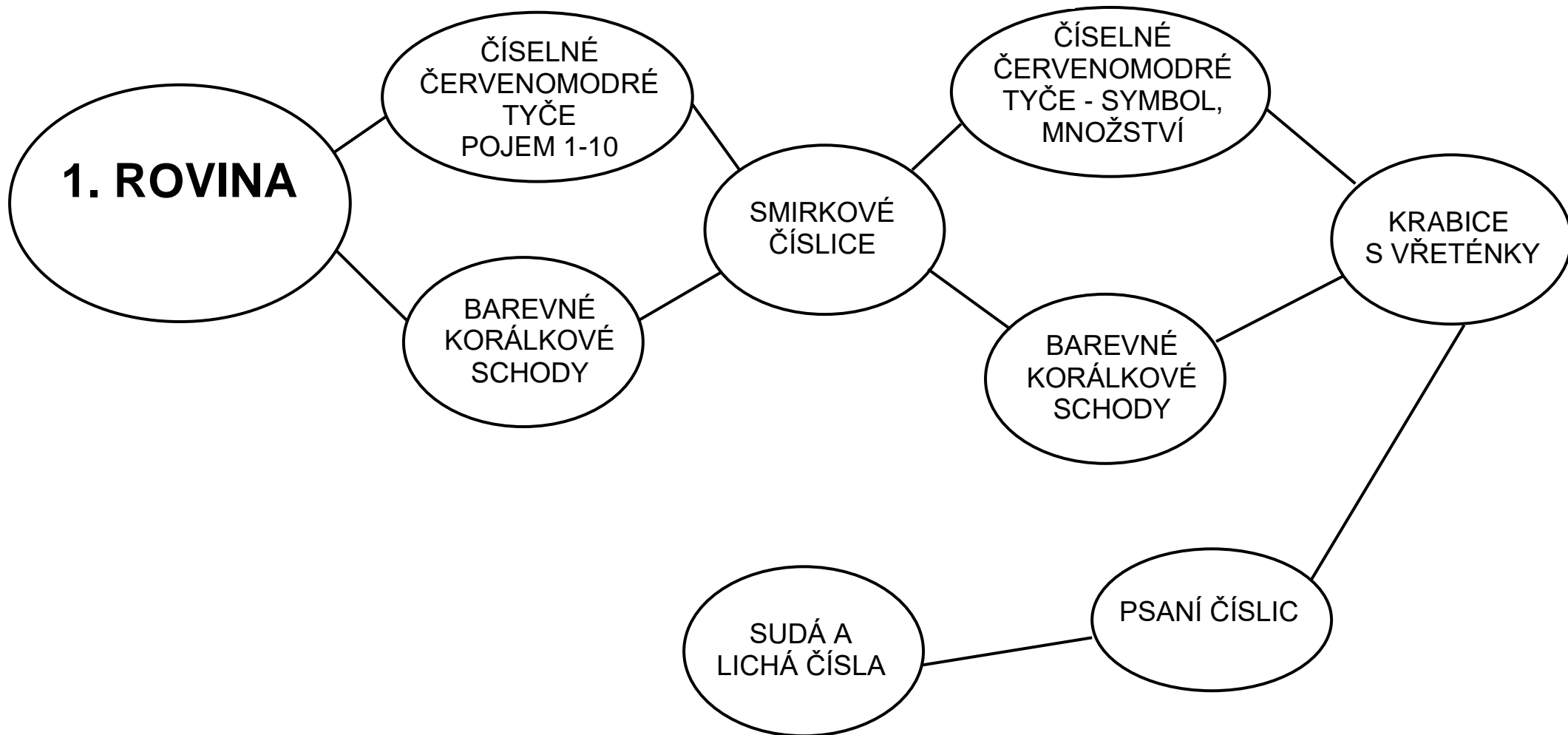
Přehled okruhů učiva oboru Matematika:

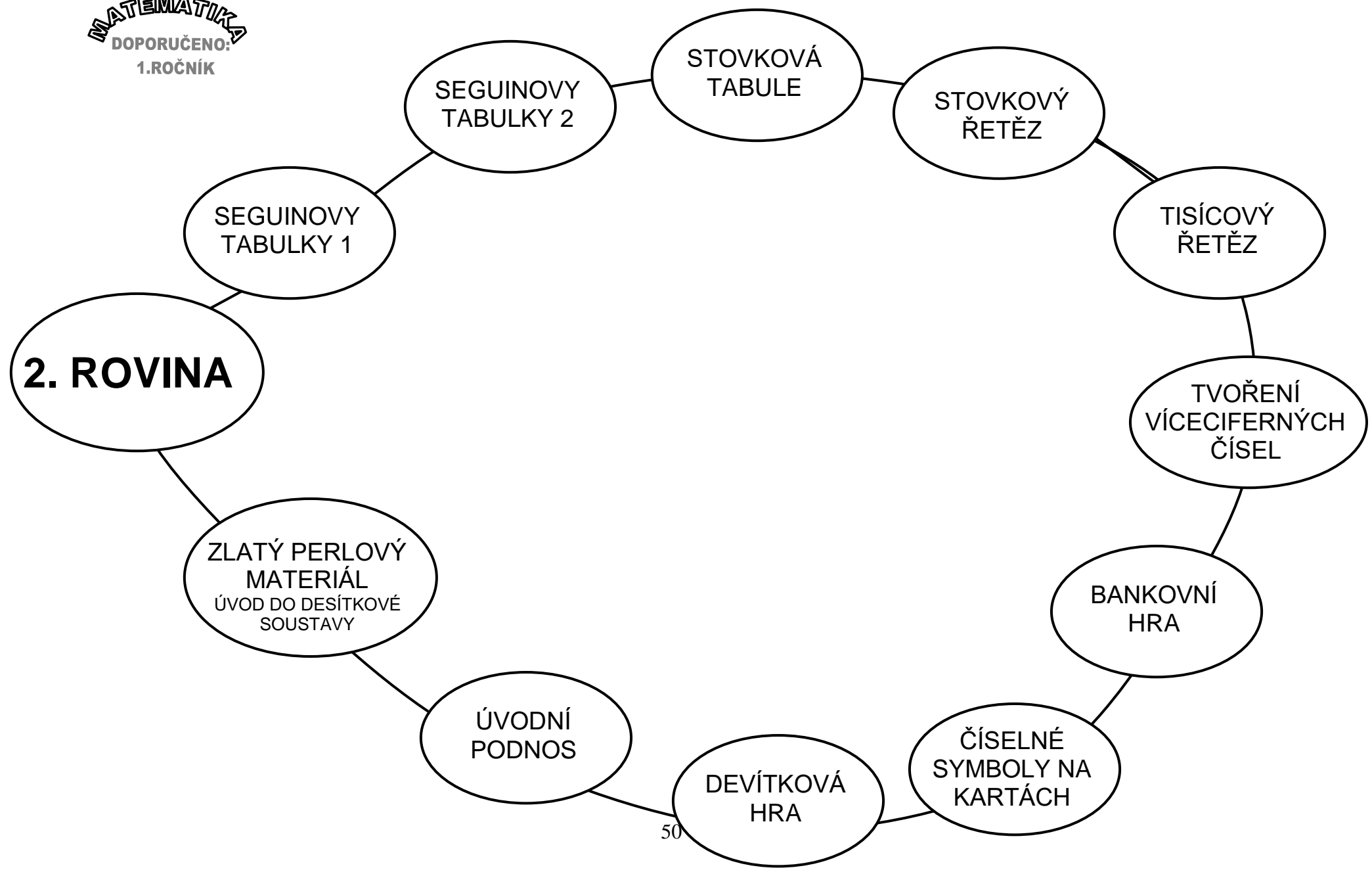
- smyslový materiál
- úvod do početních operací
- početní operace (sčítání, odčítání, dělení, násobení, práce s velkými čísly)
- zaokrouhlování čísel
- měření a převody jednotek
- jednoduché rovnice
- zlomky
- desetinná čísla
- geometrie

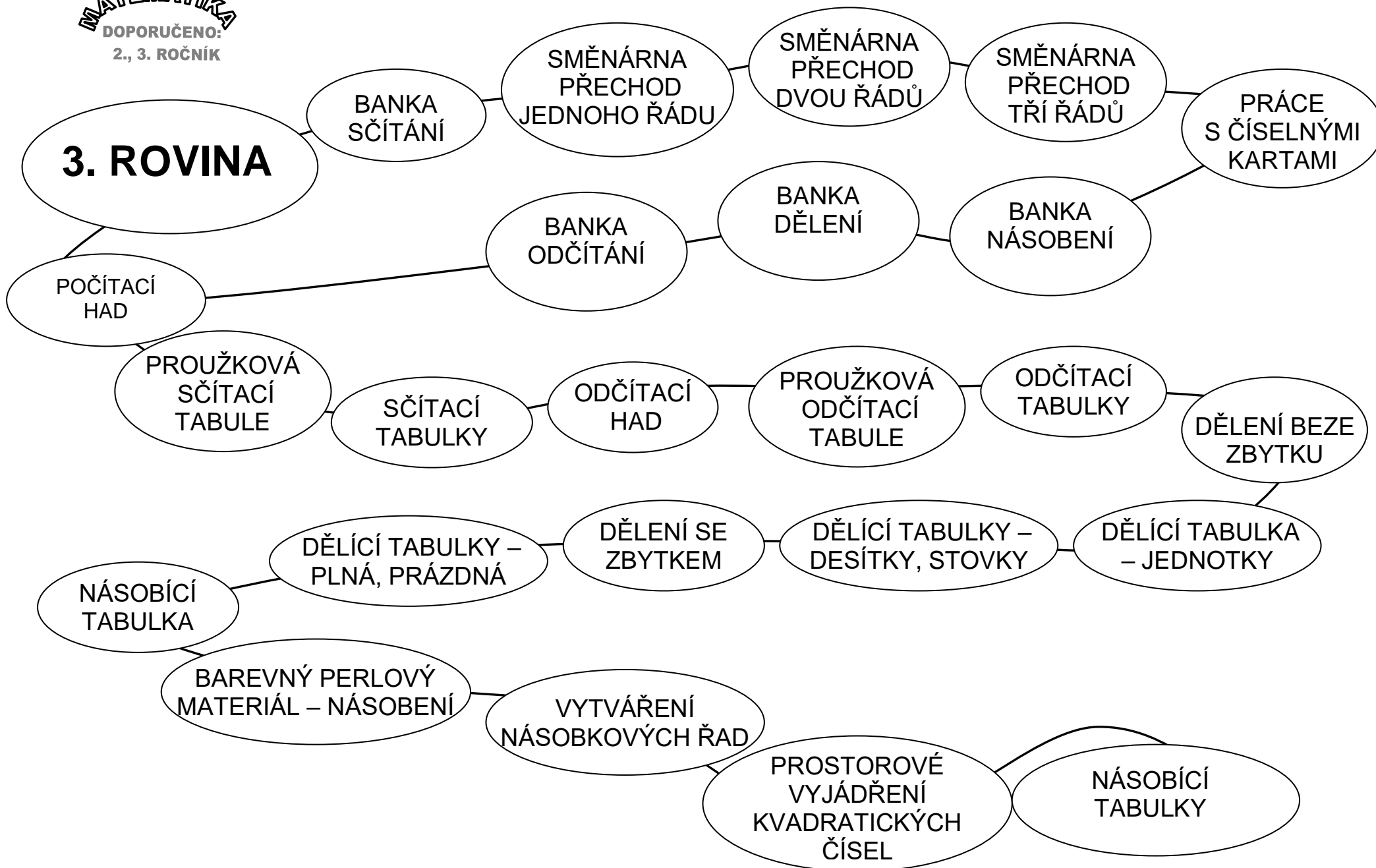
1. – 5. ročník

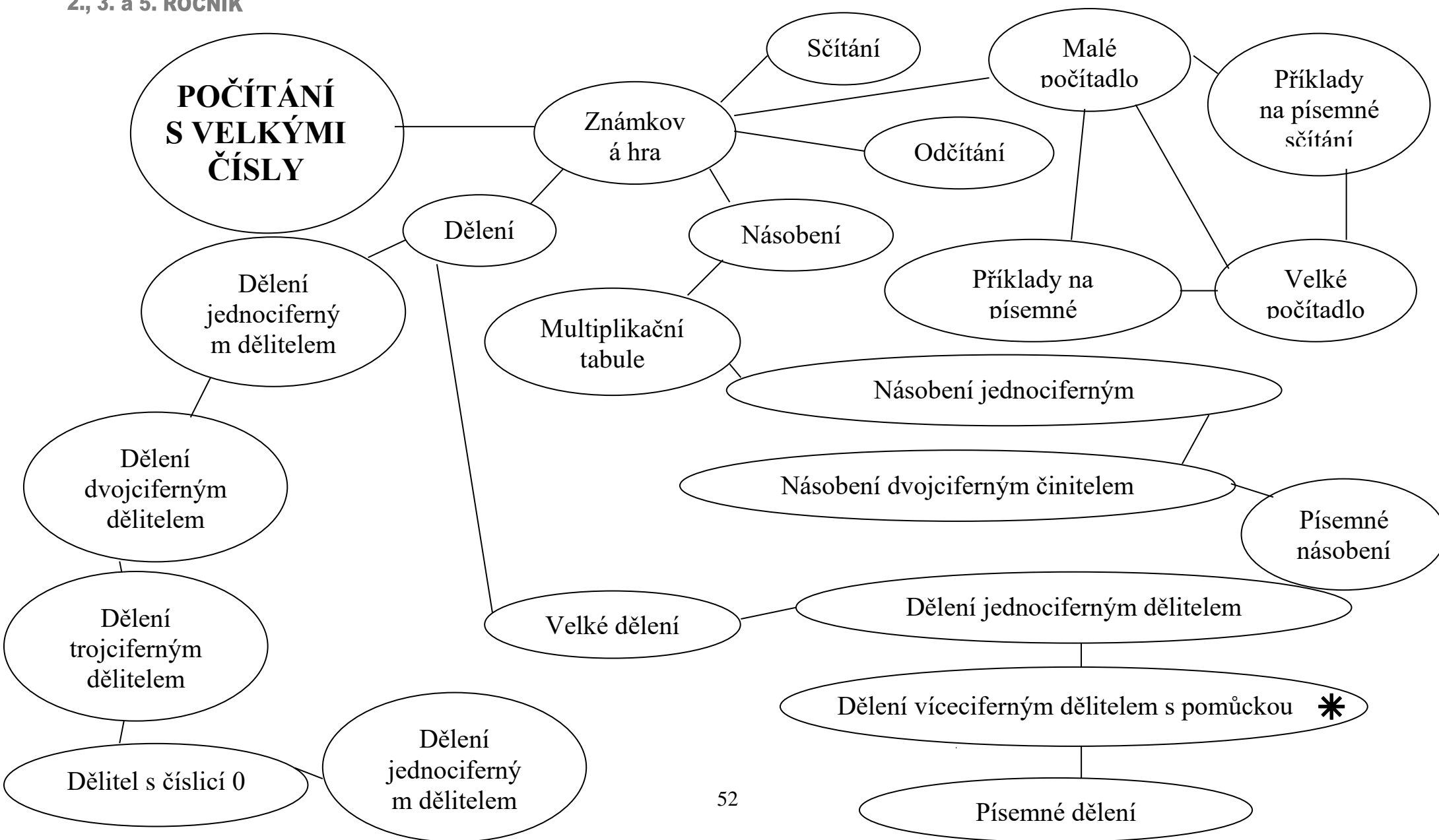
JMÉNO: ..... ŠKOLNÍ ROK: .....

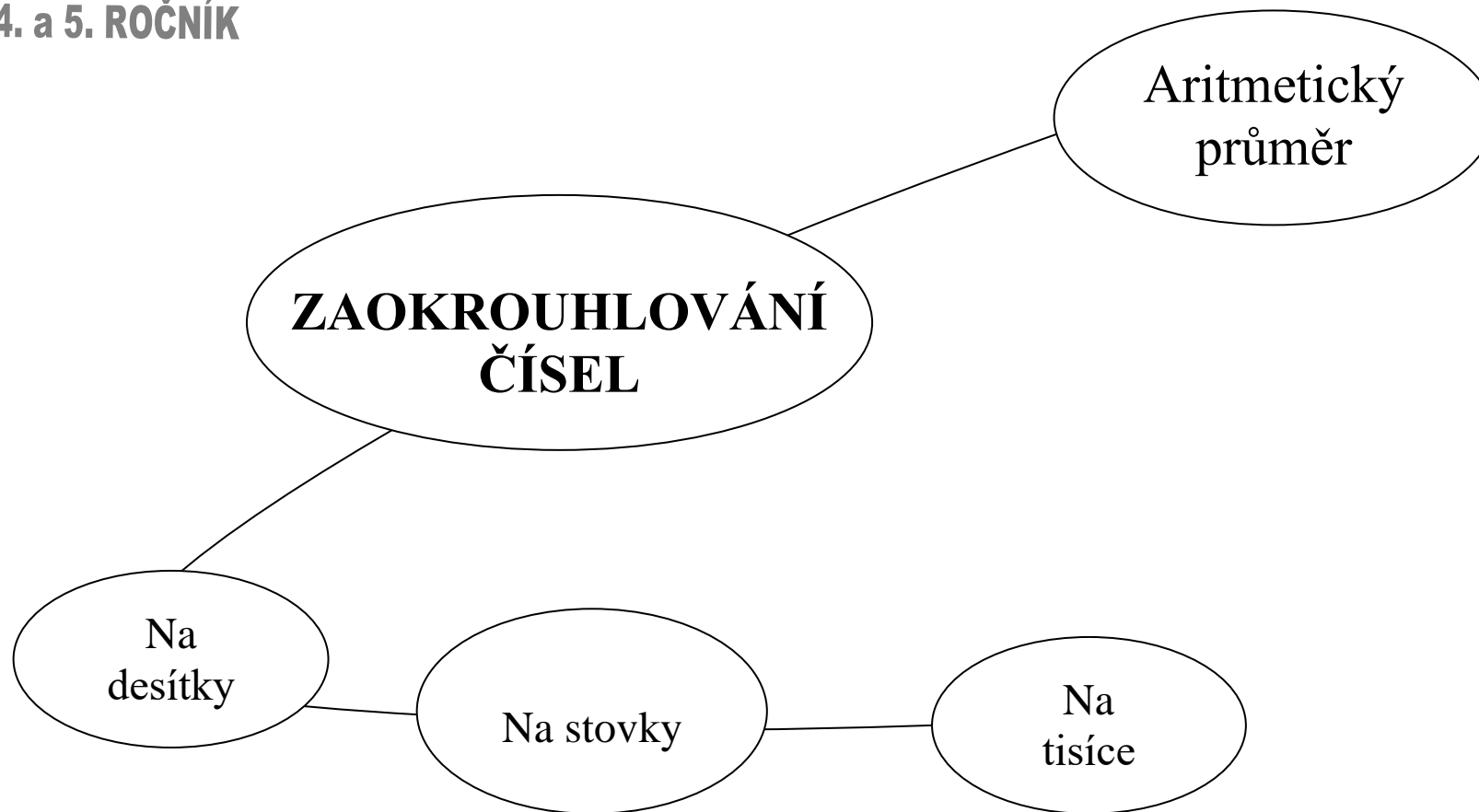

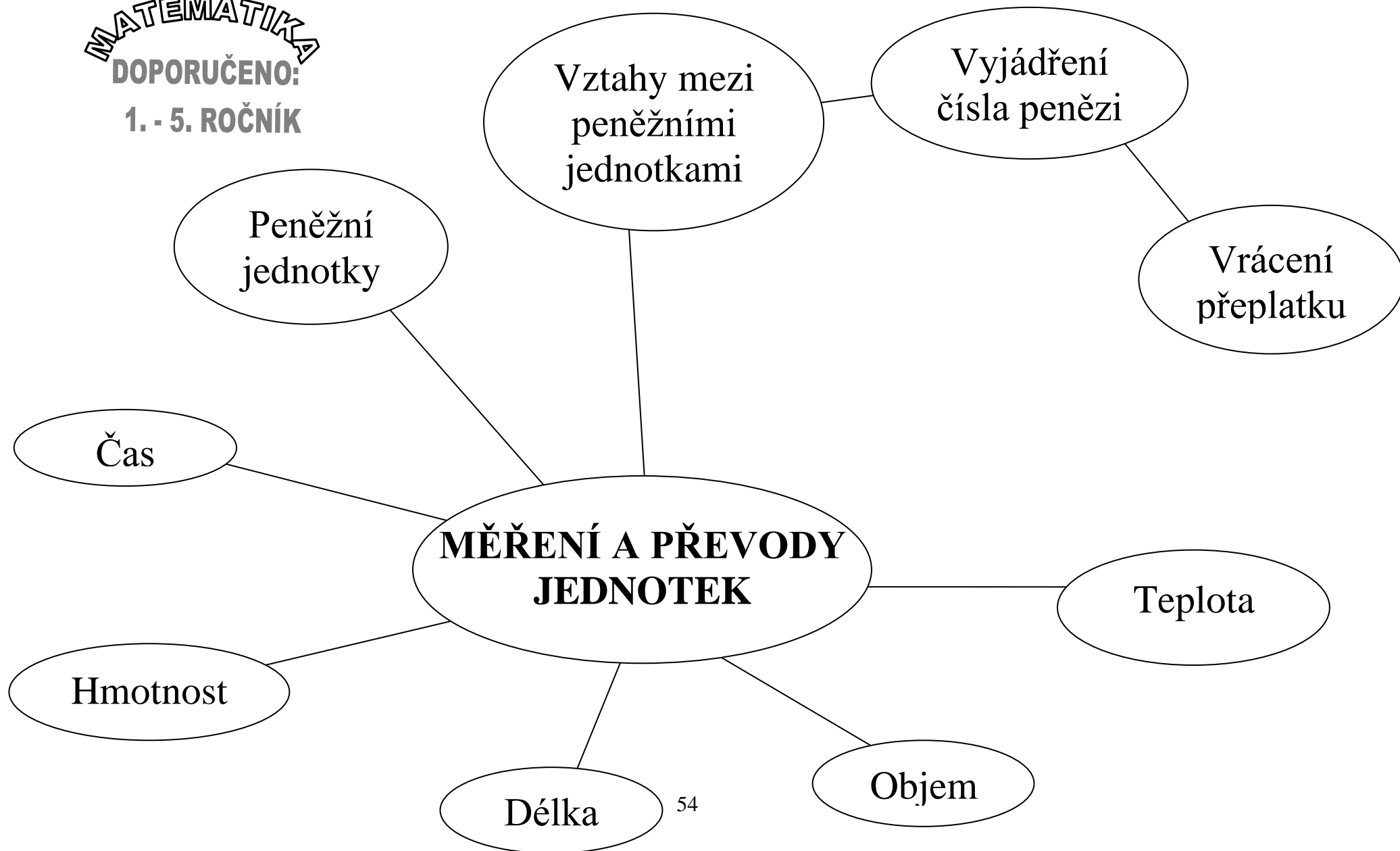

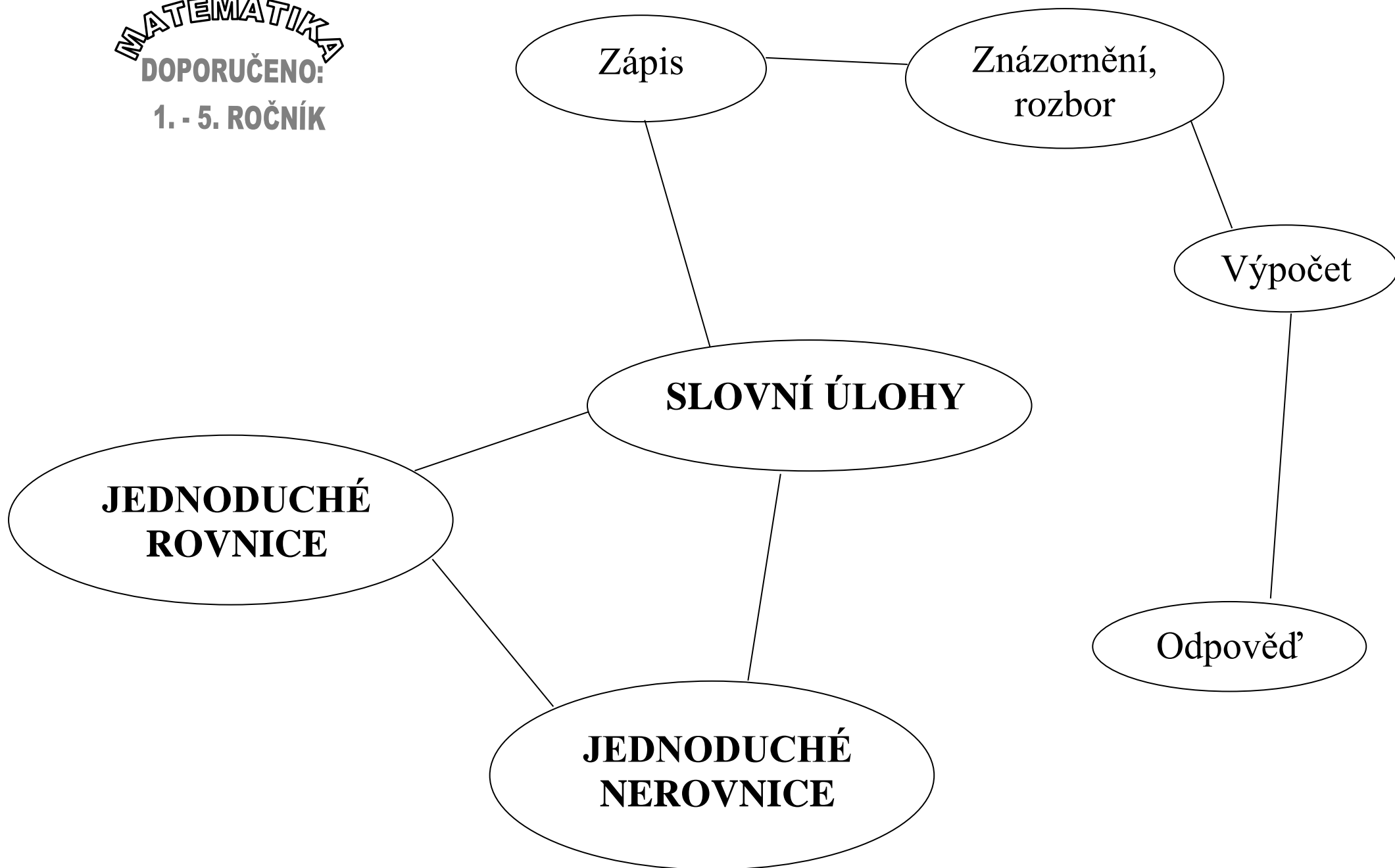
MATEMATIKA
DOPORUČENO:
4. a 5. ROČNÍK

MATEMATIKA
DOPORUČENO:
1. - 5. ROČNÍK

MATEMATIKA
DOPORUČENO:
1. - 5. ROČNÍK

**DESETINNÁ
ČÍSLA -
ZNÁZORNĚNÍ**

Čtení
podle

Psaní
a sestavení
čísla

Sčítání
desetinných
čísel

Dělení
desetinných
čísel

Odčítání
desetinných čísel
se znamkovou
hrou

Sčítání
desetinných čísel
se znamkovou
hrou

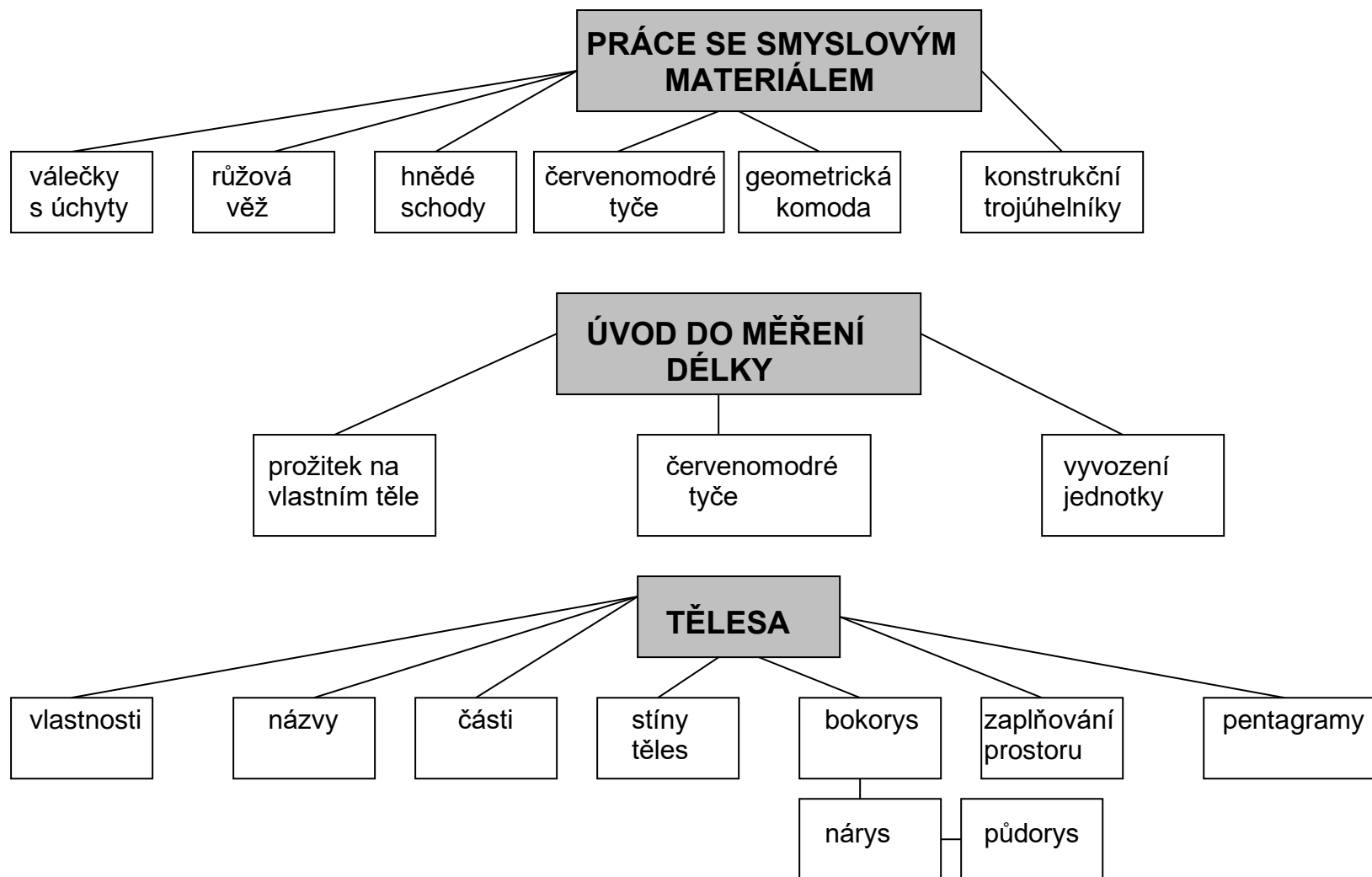
Multiplikační tabule
pro násobení
desetinných čísel

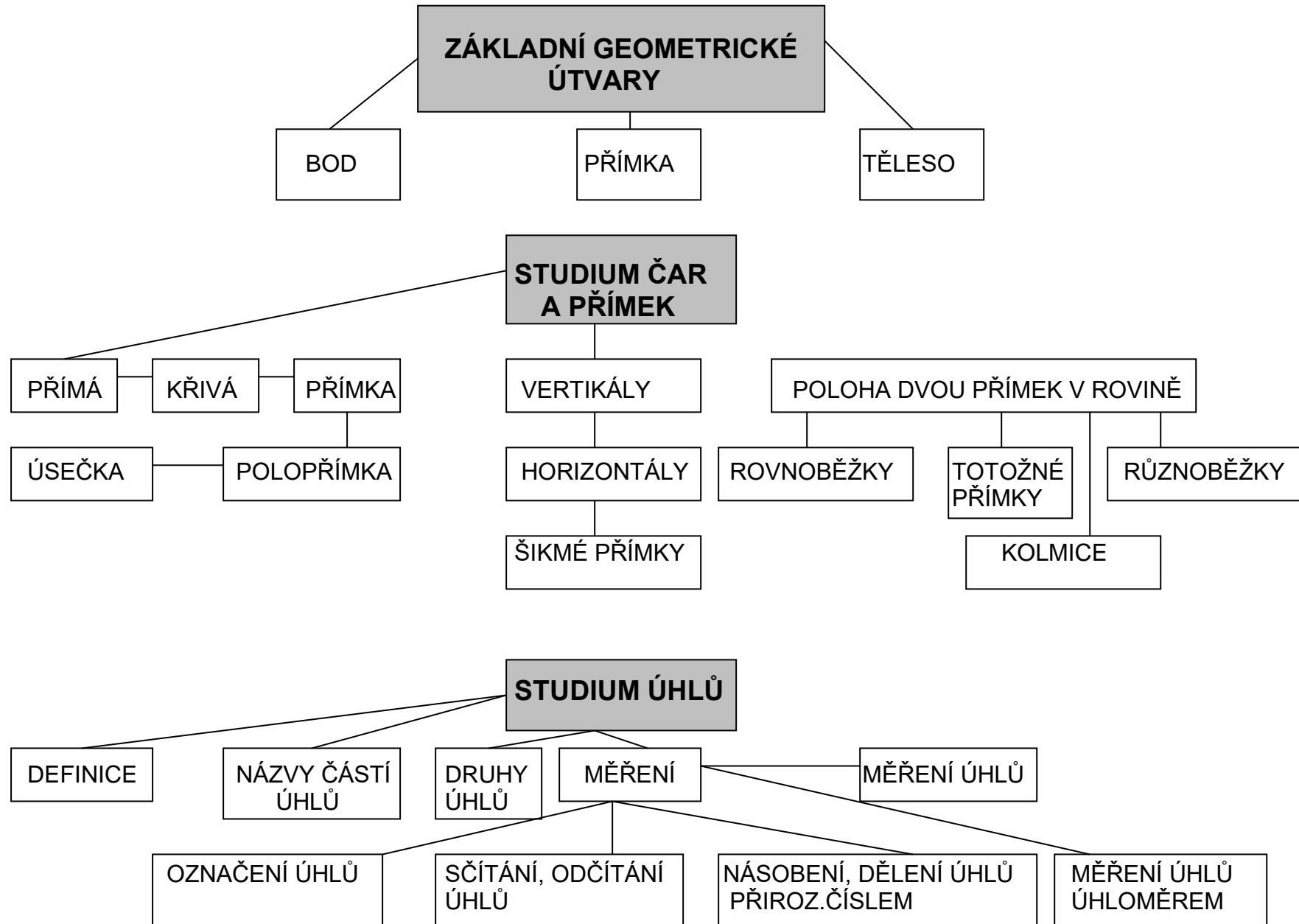
Převádění
smíšených čísel na
zlomky

Převádění zlomků
na smíšená čísla

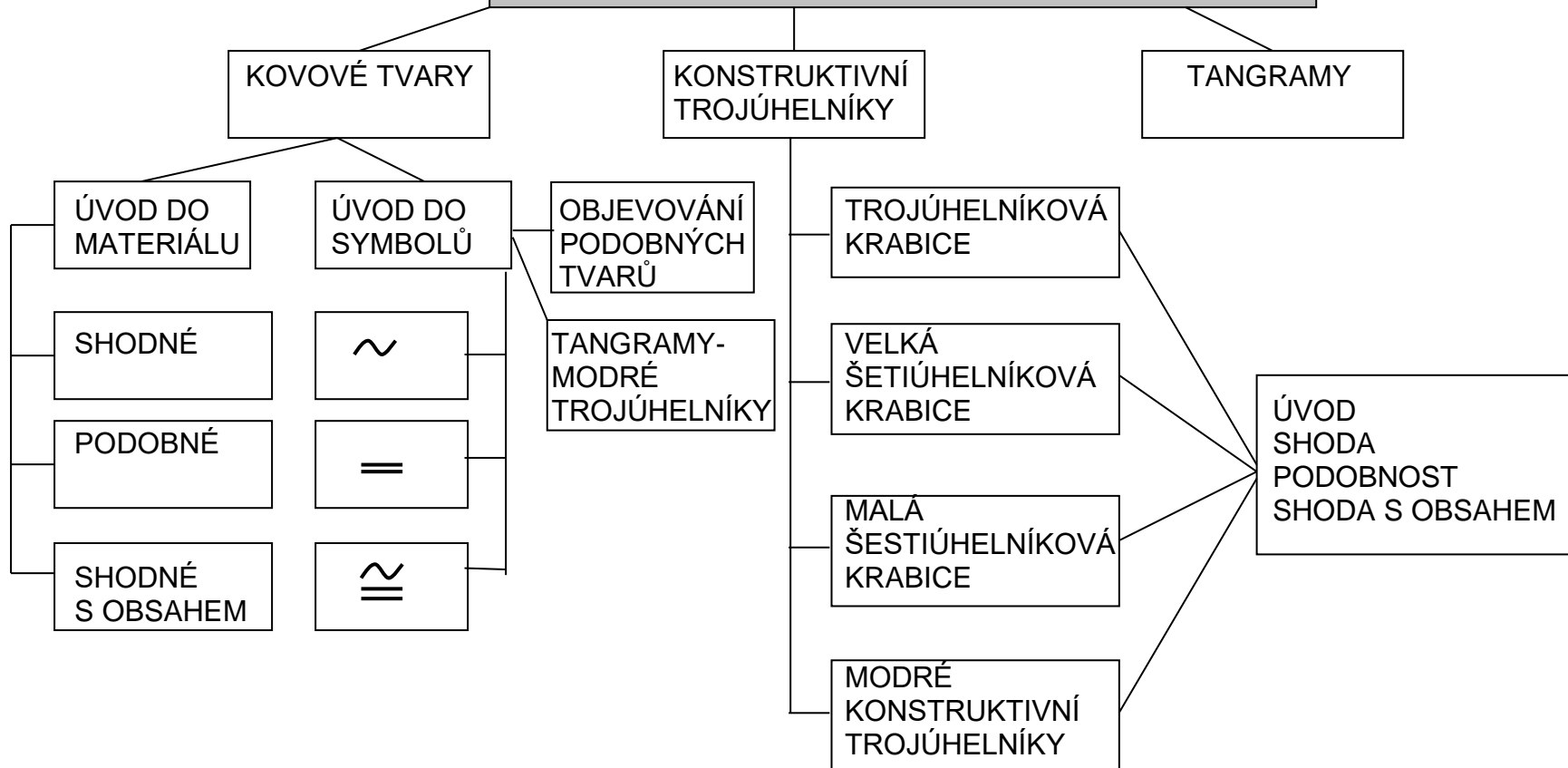
Zápis zlomků
desetinným
číslem

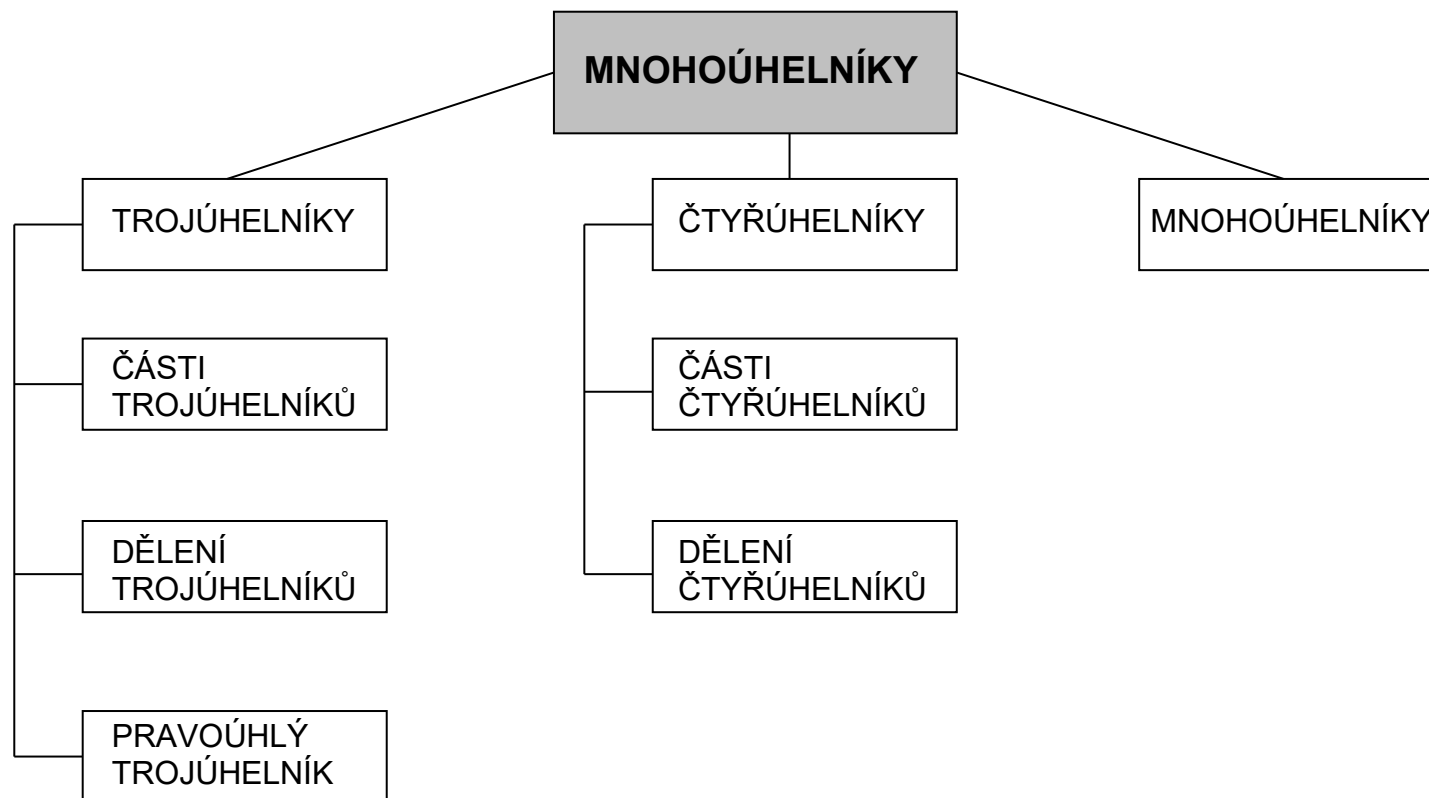
Mapa geometrie

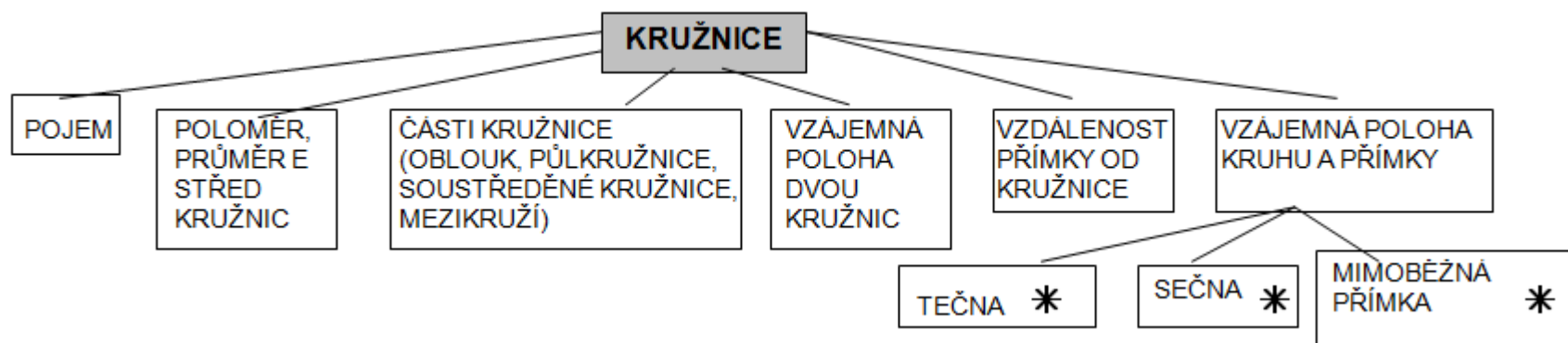
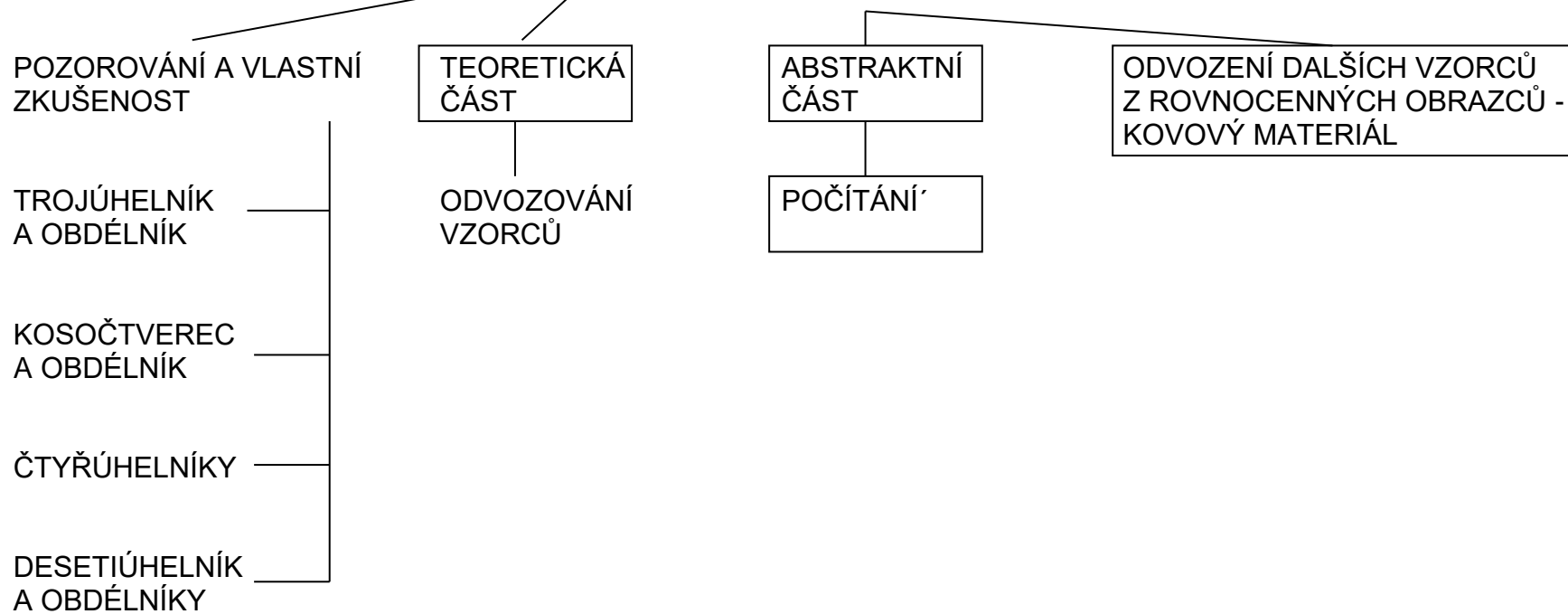

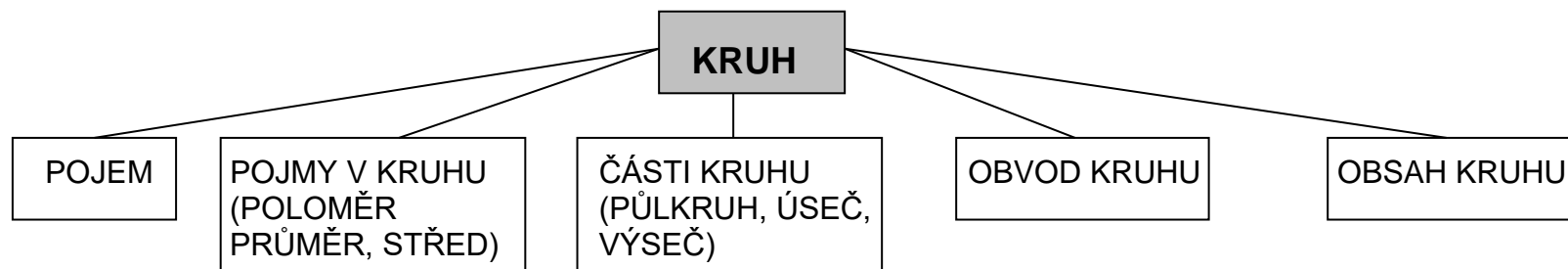
SHODNOST, PODOBNOST, SHODA S OBSAHEM

OBSAH PLOŠNÝCH TVARŮ

PYTHAGORAS A JEHO VĚTA *

PRAVOÚHLÝ TROJÚHELNÍK
A PYTHAGOROVA VĚTA

EUKLIDOVA VĚTA *

TĚLESA

SENZORICKÉ POZOROVÁNÍ

VÝPOČET OBJEMU S POMOCÍ
ŽLUTÝCH KVÁDRŮ

VYVOZENÍ ALGEBRAICKÝCH
VZORCŮ

1. stupeň
Ročník: první

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
M-3-1-01	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. ROVINA: první počítání • prožije a pochopí kvantitu čísel v oboru 1-10, prožije a pochopí nulu • rozhodne o vztahu více, méně, porovnává soubory (i bez počítání); učí se narůstání číselné řady 2: ROVINA: výstavba desítkové soustavy (seznámení) <ul style="list-style-type: none"> - prožije a pochopí kvantitu čísel v oboru 11- 99 (Sequinovy tabulky I a II) nebo 0-1 000 000 (Zlatý perlový materiál) - přechod přes desítku 	<ul style="list-style-type: none"> • Přirozená čísla 1 – 10 MM: Červenomodré tyče MM: Skříňka s vřetenky MM: Barevné korálkové schody MM: Zlatý perlový materiál (Ptačí perspektiva) Sequinovy tabulky MM: Devítková hra, Deset a stop 	
M-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • napíše a přečte číslice 0-9 • přiřadí číslici k množství a naopak • doplní chybějící čísla v řadě; • porovnává čísla, používá znaky rovnosti a nerovnosti, řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel; • rozliší sudá a lichá čísla; 2: ROVINA: výstavba desítkové soustavy (seznámení) <ul style="list-style-type: none"> • zná číselné symboly v oboru 0 – 99, resp. 0 – 1000 000 • orientuje se v rádech (barevné rozlišení) • umí rozložit jednotlivá čísla an jednotky, desítky, stovky atd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Číslice 0 – 9 • Znaky < , > , = • MM: smirkové číslice • MM: Sudá/lichá MM: Stovková tabulka Zlatý perlový materiál 	

M-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • využívá číselnou osu, orientuje se na ní, zobrazí na ní číslo; • správně používá pojmy před, za, hned před, hned za, mezi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselná osa 	
M-3-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • 3. ROVINA • Seznámí se se základními operacemi: sčítání a odčítání, násobení, dělení (ve smyslu prožitku skutečnosti, podstaty operace) Sčítá a odčítá z paměti v oboru 0-10, později 0-20 Počítá po desítkách, stovkách atd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 10, později 0 -20 • MM: sčítací a odčítací tabulky Sčítací a odčítací hadí hra, Zlatý perlový materiál MM: stovkový a tisícový řetěz 	
M-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • řeší a tvoří slovní úlohy s využitím sčítání a odčítání bez přechodu přes desítku; • řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“; 	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s textem slovní úlohy 	EV – Vztah člověka k prostředí (náš životní styl – spotřeba věcí v rodině, škole)
M-3-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • čte a nastavuje celé hodiny; • orientuje se ve struktuře času; 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura času: hodina, den, týden, měsíc, rok 	
M-3-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • zaznamenává jednoduché situace související s časem pomocí tabulek a schémat; 	<ul style="list-style-type: none"> • Tabulky a schémata 	
M-3-2-03	<ul style="list-style-type: none"> • doplní zadanou tabulku; • orientuje se v jednoduchých schématech; 		
M-3-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí; • rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí; • orientuje se v prostoru, užívá prostorové pojmy; • pomocí stavebnic modeluje rovinné i prostorové útvary; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rovinné útvary: čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh • Tělesa: krychle, kvádr, koule, válec • Orientace v prostoru: před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole 	

M-3-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • porovná rovinné útvary stejného typu podle velikosti; • porovná tělesa stejného typu podle velikosti; • odhaduje a srovnává délky úseček s využitím pomůcek; 	<ul style="list-style-type: none"> • Porovnávání: větší, menší, stejný, nižší, vyšší • Délka úsečky • Poměrování úseček 	
-----------------	--	--	--

1. stupeň
Ročník: druhý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
M-3-1-01	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • používá přirozená čísla k modelování situací běžného života; • samostatně pracuje s univerzálními modely přirozených čísel; 	<ul style="list-style-type: none"> • Počítání s penězi • Peníze: způsoby placení MM: Banka, Směnárna, Známková hra	
M-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje a čte čísla v daném oboru; • počítá po jednotkách a desítkách, stovkách, tisících, chápe řády • porovnává čísla, chápe rovnost a nerovnost i v různých významových kontextech (délka, čas, peníze); 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 9 999 MM: Známková hra	
M-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • využívá číselnou osu k porovnání čísel; 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselná osa, KV 	
M-3-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v zápisu desítkové soustavy, sčítá a odčítá „velká čísla“ • sčítá a odčítá s přechodem přes desítku • objevuje podstatu násobení (jako opakovaného sčítání) a dělení; • zvládne „malou násobilku“, statické násobení • Seznamuje se se statickým dělením 	<ul style="list-style-type: none"> • MM: Známková hra, Banka, Směnárna • MM: násobkové řetězy, NÁSOBKOVÉ TABULKY • Násobkový had Dělicí tabulky, Dělicí had	

M-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání a odčítání, násobení a dělení; • řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“; 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategie řešení úloh z běžného života 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – Vztah člověka k prostředí (náš životní styl – spotřeba věcí,
M-3-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • čte časové údaje na různých typech hodin, orientuje se v kalendáři; • sleduje různé časové intervaly; • používá vhodně časové jednotky a provádí jednoduché převody mezi nimi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Časové údaje: čtvrt hodiny, půl hodiny, tři čtvrtě hodiny, celá hodina 	
M-3-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • zachycuje výsledky měření pomocí tabulek a schémat; • provádí odhady délky a množství; 	<ul style="list-style-type: none"> • Měření délky, hmotnosti, objemu • Jednotky: centimetr, litr, kilogram 	
M-3-2-03	<ul style="list-style-type: none"> • navrhne a použije tabulku k organizaci údajů; • třídí soubor objektů; 	<ul style="list-style-type: none"> • Tabulková evidence zadaných údajů 	
M-3-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná, pojmenuje a načrtne základní rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí; • rozezná a pojmenuje základní tělesa, uvede příklady těchto těles ve svém okolí; • pomocí stavebnic modeluje rovinné a prostorové útvary podle zadání; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rovinné útvary: lomená čára, křivá čára, bod, úsečka, přímka, polopřímka • Tělesa: kužel, jehlan 	
M-3-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • změří délku úsečky, používá jednotky délky; • provádí odhad délky úsečky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Práce s pravítkem • Jednotky délky: milimetr, centimetr, metr, kilometr 	

1. stupeň

Ročník: třetí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO
----------------------------	---------------	-------	------------------------------

	Žák:		TÉMATU
M-3-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje a čte čísla v daném oboru; • počítá po jednotkách, po desítkách a stovkách, tisících, desetitisících, porovnává čísla; 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 9 999 • Rozklad čísla v desítkové soustavě • MM: Známková hra 	
M-3-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • zobrazí číslo na číselné ose a jejích úsecích; • využívá číselnou osu k porovnání čísel; 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselná osa – nástroj modelování 	
M-3-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • Zná principy početních operací a využívá je při práci • Procvičuje a upevňuje si znalosti násobení a dělení, především dynamické • Násobí dvojciferná čísla jednociferným činitelem mimo obor malé násobilky; • Zná správné pořadí operací, násobí a dělí součet nebo rozdíl dvou čísel; používá závorky při výpočtech; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zápis čísla v desítkové soustavě • MM: Multiplikační tabule, tabule pro velké dělení, hadi • Nejbližší, nižší a vyšší násobek čísla: násobkové řetězy 	
M-3-1-05	<ul style="list-style-type: none"> • řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení; • řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“; • ovládá jednoduché řešitelské strategie; 	<ul style="list-style-type: none"> • Řešitelské strategie: pokus-omyl, řetězení od konce, vyčerpání všech možností, zjednodušování 	EV – Vztah člověka k prostředí (naš životní styl – spotřeba energie ve spojení s „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“)
M-3-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • využívá časové údaje při řešení různých situací z běžného života; 	<ul style="list-style-type: none"> • Jízdní řády 	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – cestujeme letadlem, lodí, autobusem, vlakem)
M-3-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • eviduje složitější statické i dynamické situace pomocí slov a tabulek; 	<ul style="list-style-type: none"> • Teplota, teploměr, stupeň celsia • Evidence sportovních výkonů 	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních

M-3-2-03	<ul style="list-style-type: none"> • čte a sestavuje tabulky násobků; • doplní chybějící údaje do strukturované tabulky podle zadání; 	<ul style="list-style-type: none"> • Tabulka jako nástroj pro řešení úloh 	sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – tabulky cen produktů z reklamních letáků)
M-3-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná, pojmenuje a načrtne rovinné útvary, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí; • třídí trojúhelníky dle délek stran, uvede příklady těchto útvarů ve svém okolí; • určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran; • pomocí stavebnic modeluje rovinné útvary podle zadání; 	<ul style="list-style-type: none"> • Klasifikace trojúhelníků (obecný, rovnostranný, rovnoramenný) • Rovinné útvary: mnohoúhelník (čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník) • Vrchol, strana, úhlopříčka mnohoúhelníku 	
M-3-3-03	<ul style="list-style-type: none"> • rozezná a modeluje osově souměrné rovinné útvary, uvede konkrétní příklady. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osově souměrné rovinné útvary 	

1. stupeň
Ročník: čtvrtý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
	Žák:		
M-5-1-01	<ul style="list-style-type: none"> • využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení; 	<ul style="list-style-type: none"> • Komutativnost a asociativnost 	

M-5-1-02	<ul style="list-style-type: none"> • čte a zapisuje čísla v daném oboru; • počítá po statisících, desetitisících a tisících, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; • porovnává čísla a znázorní je na číselné ose a jejích úsecích; • sčítá a odčítá čísla v daném oboru (zpaměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly); • písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem, písemně dělí jednociferným dělitelem; • účelně propojuje písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulátoru); • používá římské číslice při zápisu čísel; 	<ul style="list-style-type: none"> • Číselný obor 0 – 1 000 000 • Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení • Římské číslice • Hospodaření domácnosti: rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti 	
M-5-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhluje přirozená čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta a desítky; • provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací (sčítání a jeho kontrola záměnou sčítanců, odčítání a jeho kontrola sčítáním, dělení a jeho kontrola násobením); • provádí kontrolu výpočtů pomocí kalkulátoru; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaokrouhlování čísel • Odhad a kontrola výsledku • Práce s kalkulátorem 	
M-5-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení a slovní úlohy se dvěma početními operacemi; • řeší a tvoří slovní úlohy vedoucí ke vztahu „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“; 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematizace reálné situace 	EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec – využití přírodních zdrojů nacházejících se v blízkosti bydliště ve spojení s „o x více (méně)“ a „xkrát více (méně)“)
M-5-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (např. měření teploty); 	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady sběru a třídění dat 	VMEGS – Objevujeme Evropu a svět (naše

M-5-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • používá tabulky k evidenci, modelování a řešení různých situací; • doplňuje údaje, které chybí ve strukturované tabulce; • vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku a sloupkový diagram; 	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturovaná tabulka • Sloupkové diagramy 	vlast a Evropa, Evropa a svět – sběr údajů o teplotě a jejich porovnání v různých částech světa)
M-5-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • dodržuje zásady rýsování; • narýsuje přímkou, vyznačí polopřímku; • narýsuje různoběžky a označí jejich průsečík; • narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem; • narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník ve čtvercové síti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zásady rýsování • Rýsování jednoduchých rovinných útvarů • Čtvercová síť 	
M-5-3-02	<ul style="list-style-type: none"> • měří vzdálenosti, používá vhodné jednotky délky a převodní vztahy mezi nimi; • sčítá a odčítá graficky úsečky, porovná úsečky podle délky; • určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran; 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednotky délky a jejich převody: milimetr, centimetr, metr, kilometr • Grafické sčítání a odčítání úseček • Obvod mnohoúhelníku 	
M-5-3-03	<ul style="list-style-type: none"> • sestrojí rovnoběžné a kolmé přímky pomocí trojúhelníku s ryskou; • určí vzájemnou polohu přímek v rovině; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzájemná poloha přímek v rovině: rovnoběžky, různoběžky, kolmice 	
M-5-3-04	<ul style="list-style-type: none"> • určí pomocí čtvercové sítě obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku a obsahy porovná; • používá základní jednotky obsahu; 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednotky obsahu: mm², cm², m² 	

M-5-3-05	<ul style="list-style-type: none"> rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary; určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru; rozpozná a využije osovou souměrnost i v praktických činnostech a situacích; 	<ul style="list-style-type: none"> Osová souměrnost rovinného útvaru 	
M-5-4-01	<ul style="list-style-type: none"> využívá úsudek pro řešení jednoduchých slovních úloh a problémů. 	<ul style="list-style-type: none"> Řešení úloh úsudkem Číselné a obrázkové řady 	OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů); Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity – skupinová práce žáků)

1. stupeň

Ročník: pátý

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
M-5-1-02	Žák: <ul style="list-style-type: none"> čte a zapisuje čísla v daném oboru; počítá po milionech, používá rozvinutý 	<ul style="list-style-type: none"> Číselný obor 0 – miliarda Písemné algoritmy sčítání, odčítání, 	

	<p>zápis čísla v desítkové soustavě;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnává čísla a znázorní je na číselné ose a jejích úsecích; • písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla; • písemně odčítá dvě přirozená čísla; • písemně násobí až čtyřciferným činitelem; • písemně dělí jednociferným nebo dvojciferným dělitelem; • účelně propojuje písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulačtoru); 	<p>násobení a dělení</p> <ul style="list-style-type: none"> • MM: tabule: multiplikační a velké dělení 	
M-5-1-03	<ul style="list-style-type: none"> • zaokrouhluje přirozená čísla na miliony; • provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v daném oboru; • provádí kontrolu výpočtu pomocí kalkulačtoru; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaokrouhlování 	
M-5-1-04	<ul style="list-style-type: none"> • řeší a tvoří slovní úlohy z praktického života s využitím matematizace reálné situace; 	<ul style="list-style-type: none"> • Fáze řešení problému: zápis, grafické znázornění, stanovení řešení, odhad a kontrola výsledku, posouzení reálnosti výsledku, formulace odpovědi 	<p>EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec: přírodní zdroje, náš životní styl: energie a odpady – komplexní pojetí úloh včetně pochopení významu a nezbytnosti ekologického chování)</p>
M-5-2-01	<ul style="list-style-type: none"> • vybírá z textu data podle zadaného kritéria; 	<ul style="list-style-type: none"> • Statistické údaje a jejich reprezentace 	<p>MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě – využití jednoduchých diagramů);</p> <p>Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality (identifikace</p>
M-5-2-02	<ul style="list-style-type: none"> • zjistí požadované údaje z kruhového diagramu, ve kterém nejsou k popisu použita procenta; 	<ul style="list-style-type: none"> • Kruhový diagram • Finanční produkty: úspory 	

			zjednodušení mediovaných sdělení)
M-5-3-01	<ul style="list-style-type: none"> • při konstrukcích rovinných útvarů využívá elementární geometrické konstrukce a základní vlastnosti těchto útvarů; 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstrukce čtverce a obdélníku • Konstrukce pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku 	
M-5-3-03	<ul style="list-style-type: none"> • sestrojí k dané přímce rovnoběžku a kolmici vedoucí daným bodem pomocí trojúhelníku s ryskou; 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstrukce rovnoběžky a kolmice daným bodem 	
M-5-3-04	<ul style="list-style-type: none"> • určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného obrazce, který je tvořen čtverci, obdélníky a trojúhelníky a obsahy porovná; 	<ul style="list-style-type: none"> • Složené obrazce ve čtvercové síti 	
M-5-4-01	<ul style="list-style-type: none"> • ovládá některé řešitelské strategie, v průběhu řešení nestandardních úloh objevuje zákonitosti a využívá je. 	<ul style="list-style-type: none"> • Magické čtverce, pyramidy, sudoku 	OSV – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů); Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity)

INFORMATIKA

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“.

Motto: „Prosím milé děti, které vše umí – dokážou, aby pracovaly se mnou na vývoji míru mezi lidmi a ve světě.“ (vzkaz Marie Montessori)

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Informatika	2						
Informační a komunikační technologie		2	0	0	0	1	1

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

Charakteristika

Práce s počítačem se pro současnou generaci dětí stala samozřejmou a každodenní realitou. Je pro ně neomezeným zdrojem informací a možností jejich ověření a porovnání, samozřejmý nástroj ke komunikaci. Proto je třeba, aby také v průběhu vyučování byla práce s počítačem samozřejmou součástí učení, integrována do celého průběhu vyučování a děti měly možnost kdykoliv využívat počítač při práci v jednotlivých výukových oblastech.

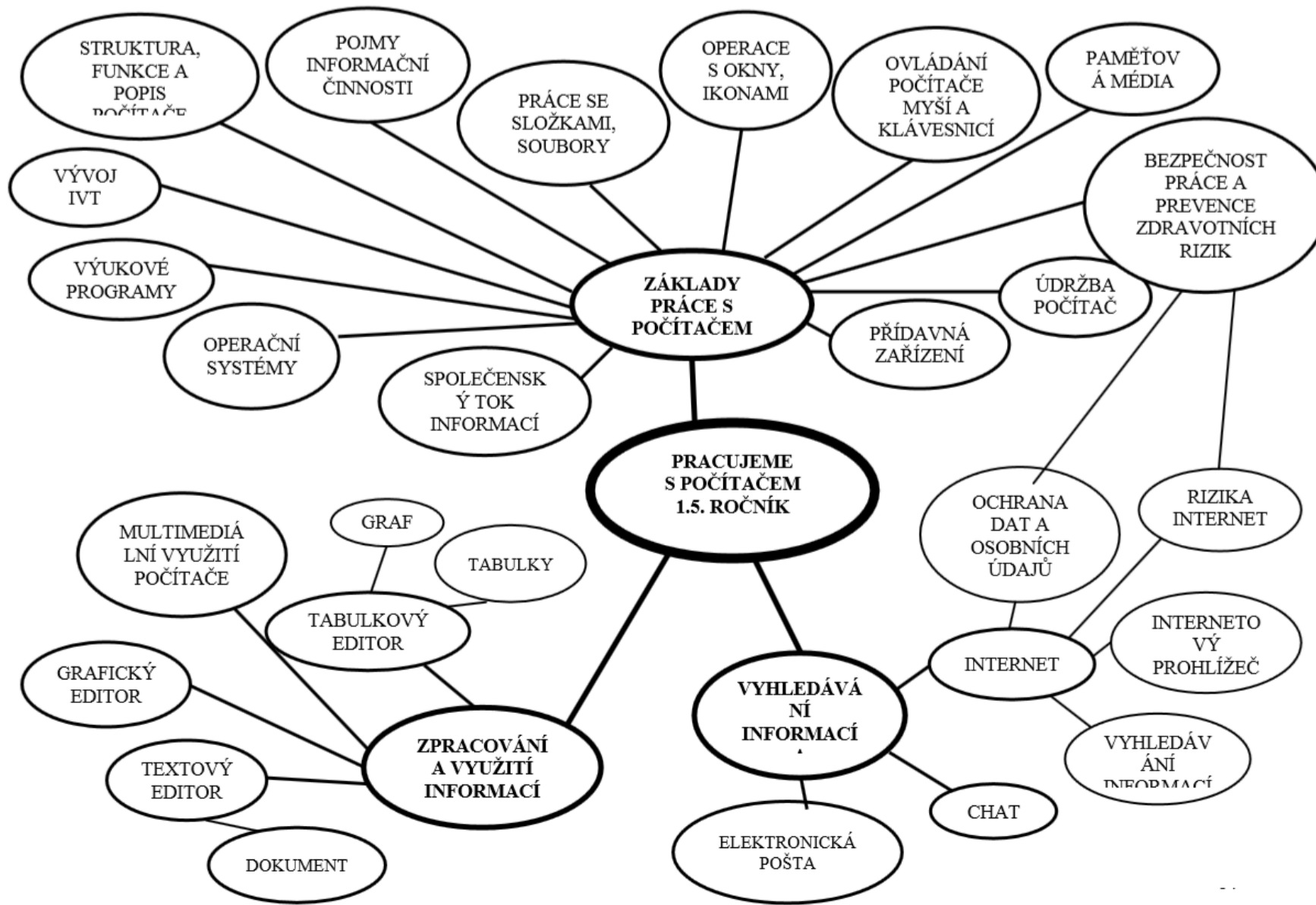
Způsob zpracování informací a textů na PC je zadáván jako jedno z kritérií nebo možností v rámci úkolů pro práci při vyučování nebo domácí práci, internet a výukové programy jsou jedním z možností vyhledávání potřebných informací v průběhu vyučování, výukové programy se zpětnou vazbou jsou jednou z možností procvičování učiva, záznam a prezentace informací jsou součástí společné práce skupiny nebo celé třídy.

Plnění očekávaných výstupů učiva je korigováno učitelem tak, aby děti měly možnost se přirozeně učit práci na PC od svých zkušenějších spolužáků, učitel vede skupinové lekce, pomáhá dětem přímo při práci na PC (vyhledávání informací, zpracování textů, nesnadnosti a problémy, se kterými si dítě neví rady...).

Principy práce:

- využití senzitivních fází ve vývoji a učení dítěte – využít naladění a zájem dítěte o práci s počítačem při práci na výukových programech, zpracování vlastních záznamů k učivu, vyhledávání informací a realizování dalších vlastních nápadů dětí
- polarita pozornosti – pokud dítě pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, nemá být rušeno
- svobodná – volná práce dětí – plánování a vlastní organizace času a způsobu využití PC v rámci vyučování při dodržení hygienických a zdravotních pravidel pro práci s PC
- práce se zodpovědností – dodržení pravidel pro práci na PC, která jsou stanovena společně s dětmi a učitelem a děti jsou seznámeny s důvody a východiský pro jejich stanovení; pravidla jsou sepsána a umístěna na viditelném místě

- připravené prostředí – PC jsou součástí připraveného prostředí ve třídě, děti mají možnost pracovat na počítači s výukovými programy, vyhledávat informace a zpracovávat vlastní učební materiál a poznámky při vyučování v rámci většiny výukových oblastí
- práce s pochvalou, chybou a sebekontrolou – děti mohou pracovat s výukovými programy k daným oblastem a tématům vyučování, vhodně zvolené výukové programy dávají dětem okamžitou bezpečnou zpětnou vazbu; pro systém Montessori je potřeba vybírat programy, které svou zpětnou vazbou, grafickým a obsahovým zpracováním odpovídají daným principům
- vlastní plánování a organizace vyučování dětí – rozvržení času pro práci na PC za dodržení stanovených pravidel hygieny a zdravotního hlediska, střídání práce při zájmu více dětí, podle individuální potřeby pomáhá učitel dětem překonat obtíže při práci s technikou a zařadit práci s PC do učebního plánu
- vedení portfolia školní práce – zpracování informací, vlastních a výukových oblastí k vybraným a zadaným tématům na PC jsou součástí portfolia školní práce dítěte
- vedení dětí k sebehodnocení – vedení dětí ke kritickému posouzení a ocenění svého postupu práce na PC, respektování pravidel pro práci na PC, sebehodnocení také při porušení pravidel
- prezentace vlastní práce – prezentaci práce jednotlivce i skupiny je vhodná pro možnost nastavení dalších osobních kritérií a obohacuje ostatní děti
- práce ve věkově smíšených skupinách – spolupráce mezi dětmi vede k přirozenému učení od starších spolužáků nebo expertů pro práci na PC; umožňuje utřídit si a umět vysvětlit práci na PC kamarádovi; zadání a možnost práce na PC v rámci skupiny umožňuje dětem uvědomit si své možnosti a priority, rozdělit si práci, být platným členem skupiny

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Informatika na konci druhého období

Očekávané výstupy z RVP	Dílčí výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem informace a uvede příklady informací a jejich zdrojů - uvede na příkladech, jak informace vzniká, jak ji lze přenášet, zpracovat - doloží, jak se informace a její společenský tok v průběhu historie mění - popíše počítač a jeho funkce - pojmenuje základní vstupní a výstupní zařízení, uvede, k čemu slouží - zvládne jednoduchou údržbu počítače - uvede na koho se obrátit v případě i předpokládané závady počítače - respektuje pravidla bezpečné práce s HW i SW - zapne počítač - žák ví, co dělat, když počítač nepracuje (zamrzne) - pojmenuje základní paměťová média a dokáže s nimi pracovat - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím - pojmenuje některá přídavná zařízení a ví, k čemu slouží - aktivně pracuje s myší, používá kliknutí a dvojklik, tah - orientuje se na klávesnici - zadává vstupní informace pomocí klávesnice - používá důležité klávesy: Enter, Escape, šipky, písmena, číslice, mezerník, Shift, Delete, Backspace - zavírá okno křížkem, zmenšuje a zvětšuje okno - ukládá a otvírá soubory - pracuje se složkami a udržuje pořádek ve svých datech - provede základní operace s ikonou - vytvoří novou složku, 	<p>Základy práce s počítačem</p>

	<p>soubor a přejmenuje je, případně je přesune do koše</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracuje s různými typy výukových programů 	
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru 	<ul style="list-style-type: none"> - žák se naučí základům psaní textu v textovém editoru, základní formátování písma i odstavce, opravit případné chyby, upravit text, vkládat obrázky, tvořit tabulky, otevření, uložení a tisk dokumentů - žák se seznámí s tvorbou jednoduché tabulky a grafu v tabulkovém procesoru - spouští a pracuje v programu Malování (maluje obrázky, upravuje je, ukládá, příp. otevře pro změny a změněný znovu uloží, tiskne) - žák se seznámí se základní úpravou obrázků či fotografií, které jsou nutné pro jejich další zpracování (oříznutí, změna rozlišení, atd....) 	<p>Zpracování a využití informací - práce s textových editorem, práce s tabulkovým procesorem, práce s grafickým editorem</p>
<ul style="list-style-type: none"> - při vyhledávání informací na Internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích - komunikuje pomocí Internetu či jiných běžných komunikačních zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojem internet, uvede jeho význam - přihlásí se do počítačové sítě a spouští internet - žák se orientuje ve vyhledávání informací pomocí internetu, stahuje obrázky - vyhledává pomocí klíčových slov - nalezené informace dokáže vložit do dokumentu a vhodným způsobem upravit (vytisknout, upravit do podoby článku do časopisu, použít pro referát) - využívá hypertextové odkazy - žák se seznámí s riziky internetu, podvženými informacemi a nevyžádanou elektronickou poštou - uvědomuje si virového nebezpečí - pod vedením učitele navštěvuje stránky vhodné pro svou věkovou kategorii - žák uživatelsky pracuje s elektronickou poštou (umí přijmout, přečíst, napsat a 	<p>Vyhledávání informací a komunikace</p>

	<p>odeslat poštu, popř. vložit přílohu a smazat si ji)</p> <ul style="list-style-type: none"> - s pomocí učitele si založí vlastní emailovou schránku na veřejném serveru - chatuje, využívá sms bránu - chrání si své osobní data při práci s internetem a zvažuje, kdy je zveřejní	
--	---	--

KOSMICKÁ VÝCHOVA

V pojetí pedagogiky Montessori jsou v oboru **KOSMICKÁ VÝCHOVA** integrovány výukové oblasti **ČLOVĚK A JEHO SVĚT, ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**.

Motto: „Musíme dát dětem detail jako prostředek, aby mohly poznat celek.“
(Marie Montessori)

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“.

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Kosmická výchova	16						
Kosmická výchova	11	14	2	2	2	4	4
	5	5	1	1	1	1	1

Poznámka: Kosmická výchova zahrnuje oblasti – Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce

Charakteristika

Kosmická výchova je integrujícím prvkem pedagogiky Marie Montessori, její teorie i praxe. Pojem „Kosmická výchova“ je obdobou toho, jak chápal svět Jan Ámos Komenský, tedy souvislost všech věcí v jednotném celku.

Odpovídání na otázky dětí vychází z celku a vysvětluje se na základě jednotlivých částí, aby děti pochopily souvislosti. Integrace oblastí a témat zahrnutých v Kosmické výchově pomáhá dítěti pochopit řád světa, poznávat souvislosti ve světě kolem nás, najít své místo a naučit se zacházet se sebou a komunikovat s okolím. Není kladen důraz na to, aby se děti naučily veškeré množství poznatků, které obsahují různé projekty; ale mají mít tolik času, aby se mohly podrobněji zabývat tématy, která je zajímají.

Kosmická výchova představuje integraci témat zahrnutých v oblasti Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce. Pro praktickou realizaci propojení poznatků a dovedností z různých oblastí (matematika, jazyk, přírodověda, historie, zeměpis, umění, pracovní náměty, zdravý životní styl a ekologie) nejlépe vyhovuje práce v tematických projektech. Při práci na projektech získávají děti propojené informace, které umožňují globální pohled na svět.

Podle pedagogiky M. Montessori jsou jazyk a matematika cesty k poznávání světa a svět jako součást „kosmu“ existující ve vzájemných souvislostech. Při plnění úkolů jednotlivých témat tedy děti prakticky využívají své znalosti z jazyka a matematiky – trénují čtení, psaní, gramatiku, počítají slovní úlohy, sestavují příběhy, dopisy a básničky, zkoumají skutečné věci, k tématu jsou připraveny encyklopedie a knihy, písničky, výtvarné náměty a také se jde často do skutečného světa – na exkurzi, výstavu, výlet... Využívají se autentické zážitky dětí, jejich zájem a naladění věnovat se určité oblasti. Témata v projektech z oblasti Kosmická výchova jsou propojena s očekávanými výstupy oborů Český jazyk, Matematika, ICT, Výtvarná a Hudební výchova. Ukázky projektových map jsou uvedeny v příloze ŠVP.

Příprava projektů – evokace žáků

Projekty obsahují mnoho souvisejících tematických celků. Výběr a časovou dotaci témat volí učitel společně s dětmi. Učitel nabízí dětem název projektu, zdůvodní jeho výběr a vyzve děti, aby samy sestavily seznam všech témat a aktivit, které je v souvislosti s názvem a obsahem projektu napadnou. Potom pomáhá dětem třídit témata do kategorií a podle vzájemných souvislostí, s ohledem na přiměřenou náročnost a reálnost. Stanoví společně s dětmi časovou dotaci, jsou označena témata pro společnou práci, individuální nabídku činností nebo k individuálnímu zpracování pracovních skupin nebo zájemců – odborníků.

Sestavená „mapa“ projektu je potom ukazatelem dětem v další práci. Tento proces společné tvorby projektu je velmi důležitý pro aktivní zapojení a pochopení smysluplnosti pro děti a je třeba mu věnovat dostatek času.

Vlastní práce v projektech – uvědomění významu

Aktivity v rámci projektů jsou připraveny tak, aby děti mohly spolupracovat, vzájemně si radit a pomáhat, pracovat ve skupinách pro společný cíl a na společném řešení problému. Ze společných činností (evokace a naladění, společné aktivity během projektu) vycházejí další náměty a nabídky pro individuální práci dětí.

Pro individuální práci dětí učitel připravuje „připravené prostředí“ s potřebnými zdroji informací, pomůckami, výtvarnými a dalšími pracovními materiály. Učitel podle potřeby a náročnosti práce pracuje s celou skupinou dětí, kdy práci vysvětlí a nabídne dětem různé možnosti práce, nebo postupně s menšími skupinami, během individuální práce podle potřeby konzultuje nebo pomáhá s prací jednotlivcům.

Při společné práci se spolužáky – ve dvojicích a skupinách – děti zažijí různé metody práce u svých spolužáků – mohou zkoušet, experimentovat a poznávat jaký styl a metoda práce jim samotným vyhovuje. Projekty doplňují diskuse, pokusy a experimenty, při kterých se děti učí pracovat samy podle návodu a zaznamenávat si výsledky svých pozorování.

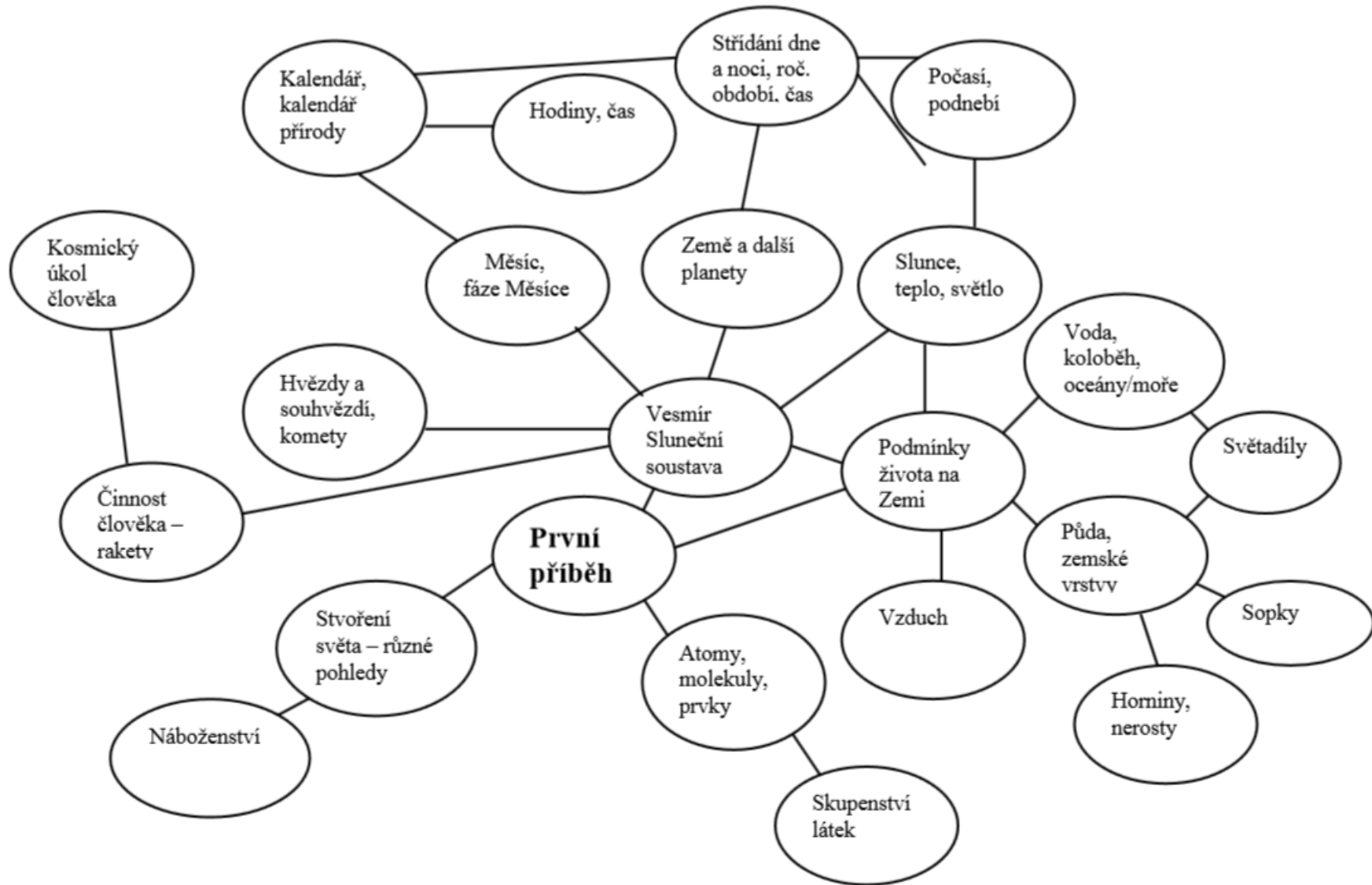
Některé tematické celky jsou zařazovány do programu školy v přírodě.

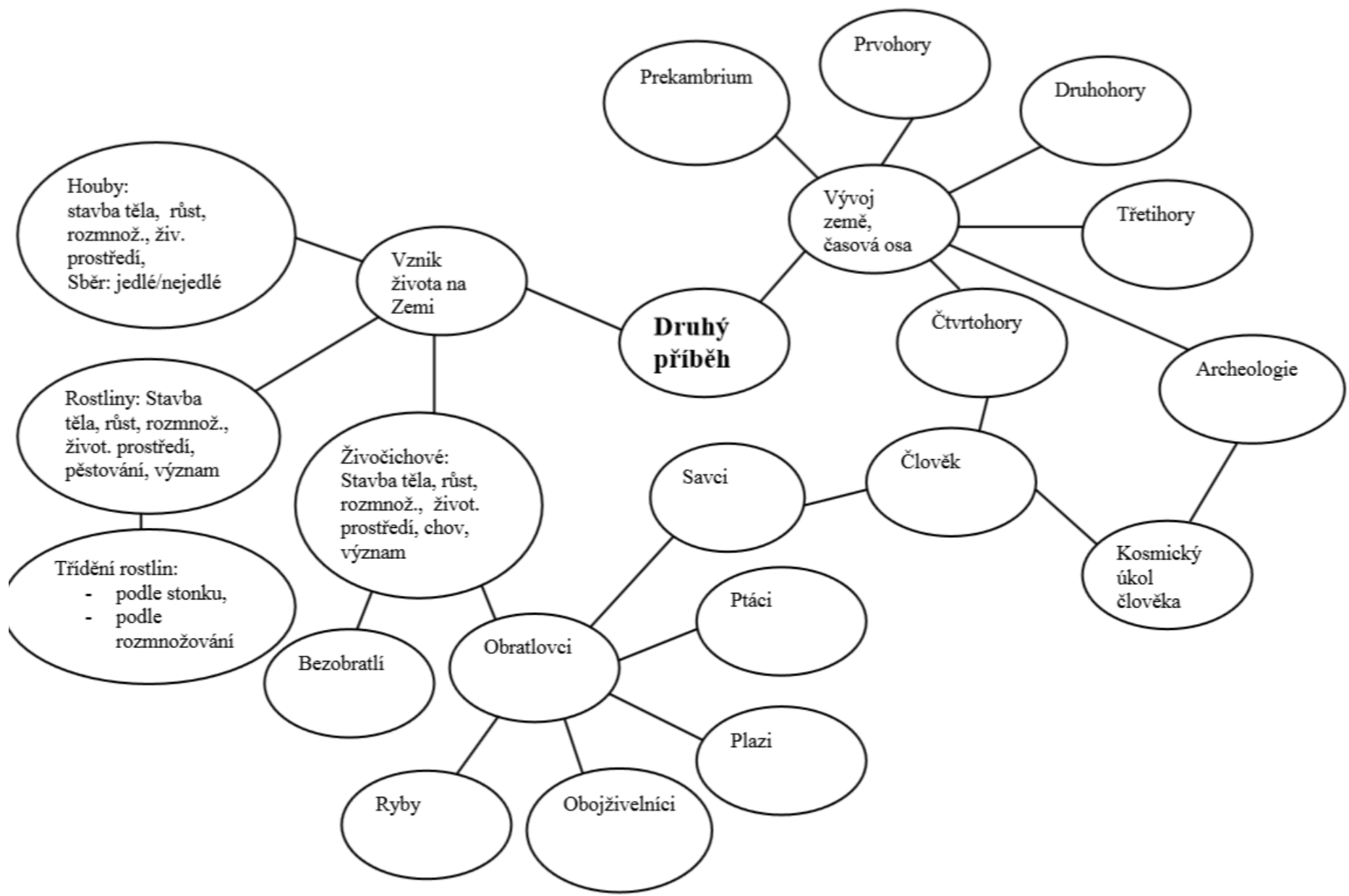
Shrnutí a propojení informací – reflexe

Důležitou součástí práce na projektech je reflexe – děti mají možnost svou práci prezentovat ve skupině nebo jako jednotlivci. Při společných prezentacích si děti vzájemně předávají informace, které zjistily a zpracovaly, mají možnost klást další otázky, přijímat také okamžitou zpětnou vazbu od svých spolužáků s oceněním, dalšími návrhy a doporučením na vylepšení či doplnění práce. Společné prezentace všech prací ukazují dětem mnoho možností, jak se dá stejné téma zpracovat a jaké máme společně různé nápady a pestré způsoby práce.

Při práci na projektech děti si děti připravují své vlastní učební materiály – podle informací, které získají v encyklopediích a další literatuře, pozorováním v životě, z výsledků pokusů a experimentů, ze společných diskusí, na internetu a dalších zdrojů. Používají různé grafické formy zpracování (malé sešitky, plakáty, bulletiny a podobně). Materiály, které děti k projektům zpracovaly, si zakládají do svého portfolia, které je dokladem o postupu práce každého dítěte. Při vedení portfolia se děti učí třídit a zakládat své pracovní materiály. Portfolio je součástí podkladů pro slovní hodnocení školní práce žáků.

Okruhy oboru Kosmická výchova

Houby:
stavba těla, růst,
rozmnož., živ.
prostředí,
Sběr: jedlé/nejedlé

Rostliny: Stavba
těla, růst, rozmnož.,
život. prostředí,
pěstování, význam

Třídění rostlin:
- podle stonku,
- podle
rozmnožování

Živočichové:
Stavba těla, růst,
rozmnož., život.
prostředí, chov,
význam

Bezobratlí

Obratlovci

Ryby

Obojživelníci

Savci

Ptáci

Plazi

Prekambrium

Prvohory

Druhohory

Třetihory

Čtvrtohory

Archeologie

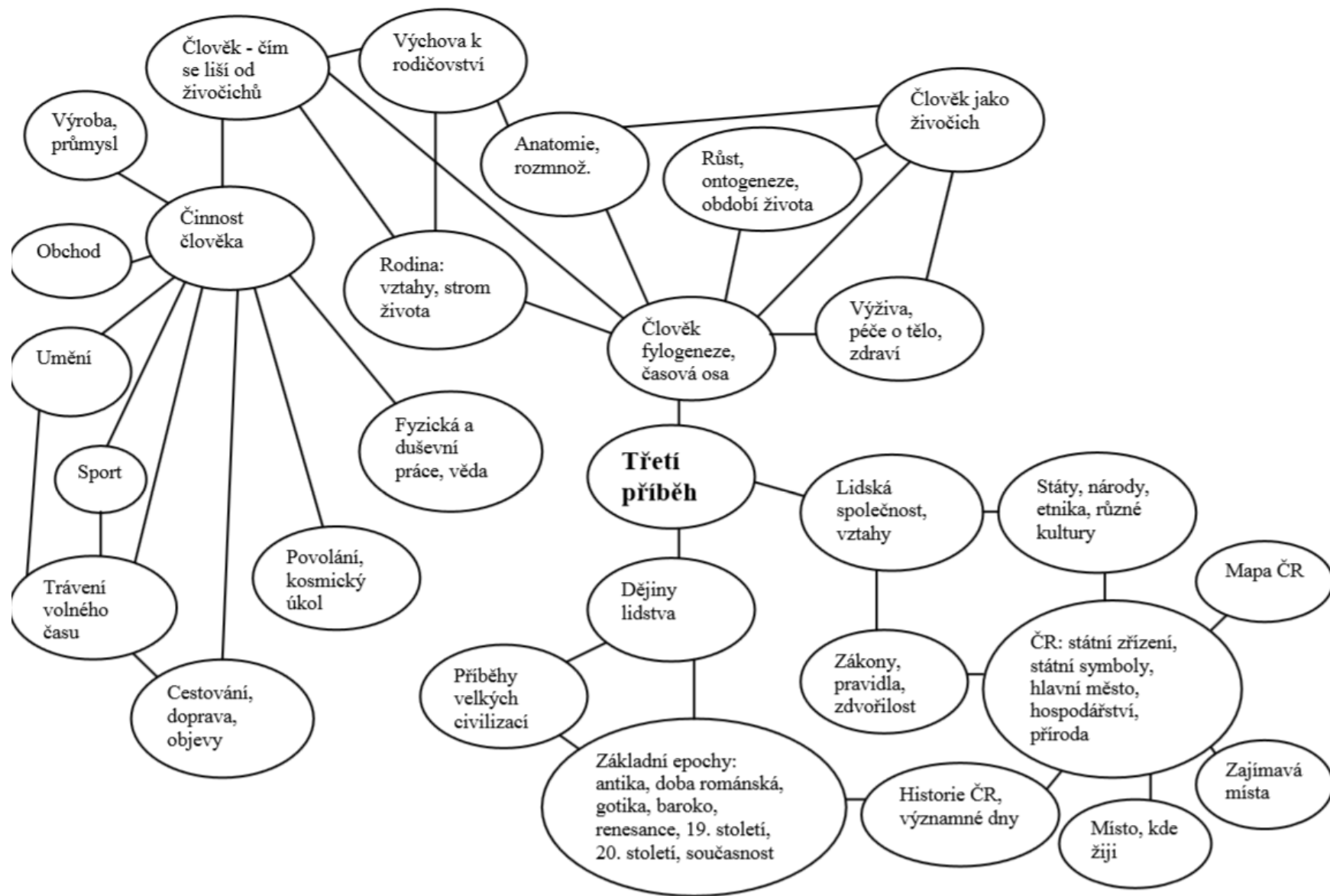
Člověk

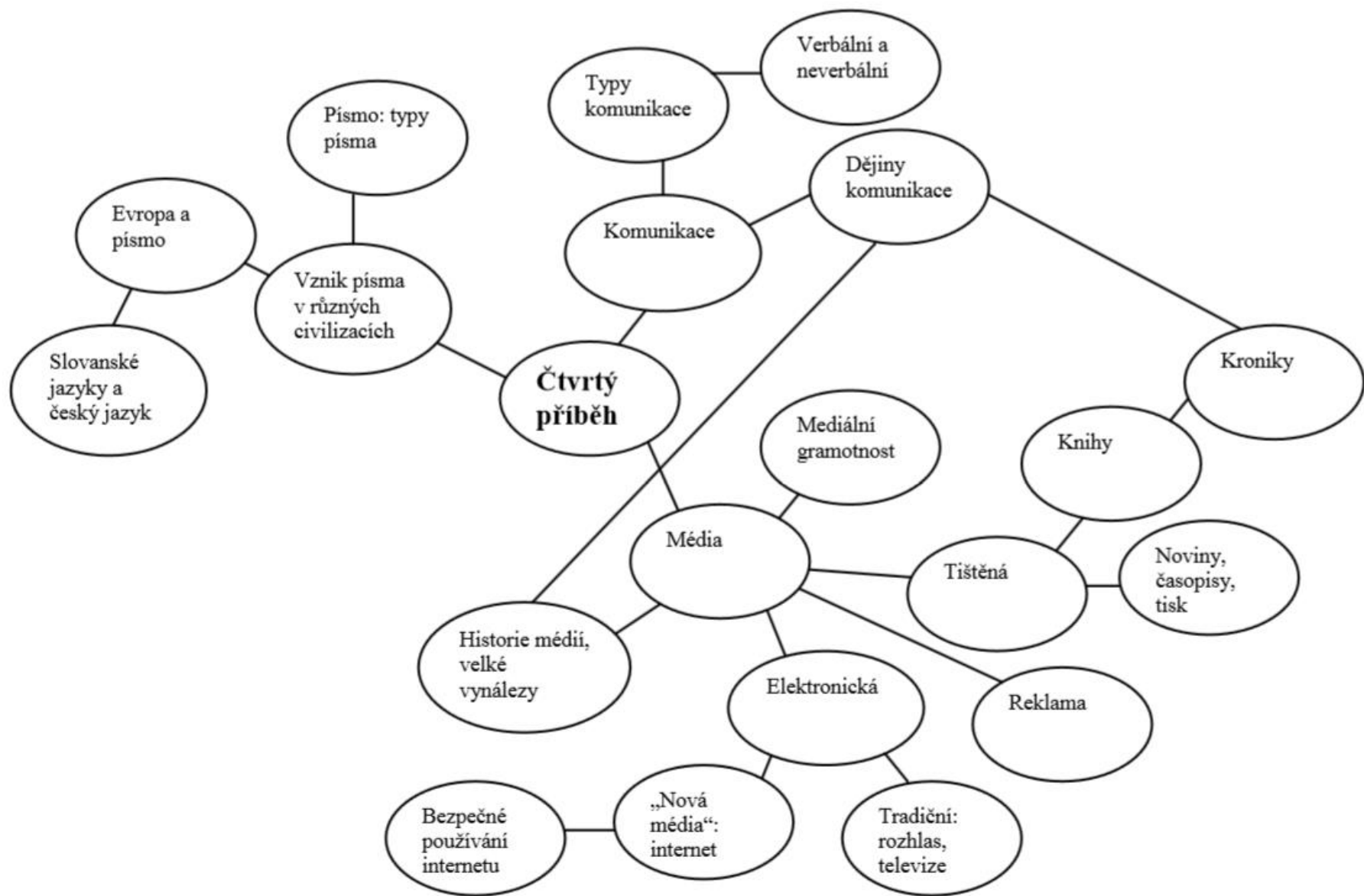
Kosmický
úkol
člověka

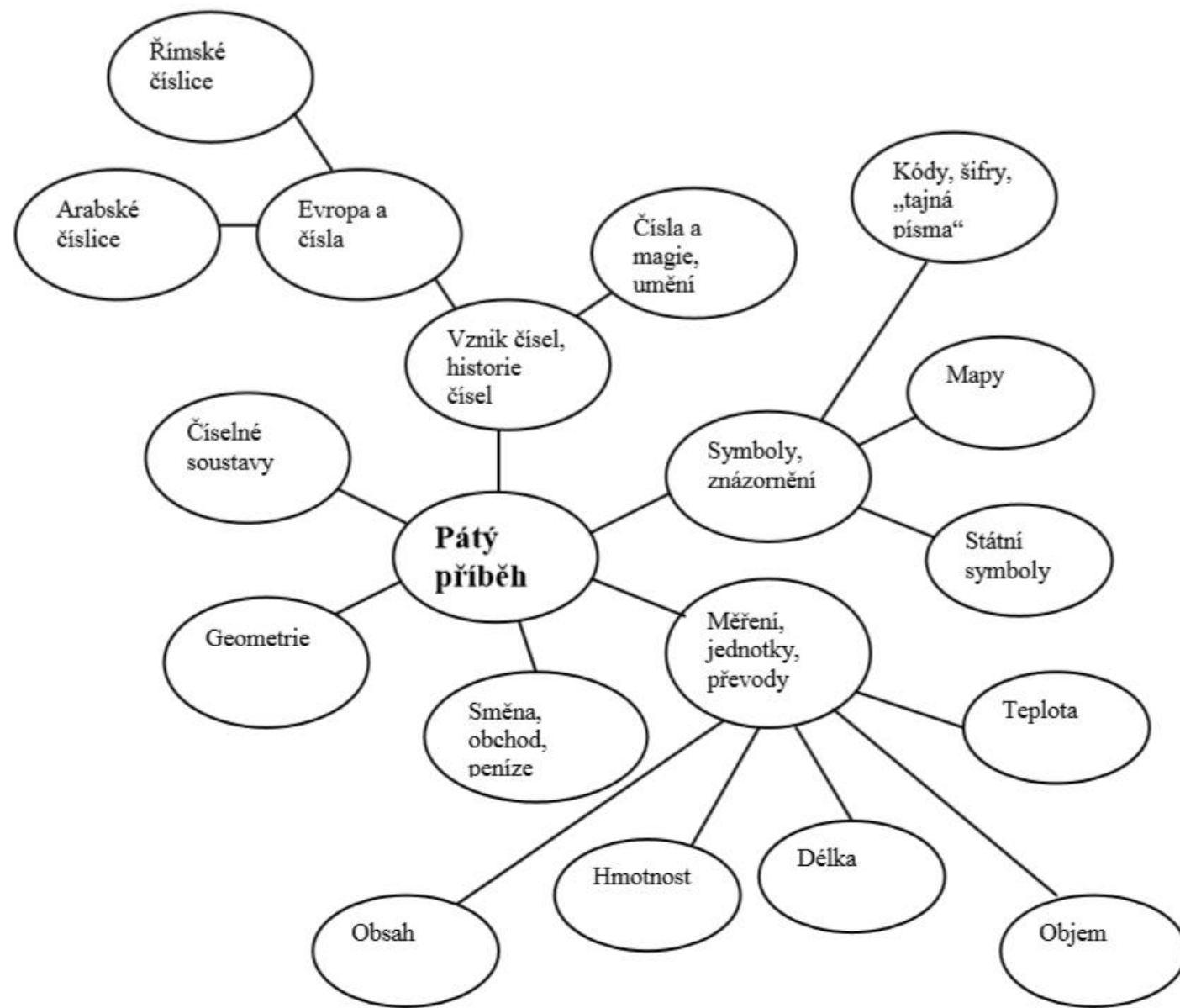
Vznik
života na
Zemi

**Druhý
příběh**

Vývoj
země,
časová osa

KOSMICKÁ VÝCHOVA

1 . stupeň

VÝSTUPY Z RVP	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
<ul style="list-style-type: none"> □ využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti □ rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost □ pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích □ provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	<p>1. příběh: Vznik světa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Různá pojetí vzniku světa: báje, mýty, vědecké teorie • Látky a jejich vlastnosti: třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek – jednoduché pokusy • Sluneční soustava: Slunce, Měsíc, planety, hvězdy, činnost člověka ve vesmíru • Čas: vnímání času, střídání ročních období, kalendář, proměny přírody, počasí, podnebí • Země: podmínky života • Voda: výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě • Vzduch: vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život • Zemské vrstvy, sopky, nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam	<p>5. Environmentální výchova (5. 2. Základní podmínky života)</p>

<p>□ roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2. příběh: vznik života • Vývoj Země, archeologie • Vznik života na Zemi • Houby • Rostliny • Živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka. Péče o živočichy, rostliny • životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; • rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva • ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, konkrétní úkoly, jimiž může dítě přispět k ochraně přírody • Člověk – jako součást přírody 	<p>5. EVO (5. 1. , 5. 3., 5. 4.)</p>
<p>□ začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)</p> <p>□ rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi</p> <p>□ odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p> <p>□ projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům</p> <p>□ pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</p> <p>□ uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost žák</p> <p>□ uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 3. příběh – o původu lidí • Fylogeneze člověka • Ontogeneze • Člověk jako součást přírody, biologie člověka: anatomie, rozmnožování, péče o tělo, hygiena, výživa • Čím se člověk liší od zvířat: emoce, sociální vztahy, rodina postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny • Činnost člověka: práce, volný čas, smysluplné trávení v. času • Lidská společnost: národy, etnika, různé kultury, dějiny, zákony • Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie • Kde lidé žijí - kontinenty • Evropa • Česká republika 	<p>1. OSV (1. 1. a 1. 2.)</p> <p>2. Výchova dem. občana (2. 1)</p> <p>3. (3. 1.)</p> <p>4. (4. 1. a 4. 2.)</p>

<p>zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p> <p>☐ dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <p>☐ reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Místo, kde žiji: <ul style="list-style-type: none"> - domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy - obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť - okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany 	
<p>☐ chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 4. příběh: O vzniku písma • Komunikace: typy, dějiny • Vznik písma v různých civilizacích • Evropa a písmo, slovanské jazyky, čeština • Média, mediální komunikace, gramotnost 	<p>1. OSV (1. 2. a 1. 3.) 6. MV (6. 1. 1. a 6. 1. 2.)</p>
<p>☐ vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p> <p>☐ uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5. příběh: vznik čísel • Vznik čísel, historie • Číselné soustavy • Evropa a čísla (arabské číslice, římské číslice) • Geometrie • Měření • Peníze, směna • Symboly (státní symboly) • Mapy • Další kódy, pravidla, „abecedy“ • Pravidla silničního provozu 	

1. stupeň

Období: druhé

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV	UČIVO	TEMATICKÉ OKRUHY PRŮŘEZOVÉHO TÉMATU
----------------------------	-------	-------------------------------------

<p>□ pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p> <p>□ vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p> <p>□ založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1. příběh: Vznik světa • Různá pojetí vzniku světa - rozšíření • Sluneční soustava (Slunce, Měsíc, planety, hvězdy, činnost člověka) – opakování, prohloubení učiva, • látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek □ orientace v čase a časový řád, časová pásma – čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, Podnebné pásy, prohloubení učiva o počasí, oteplování Země, výkyvy počasí 	<p>5. Environmentální výchova (5. 2. Základní podmínky života)</p>
<p>□ objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p> <p>□ zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p> <p>□ porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2. příběh: vznik života • Vývoj Země – jednotlivá období (prekambrium, prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory) základní charakteristiky, doby ledové • Archeologie – významní archeologové, naleziště • Vznik života na Zemi, další etapy vývoj života, evoluce, příbuznost druhů • Houby • Rostliny • Živočichové - průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka, třídění • rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva – prohloubení učiva • ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy • Konkrétní úkoly, jimiž může člověk přispívat k ochraně přírody 	<p>5. EVO (5. 1. , 5. 3., 5. 4.)</p>
<p>□ rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 3. příběh – o původu lidí • Fylogeneze člověka – prohloubení učiva • Ontogeneze člověka – prohloubení učiva 	<p>1. OSV (1. 1. a 1. 2.) 2. Výchova dem. občana (2. 2, 2. 3. , 2. 4.)</p>

<p>☐ srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</p> <p>☐ objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</p> <p>☐ vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p> <p>☐ zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p> <p>☐ rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p> <p>☐ zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p> <p>☐ využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p> <p>☐ rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p> <p>☐ účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p> <p>☐ uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</p> <p>☐ předvede v modelových situacích osvojené</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince • partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu) • péče o zdraví - nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy • návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače • osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci • situace hromadného ohrožení • Lidská činnost: obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým • Kde lidé žijí • Kontinenty, (vybrané) státy, hlavní města, průmysl, • Evropa, EU, cestování, evropské státy, „evropský dům“ • Česká republika <ul style="list-style-type: none"> - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly - báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj • právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot • Dějiny lidských společností: Vybrané civilizace a jejich vývoj (např. starověké Řecko, 	<p>3. (3. 2., 3. 3.) 4. (4. 3. až 4. 5.)</p>
---	---	--

<p>jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou ☐ ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc ☐ uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku ☐ využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek ☐ současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny ☐ regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost 	<p>Řím, Egypt) Slované a jejich dějiny, Staré pověsti české Stavební slohy</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) ☐ rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky ☐ rozpozná ve svém okolí jednání a chování, 	<ul style="list-style-type: none"> • 4. příběh: O vzniku písma • Komunikace v praxi: řešení problémů ve třídě • Komunikace: dějiny masových médií, významné vynálezy • Média, mediální gramotnost, reklama a manipulace • kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura • základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, 	<p>1. OSV (1. 2. a 1. 3.) 6. MV (6. 1. a 6. 2.)</p>

<p>kteřá se už tolerovat nemohou a kteřá porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>☐ poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</p>	<p>nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí</p>	
<p>☐ orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích</p> <p>☐ určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p> <p>☐ rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 5. příběh: vznik čísel • Číselné soustavy, např. dvojková, dvanáctková atd. • Římské číslice • Geometrie – prohloubení učiva • Měření, převody jednotek, historické jednotky • Peníze, směna, vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek • Symboly (státní symboly) • Mapy - mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, tvorba náčrtků a map 	

UMĚNÍ A KULTURA

Motto: „Aktivitu dítěte je třeba podporovat v každém směru. Jediným omezujícím momentem je slušné chování a pořádek...“ Marie Montessori

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“.

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Umění a kultura	12						
Umění a kultura VV		7	1	1	1	2	2
HV		5	1	1	1	1	1

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Záměrem výtvarné výchovy je učit děti vyjadřovat své pocity a emoce také prostřednictvím výtvarných technik, podporovat je v chuti kreslit a malovat. Děti se učí vnímavě pozorovat a poznávat různé styly a možnosti zpracování jednoho tématu. Vedeme děti k toleranci k různým osobním možnostem výtvarného zpracování spolužáků. Děti se učí vnímat výtvarné vyjádření jako prostředek k relaxaci, učí se vnímat estetiku prostředí a běžných věcí kolem nás. Postupně ovládají práci různými výtvarnými technikami, učí se připravit a také uklidit potřebný výtvarný materiál, najít pro výtvarnou práci vhodné místo. Učitel se snaží podporovat děti ve vlastním vyjádření, ale také citlivě vést děti k dopracování detailů a tím k dokončení práce, použití domluvené techniky a ukázat možnosti pro vylepšení výtvarné práce. Presentace výtvarných prací dětí probíhá bez výběru tak, aby děti měly možnost vidět práce svých spolužáků, mohly se jimi inspirovat a samy si mohly uvědomit, co mohou na své další výtvarné práci vylepšit.

Principy práce:

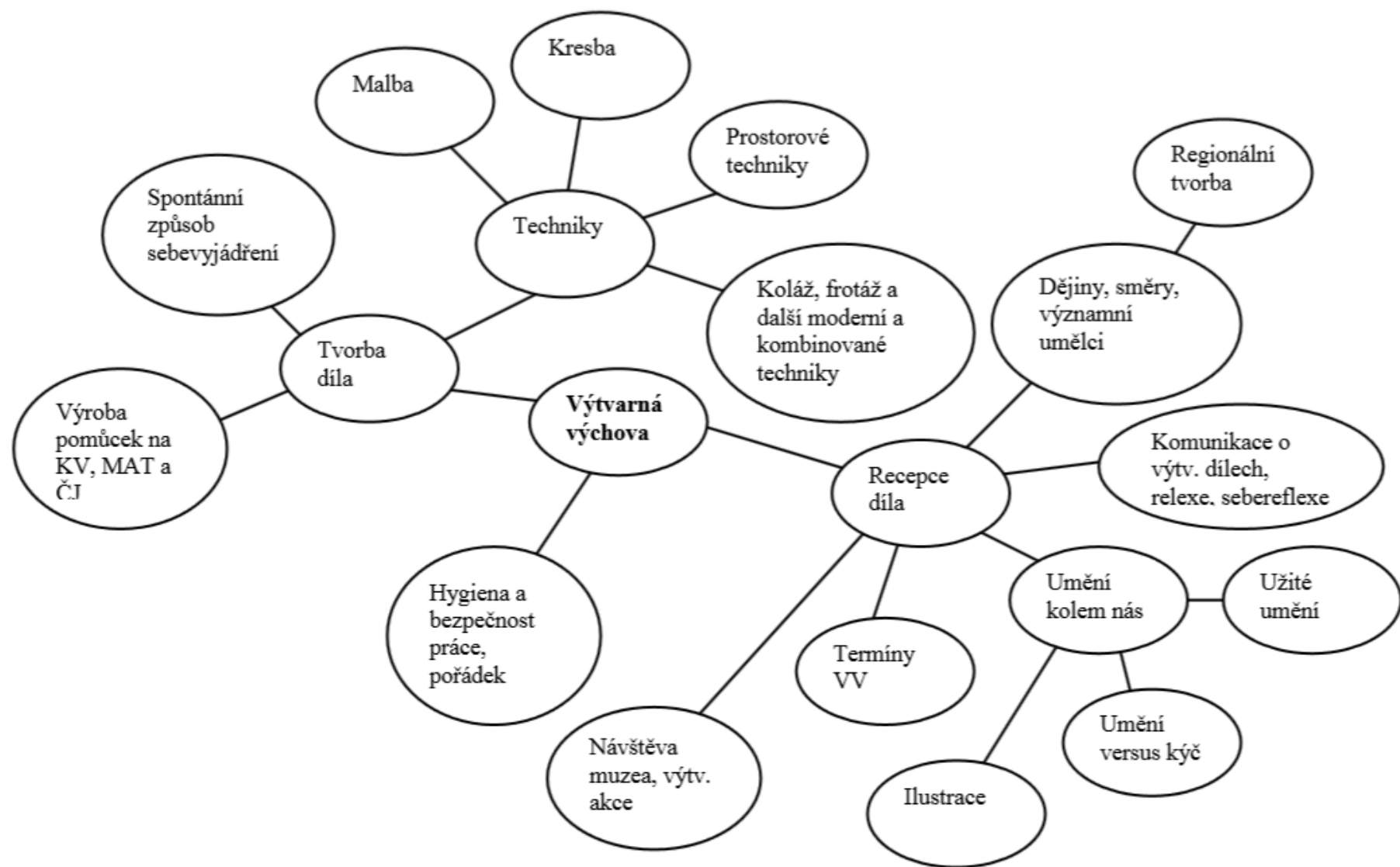
- připravené prostředí s výtvarným materiálem
- různorodé výtvarné techniky, metody a způsoby práce
- volit techniky práce tak, aby děti mohly zažít radost z tvůrčí práce
- vzbuzování zájmu o nevšední pohled na svět či objekt
- společné aktivizující práce k uvedení do tématu
- podpora kreativity a vlastních výtvarných nápadů
- respektování výběru místa a spolupráce dětí

Výtvarné aktivity:

- ilustrace vlastních prací dětí podle jejich záměru

- práce domluvenými výtvarnými technikami
- práce na zadané téma v rámci projektu
- návštěva výtvarných výstav
- vzájemné porovnávání vnímání a pocitů z pozorování běžných věcí kolem nás
- práce s vlastní fantazií, modely a zachycení skutečnosti
- výtvarné experimenty

Očekávané výstupy oboru

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV – 1. OBDOBÍ	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO
Žák	Žák:	
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	<ul style="list-style-type: none"> • zná základní barvy a tvary • rozliší podobné a stejné tvary • zvládá práci se smyslovým materiálem MM • pracuje s nůžkami a lepidlem • zná a dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce • dokončí práci a uklidí své pracovní místo 	<ul style="list-style-type: none"> • prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru • rozvíjení smyslové citlivosti • práce se smyslovým materiálem MM • práce s nůžkami, lepidlem
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže v zjednodušené podobě zobrazit a popsat skutečnosti ze svého života (kresba, malba) • využívá výtvarné vyjádření jako způsob prezentace vlastních představ • využívá VV jako nástroj k realizaci představ (např. výroba dárků apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • základy kresby, malby • práce s přírodním materiálem • výroba pomůcek do ostatních předmětů, výroba dárků, šperků – užité umění
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností - na základě vlastní zkušenosti	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže krátce hovořit o své práci • citlivě se vyjádří k práci spolužáka • je schopen interpretace ilustrací v dětských knihách apod. • seznamuje se s nejznámějšími českými i světovými ilustrátory dětských knih 	<ul style="list-style-type: none"> • citlivá sebereflexe a komunikace o výtvarném díle • základní pojmy VV • ilustrátoři dětských knih

nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<ul style="list-style-type: none"> • na elipse je schopen ostatním spolužákům krátce popsat vybrané dílo a užít základní termíny VV • navštěvuje výtvarné akce 	
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomuje si, že pocity a náladu lze vystihnout pomocí výtvarných technik 	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení fantazie, rozvíjení smyslové citlivosti

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY Z RVP ZV - 2. OBDOBÍ	DÍLČÍ VÝSTUPY	UČIVO
<p>Žák:</p> <p>- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)</p> <p>- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařství</p>	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osvojuje si základní výtvarné techniky a experimentuje • seznamuje se s díly významnými průkopníků těchto technik • umí zvolit a zkombinovat výtvarné materiály a prostředky • umí si práci rozvrhnout, zvládne i časově náročnější projekt 	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarné techniky (kresba, malba, prostorová tvorba, grafika) • moderní techniky: koláž, frotáž • kombinované techniky

<p>postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>		
<p>- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p> <ul style="list-style-type: none"> - □ nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě - □ osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) 	<ul style="list-style-type: none"> • snaží se vystihnout námět • snaží se vystihnout pocity či náladu • dokáže pracovat na základě vlastní fantazie • využívá výtvarné vyjádření jako způsob prezentace vlastních představ • využívá VV jako nástroj k realizaci představ (např. výroba dáreků apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • základy kresby, malby • práce s přírodním materiálem • výroba pomůcek do ostatních předmětů, tvorba složitějších výtvarných objektů

<p>- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p> <p>- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokáže hovořit o své práci a reagovat na připomínky spolužáků ke svému dílu • citlivě se vyjádří k práci spolužáka, uvědomuje si, že každý má osobitý způsob vnímání reality i vyjádření • je schopen interpretace složitějších výtvarných děl s užitím základních termínů • Seznamuje se s nejznámějšími českými i světovými výtvarnými umělci • seznamuje se s pracemi regionálních umělců (včetně představitelů regionální architektury) • na elipse je schopen ostatním spolužákům popsat vybrané dílo a užit základní termíny VV • dokáže najít a zpracovat informace o výtvarných technikách, dílech nebo umělcích a prezentovat je spolužákům v krátkém referátu • navštěvuje výtvarné akce, muzea apod. • rozlišuje kýtč a umění 	<ul style="list-style-type: none"> • termíny VV • hlubší a promyšlenější komunikace o výtvarném díle • regionální kultura
--	--	--

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika

Obor Umění a kultura neprobíhá ve škole podle Montessori odděleně, ale vychází z témat projektů v oboru Kosmická výchova. Toto propojení ukazuje, že výtvarná a hudební činnost člověka je způsob vyjádření člověka – stejně jako psaní, vypravování nebo například geometrické znázornění. Výtvarné a hudební náměty budou doplňovat jednotlivá témata v projektech a nabízet společnou i individuální možnost výtvarného a hudebního vyjádření. Důležité je vést děti k toleranci při poznávání a vnímání umění, k odvaze zkusit tímto způsobem vyjadřovat své vlastní myšlenky, pocity a nálady.

Zájem dítěte o hudbu se rozvíjí díky podnětnému prostředí, aby se v dítěti probudil cit a pochopení pro hudbu. Hudba je vnímána všemi smysly dítěte. Dítě má svobodnou volbu a možnost vyjádřit se stejně jako ve všech ostatních oblastech svého rozvoje. Práci s hudbou se dítě harmonizuje, aktivizuje se nejen pro její vnímání, ale i pro jeho vlastní tvorbu. Mezi hudební aktivity patří zpěv, hra na hudební nástroj, ale také např. hudebně dramatické hry (hry s rytmem, hry s předměty a nástroji, improvizovaný pohyb na hudbu, hry se zpěvem, dramatizace písní, hry s hudbou a výtvarnými technikami, hry rozvíjející představivost, atd ...).

Marie Montessori rozděluje hudební výchovu do pěti oblastí:

- Rytmus a rytmická cvičení
- Hra na hudební nástroje
- Hudební zápis a jeho četba
- Zpěv
- Poslechové činnosti

Rytmus a rytmická výchova

Příprava motorických orgánů na rytmické cvičení se rozvíjí ve cvičení „chůze po linii“, kde děti trénují udržení rovnováhy společně s kontrolovanými pohyby rukou a nohou. Pomalé a plynulé pohyby se doplní vhodnou hudbou, aby děti mohly vnímat tempo hudební produkce. Později se u dětí rozvíjí zájem o konkrétní kroky, které doprovázejí různý rytmus.

Učitel může dětem předvést, jaké kroky se hodí ke kterému rytmu. Ale po názorné ukázce by měla dítěti ponechat volnost, aby samo rozpoznávalo a interpretovalo rytmus, který slyší z různých hudebních frází. Nejprve dítě vnímá takt, a to bez ohledu na rytmus. Pak znenadání slyší a vnímá i rytmus a reaguje na první dobu taktu. Hudební interpretace by měla být zprostředkována odpovídajícím hudebním výrazem. Dítě reprodukuje rytmus celým tělem.

Noty se žáci učí později. Zájem o notový zápis je podpořen do značné míry tím, jak je v dětství rozvinut smysl pro rytmus.

Hra na hudební nástroje

Hudební nástroje necháme dětem volně k užívání a nezatěžujeme je přílišnými nároky na techniku hry. Zpočátku jsou vhodné jednodušší a přiměřené hudební nástroje odpovídající věku a dovednostem žáků. Hru na hudební nástroj učitelka předvádí podobným způsobem jako při práci s pomůckami. Žáci si trénují sami, ale využívá se i spontánní skupinová hra pro rozvoj hudebního cítění, melodie i harmonie tónů.

Notový zápis a jeho četba

Notový zápis navazuje na smyslovou výchovu, při které žáci např. rozpoznávají zvuky zvonků, které nejprve řadíme do párů podle stejného zvuku a pak do řady od nejnižšího tónu až po ten nejvyšší.

Pokud je třída vybavena sadou Montessori zvonků, představují tyto zvonky reálné noty, které jsou zdrojem tónů a umožňují tak mnoho zajímavých didaktických aktivit např. přiřazování not k jednotlivým zvonkům, zasouvání kotoučků ve tvaru noty do dřevěné stupnice, řazení not správně za sebou v různých obtížnostech pomocí čísel, písmen nebo barevného kódování.

Rytmus, harmonie, notový zápis a čtení not je potřeba postupně propojit v celek.

Zpěv

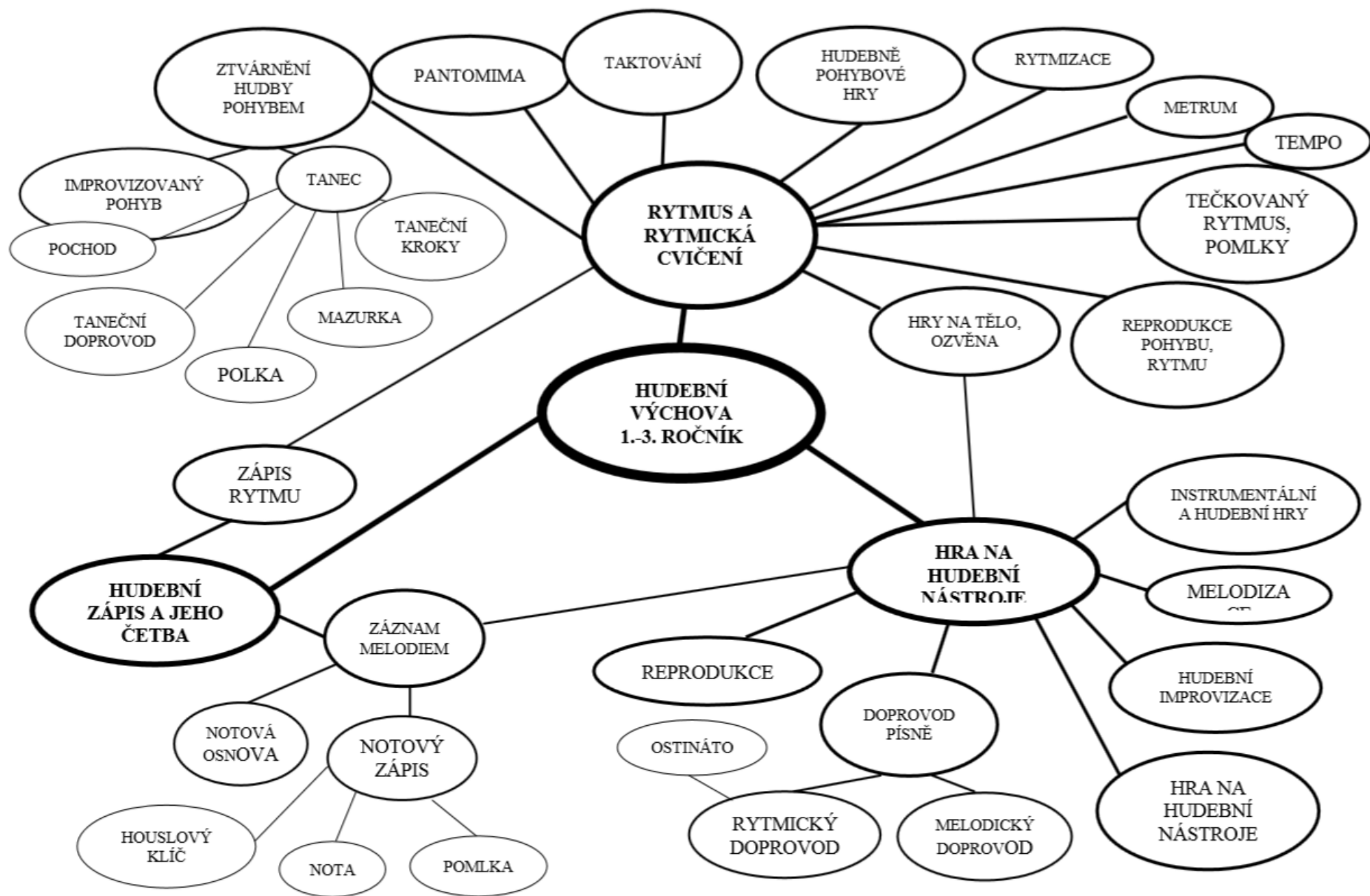
Zpěv jednoduchých, dětem přístupných písní je dalším aktivním hudebním projevem dítěte. Je však nutné respektovat veškeré základní principy Montessori pedagogiky, jako je důsledný individuální přístup k jednotlivým žákům atd. ...

Poslech

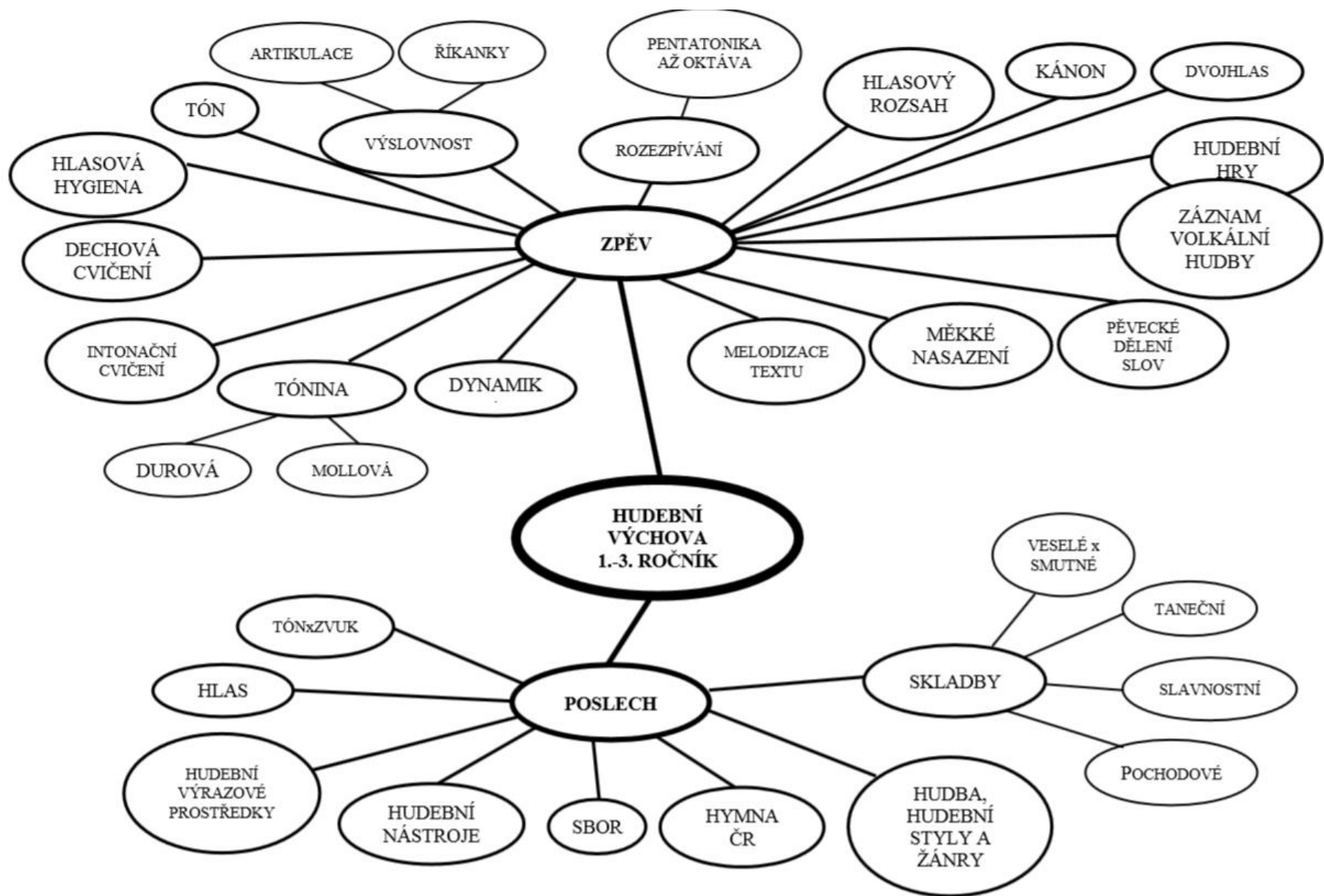
Umění poslouchat a rozeznávat různé zvuky provází děti již od mateřské školy. V průběhu smyslové výchovy v mateřské škole či na začátku školní docházky se děti stávají vnímavější k tišším a jemnějším zvukům. Postupně jsou děti vedeni i k poslechu hudebnímu. V rámci jednotlivých projektů Kosmické výchovy se děti seznamují s jednotlivými hudebními žánry. Vnímají jednotlivé hudební nástroje, rytmus i melodii. Samotný poslech v dítěti rozvíjí estetické stránky osobnosti. Napomáhá k vnitřnímu zklidnění, harmonii a soustředění dítěte. Tichá relaxační hudba je doprovodně využívána při chůzi po elipse a při práci na montessori pomůckách.

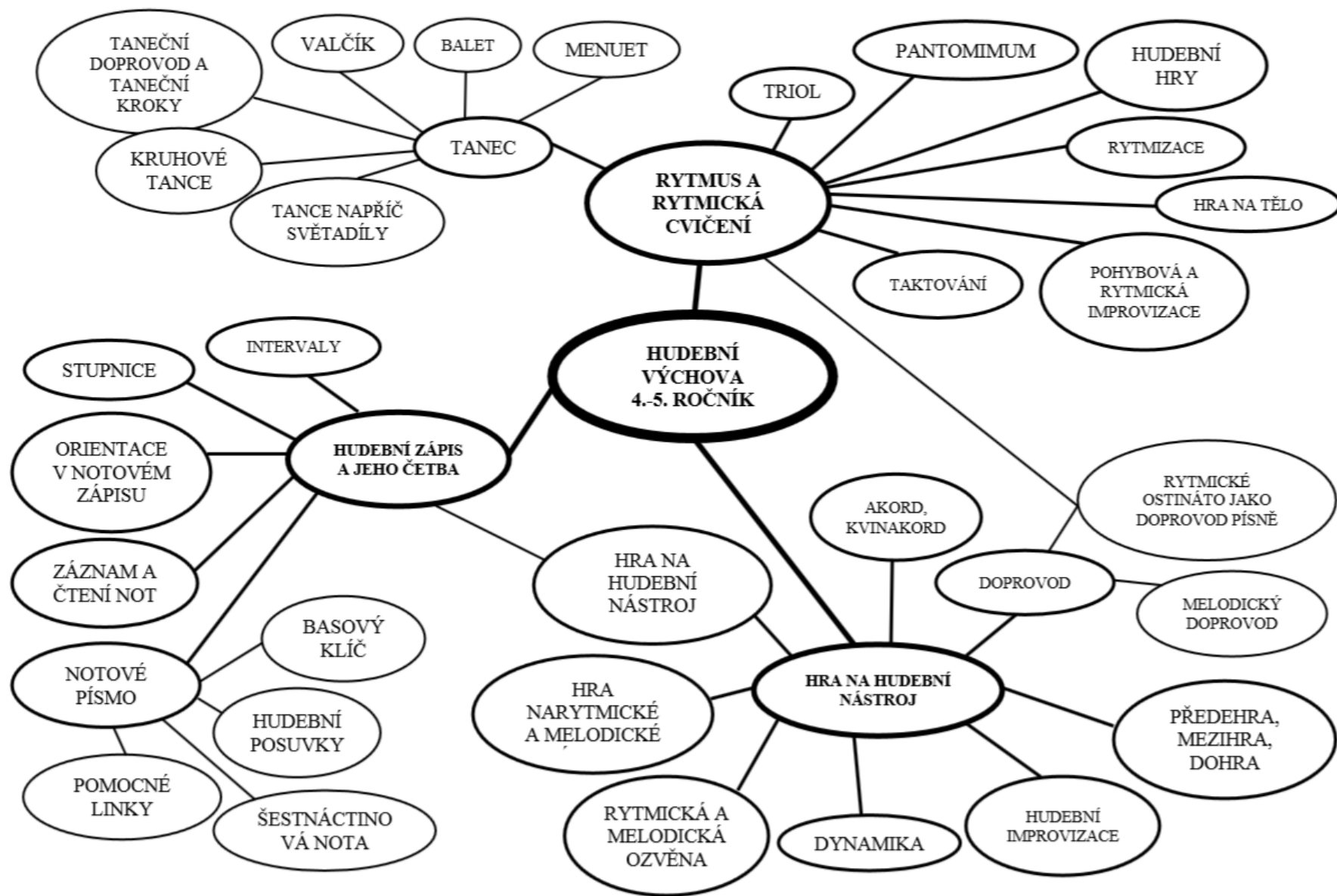
Hodnocení hudebních projevů dítěte

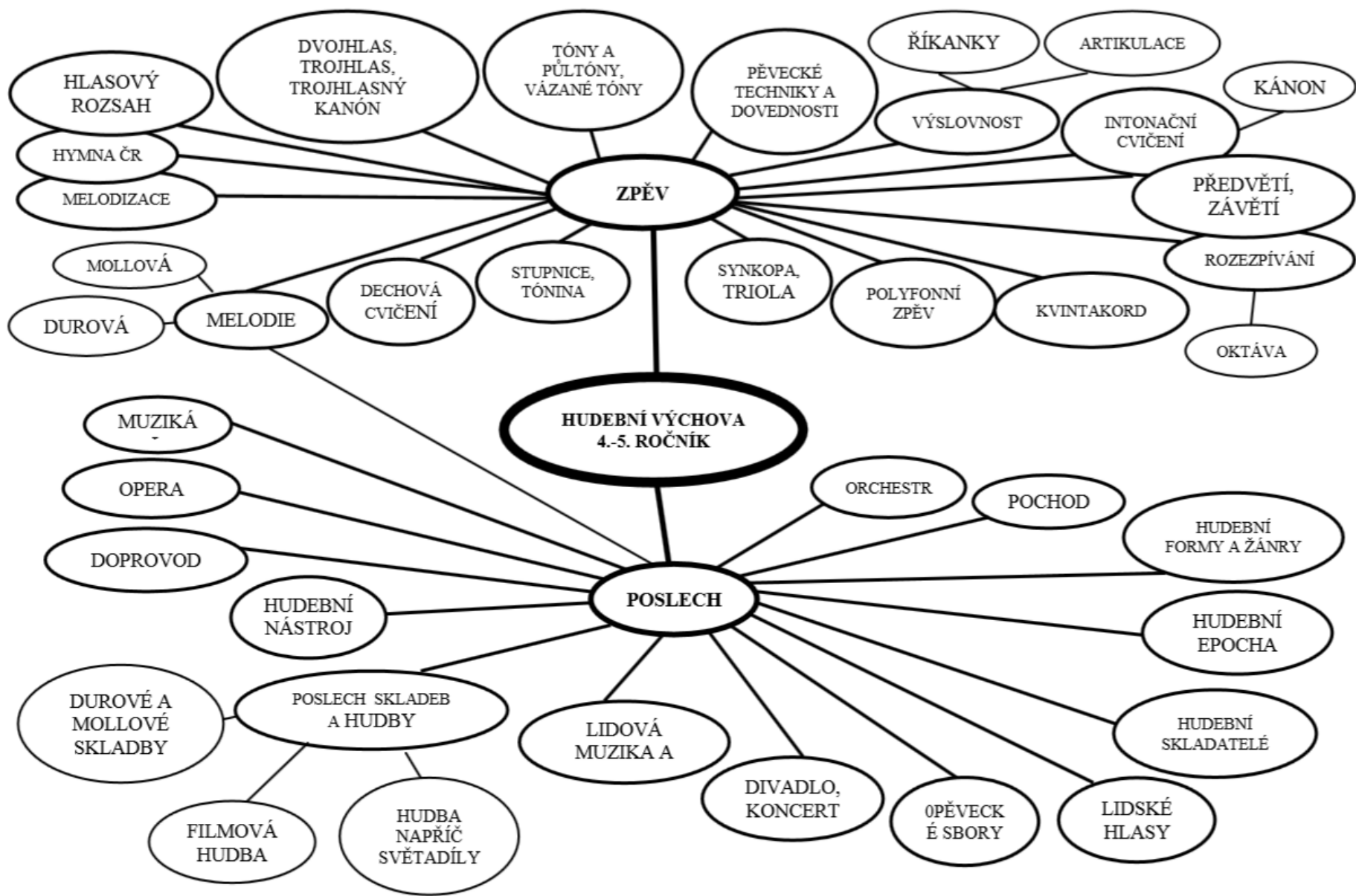
- formou prezentací hudebního vyjádření k určitému tématu
- upozornění na originalitu jednotlivých způsobů hudebního vyjádření
- k hodnocení zvolit předem domluvená kritéria – např. detailní zpracování, technické provedení, dodržení určitého postupu, dodržení tématu, atd
- podporovat chuť k tvorbě a umožnit dítěti zakusit radost z tvůrčích projevů
- vést děti k sebehodnocení – čím bych mohl zlepšit techniku své práce
- nesrovnávat a nehodnotit výkon dítěte subjektivním hlediskem učitele nebo ostatních spolužáků
- ponechat při každé práci nějakou možnost vlastní volby dítěte

Očekávané výstupy oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu hudební výchova 1.-3. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Dílčí výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - rytmizuje jednoduché texty - improvizuje v rámci jednodušších hudebních forem - reaguje pohybem na znějící hudbu - vyjadřuje pohybem metrum, tempo, dynamiku a směr melodie	<ul style="list-style-type: none"> - rytmizuje jednoduchá slova a slovní spojení popřípadě říkanky, písně, nejjednodušší hudební formy - využívá rytmické hry na ozvěnu, otázku – odpověď - vyjadřuje a používá správně tempo, vlastnosti tónů a dynamiku - zapojí se do hudebně pohybových her a vytváří pohybové kreace - učí se jemné koordinaci pohybu - pohybově doprovází říkanky - doprovází zpěv tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy - pohybuje se podle hudby na místě, vpřed i vzad, hra „na tělo“ - pochoduje se zpěvem podle hudby - reaguje pohybem na znějící hudbení	Rytmus a rytmická cvičení

	<ul style="list-style-type: none"> tempo, dynamiku, stoupání a klesání melodie, emoce, směr, metrum využívá rytmických slabik vytleská rytmus a taktuje se čtvrtovými, půlovými a osminovými hodnotami v 2/4, 3/4 a 4/4 taktu (lehká, těžká doba) naučí se krok poskočný a přísuvný, kvapík, dvoudobou chůzi v průpletu nacvičuje tanec v průpletu, polku 	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - melodizuje jednoduché texty - improvizuje v rámci jednodušších hudebních forem 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje se s hudebními nástroji a využívá je k doprovodné hře - rozeznává nástroje strunné, dechové a bicí podle vzhledu i podle zvuku - učí se technicky správně zacházet s jednoduchými hudebními nástroji - dovede doprovodit jednoduchým ostinátem píseň na melodický nástroj - podle svých možností předvede hru na hudební nástroj - správně zvolí a podle charakteru písně použije improvizované hudební nástroje - používá souzvuky dvou tónů - tvoří doprovody (ostinato, prodleva) 	Hra na hudební nástroj
	<ul style="list-style-type: none"> - ovládá pojmy – notová osnova, houslový klíč, taktová čára - rozliší noty podle délky, pomlky (osminová, čtvrtová, půlová, celá) - pojmenuje tóny, čte a zapisuje noty od C1 do E2 - sleduje při zpěvu obrys melodie v notovém zápise - pozná podle zápisu not melodií stoupavou a klesavou 	Hudební zápis a jeho četba
<ul style="list-style-type: none"> - zpívá na základě svých možností a hlasových dispozic intonačně čistě a rytmicky správně v jednohlase - improvizuje v rámci jednodušších hudebních forem - melodizuje jednoduché texty 	<ul style="list-style-type: none"> - projevuje zájem o zpěv a hudební činnost - učí se pracovat s dechem - vytváří si a upevňuje pěvecké návyky - kontroluje si správnou výslovnost - správně otevírá ústa, netísí hrudník - dodržuje zásady hlasové hygieny - automatizuje hlasová cvičení - správně nasadí a tvoří hlasové tóny - aplikuje pěvecké techniky – dýchání (v pauze, mezi frázemi), frázování, pauza, dynamika - pokusí se vystvětlit význam rozezpívání - rozezná a používá tón dlouhý a krátký, hluboký a vysoký, silný a slabý, pomalý a rychlý, veselý a smutný, zazpívá tóny vzestupné a sestupné na úrovcích písně - používá hudební hry na ozvěnu, otázku – odpověď, opakuje udaný tón - seznamuje se s přednesem lidových a dětských písní - osvojí si deset nových lidových i umělých písní probouzející lásku k lidem, k přírodě a domovu - pokusí se naučit texty písní nazpaměť 	Zpěv

	<ul style="list-style-type: none"> - na základě svých možností a hlasových dispozic zpívá intonačně a rytmicky správně ve skupině, sólo v jednohlase - improvizuje melodie, melodizuje slova a slovní spojení, jednoduché texty a pracuje se čtvrtovými, osminovými a půlovými hodnotami ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - zazpívá a rozlišuje melodii stoupavou a klesavou - zvládá pomocí doprovodu písní melodii postupující v krocích, skocích - se zřetelem k hlasovým dispozicím upravuje hlasový rozsah do oktávy - reaguje na zesilování a zeslabování, zrychlování, zpomalování - seznamuje se s dvojhlasem - pokusí se zazpívat kánon ve skupině - zpívá písně ve 2/4 a 3/4 taktu - zpívá s dynamickými odstíny slabě – silně v rozmezí p – mf - zazpívá tonický trojzvuk Durový - improvizuje jednoduché texty v rámci nejjednodušších hudebních forem 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje jednotlivé kvality tónů - rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje - rozliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje zvuky a hlasy kolem sebe - rozlišuje zvuk – tón, řeč – zpěv, hlas – mužský – ženský – dětský, zpěv sólisty – sboru, hudbu vokální – instrumentální – vokálně instrumentální - sluchově rozlišuje tóny a jejich vlastnosti (vysoký – nízký tón) - aktivně naslouchá hudbě a vyjadřuje své představy a pocity - dovede v klidu vyslechnout ukázkou symfonické hudby a skladeb různých žánrů - pozná hymnu ČR - sluchem rozliší stoupající a klesající melodii - vyslechne a rozpozná hudební nástroje - pozná hudbu taneční, slavnostní, pochodovou, ukolébavku, moderní, lidovou, klasickou, současnou - pozná předehtu, mezihru, dohru - rozpozná tempové a dynamické změny (zpomalit, zrychlit, zesílit a zeslabit) 	Poslech

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu hudební výchova 4.-5. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Dílčí výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků - na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace 	<ul style="list-style-type: none"> - udrží rytmus v kánonu - rozezná rytmus 3/4 a 2/4 - předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu - používá hru na tělo jako rytmický doprovod k písním a tancům - nacvičuje jednoduchou podobu menuetu a valčíku - improvizuje při tanci 	Rytmus a rytmická cvičení

<ul style="list-style-type: none"> - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii nebo píseň zapsanou pomocí not 	<ul style="list-style-type: none"> - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - izolovaně i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhrounutím ve 3/4 taktu - správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby 	
<ul style="list-style-type: none"> - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - provádí elementární hudební improvizace - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přehry, mezihry a dohry - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii nebo píseň zapsanou pomocí not 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládá hru na nástroje podle jednoduchého notového zápisu - používá hudební nástroje technicky správně a rytmicky vhodně - rozpozná i méně obvyklé hudební nástroje jako jsou hoboj, fagot, pikola aj. - reaguje na základní dirigentská gesta - tvoří přehru, mezihru, dohru 	Hra na hudební nástroj
<ul style="list-style-type: none"> - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii nebo píseň zapsanou pomocí not 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, co je stupnice a napíše ji - seznamuje se s pravidly stupnice Durové a mollové - vyjmenuje tóny stupnice D dur - čte a píše správně noty v rozsahu od C1 do G2 v houslovém klíči - použije notové písmo v žádoucích tvarech - umí promluvit o notovém zápisu písně a sdělit základní údaje (značky, zkratky, cizí slova) a reagovat na ně - sleduje notový zápis při zpěvu - správně píše posuvky, pojmenuje je - orientuje se v tóninách do 2 # a do 2 b v Dur i moll - zachytí jednoduchý rytmický celek a melodii notovým záznamem 	Hudební zápis a jeho četba
<ul style="list-style-type: none"> - zpívá na základě svých možností a hlasových dispozic intonačně čistě a rytmicky správně v jednohlase, dvojhase, v Durových i mollových tóninách - při zpěvu využívá 	<ul style="list-style-type: none"> - dle hlasových dispozic rozšíří pěvecký rozsah v rozmezí E1 – E2 - udrží melodii v kánonu - zazpívá dvojhlas v rámci svých hlasových dispozic - zazpívá staccato, legato, naváže tóny - přetransponuje slyšené hluboké nebo vysoké tóny do zpěvní polohy - zazpívá hymnu ČR - zapojí se do hudební hry s tónovou 	Zpěv

<p>získané pěvecké dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii nebo píseň zapsanou pomocí not 	<ul style="list-style-type: none"> - řadou dle individuálních dispozic intonuje půltóny - zazpívá stupnici a kvintakord v dur a moll - zazpívá durovou stupnici na vokály - provede melodizaci textů, obmění hudební modely - pokusí se o trojhlas a polyfonní zpěv - provede melodizaci textu 	
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitečných hudebních výrazových prostředků - upozorní na metrorytmičné, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší tónický trojzvuk od notové řady - rozpozná písňové formy A - B, A - B - A - dovede vysvětlit rozdíl mezi operou a baletem - poslechové skladby zařadí přibližně do jednotlivých období - projevuje svou toleranci k různým hudebním žánrům - rozezná zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů - uvede základní informace o významu skladatelů a hudebních skupin - rozliší durovou a mollovou hudební ukázkou - vyslechne symfonické, komorní a nástrojové koncertní skladby 	Poslech

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Motto: „Sportování jako fyzická činnost nejen napomáhá upevňování fyzického zdraví, ale rozvíjí také odvahu a sebedůvěru. Může mít také morální následky, například při vytyčování vlastních ideálů...“
Marie Montessori

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“.

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti	RVP	ŠVP	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty							
Tělesná výchova		10	2	2	2	2	2

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

Charakteristika

Marie Montessori vyzdvihla důležitost pohybu pro rozvoj dětské osobnosti a inteligence. V Montessori systému je zdůrazněna jednota duševního a fyzického rozvoje. Tato harmonie je podmínkou seberealizace člověka. Důležitou součástí vyučování je tedy volný a přirozený pohyb dětí. Tomu musí odpovídat připravené prostory a zejména organizace vyučování. Hravost a spontánní pohybové vyžití podporuje psychické uvolnění dítěte. Fyzická činnost pomáhá nejen k upevňování fyzického zdraví, ale rozvíjí také odvahu a sebedůvěru.

Vzdělávací obor tělesná výchova jako součást komplexního vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je prožitok pohybu a komunikace při pohybu. Dobře zvládnutá dovednost pak zpětně umocňuje kvalitu jeho prožitku.

Dítě se rozvíjí osobním úsilím a nasazením v rámci svých možností. Jeho rozvoj závisí stejnou měrou na psychických a fyzických faktorech. Pohyb je prostředkem k sebevyjádření a možnostmi k poznání „sama sebe“. Důležité je, aby se při realizaci pohybových aktivit nevytratilo to hlavní – radost ze cvičení. V Montessori pedagogickém systému není v tělesné výchově kladen důraz na soutěžení, ale na spolupráci při kolektivních hrách a sportovních disciplínách. U individuálních pohybových aktivit vedeme děti k nasazení úsilí zdolat překážky a k odvaze vyzkoušet nové či obtížné.

Principy práce:

- respektujeme individualitu dítěte a jeho fyzické možnosti
- neporovnáváme děti mezi sebou, ale oceňujeme zvýšení jejich osobního dovedností a výkonu
- pomáháme dítěti zvyšovat jeho odvahu a chuť zkusit něco nového
- vedeme děti ke spolupráci, toleranci a pomoci povzbuzením kamaráda
- klademe důraz na fair play při hrách
- podněcujeme v dětech radost a chuť k pohybu

- oceňujeme úsilí a nasazení dítěte
- učíme dodržovat hygienické normy a zvyklosti
- pomáháme vnímat estetiku pohybu
- upozorňujeme na důležitost relaxace

Očekávané výstupy oboru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pohybová výchova na konci prvního období

Očekávané výstupy z RVP	Dílčí výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na základní pokyny k osvojené činnosti a její organizaci	<ul style="list-style-type: none"> - chápe význam pohybu pro své zdraví a snaží se za pomoci učitele a rodiče denně cvičit - reaguje na základní pokyny, povely, signály a gesta učitele - rozezná při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví - projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti - je seznámeno se zásadami správného sezení, držení těla ve stoji, dýchání a dle svých možností je uplatňuje - ví, jak cvičením odstranit únavu při výuce - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí - dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru a umýt se - ošetří menší poranění a přivolá dospělou osobu - uvádí příklady nevhodných činností ohrožujících jeho zdraví - jedná v duchu fair play při pohybové výchově a sportu	Člověk a zdraví
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá v souladu s individuálními předpoklady	<ul style="list-style-type: none"> - ví o svých pohybových přednostech a nedostatcích a s pomocí rodičů a učitelů je ovlivňuje	Pohybová cvičení

<p>jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení</p> <p>- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech ve známých prostorách školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zařazuje do svého režimu vhodné pohybové činnosti osvojené při pohybové výchově, může zařadit i přetahy a přetlaky 	
	<ul style="list-style-type: none"> - dovede pojmenovat jednotlivé atletické disciplíny, zvládá základní pojmy související s během, skokem do dálky a hodem - zná a dodržuje základní pravidla bezpečnosti při atletických činnostech - podle svých předpokladů zvládá a zlepšuje techniky rychlého běhu, vytrvalého běhu a běhu střídavého s chůzí - používá základní techniku nízkého a polovysokého startu - zvládá základní techniku hodů míčkem z místa a za chůze i z rozběhu - ovládá základní techniku skoku do dálky z místa - zvládá podle svých předpokladů základní techniku odrazu z odrazové nohy 	Atletika
	<ul style="list-style-type: none"> - zná základní pojmy osvojovaných cviků - dovede pojmenovat základní gymnastické nářadí a náčiní - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických cvičeních - dodržuje základní gymnastické držení těla - zhodnotí, že při zpevnění těla se provádí gymnastické cvičení snáze - soustředí se na cvičení - podle svých schopností zvládá základní druhy cvičení, které ovlivňují pohyblivost, obratnost a sílu - v souladu s individuálními předpoklady dovede prosté skoky, základy gymnastického odrazu (výskoky na díly švédské bedny odrazem z můstku), kotoul vpřed a vzad, skoky prosté snožmo z trampolíny - předvede základy chůze na lavičce s dopomocí učitele - šplhá s dopomocí učitele 	Gymnastika
	<ul style="list-style-type: none"> - snaží se o základní estetické držení těla - ovládá základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty aj.) 	Rytmická cvičení

	<ul style="list-style-type: none"> - dovede vyjádřit jednoduchou melodii, rytmus a doprovod pohybem - zvládá dva základní tanečky založené na taneční chůzi a běhu - spojuje pohyb s představou, příběhem, slovem 	
	<ul style="list-style-type: none"> - zná některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky za dodržování pravidel - rozpozná různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - používá základní pojmy označující náčiní, osvojené dovednosti, části hřiště a základní hry - zvládá základní způsoby házení a chytání míče (i jiného náčiní) odpovídající velikosti a hmotnosti - využívá v pohybové hře různé předměty (mimo tělocvičného náradí) - uplatňuje základní znalosti pohybových her v praxi - spojuje pohyb s představou, příběhem, slovem 	Pohybové hry
	<ul style="list-style-type: none"> - ví, že turistika a pobyt v přírodě patří k nejzdravějším pohybovým aktivitám - uvědomuje si nebezpečí při přepravě, putování a táboření a chová se podle toho - ošetří drobná poranění - zvládá základní techniku chůze - dovede se připravit na turistickou akci (obléct, sbalit batoh aj.) - orientuje se v přírodě podle značek a přírodních úkazů - dovede pomoci při táboření - je ochotný pracovat na školním pozemku a vykonat jednoduché drobné práce ve škole - uvědomuje si, že nejnebezpečnější je plavání v neznámé vodě a přeceňování vlastních sil - podle svých předpokladů zvládá jeden plavecký styl - chodí po ledě (s oporou, bez opory), zvládá klouzání, procvičuje jízdu vpřed na bruslích - rozpozná, že nesmí vstupovat na zamrzlou přírodní plochu bez dozoru dospělé osoby 	Turistika a pobyt v přírodě, práce, sport

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pohybová výchova na konci druhého období

Očekávané výstupy z RVP	Dílčí výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednosmernou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti - vytváří varianty osvojených pohybových her - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - jednoduše zhodnotí kvalitu své pohybové činnosti a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně 	<ul style="list-style-type: none"> - zná základní a nevhodné činnosti, které ohrožují jeho zdraví 	Člověk a zdraví
	<ul style="list-style-type: none"> - zná několik základních cviků v rámci průpravných, kondičních, koordinačních, kompenzačních, vyrovnávacích a jiných např. (úpoly) cvičení - dovede používat cvičení a soustředit se na přesné provedení pohybu 	Pohybové cvičení
	<ul style="list-style-type: none"> - dovede změřit a zapsat vlastní výkony v osvojovaných disciplínách - dovede připravit start běhu a vydat povel pro start - dovede upravit doskočiště - zvládá podle svých předpokladů základní techniku odrazu z odrazové nohy - jednoduše zhodnotí kvalitu své pohybové činnosti 	Atletika
	<ul style="list-style-type: none"> - ví, že gymnastika je založena na přesném provádění pohybu a snaží se o to - poskytne základní dopomoc a záchranu pro cvičení - podle svých předpokladů zvládne roznožku a skčku přes nářadí odpovídající výšky - podle svých předpokladů předvede stoj na rukou s dopomocí - podle svých předpokladů předvede základy chůze na kladině s obměnami 	Gymnastika
	<ul style="list-style-type: none"> - dovede tvořivě zacházet s pohybovými dovednostmi a vytvářet vlastní pohybové představy - zná názvy některých základních lidových tanců a zatancuje je - využívá základy tance založeném na chůzi, běhu, klusu, na kroku poskočném, přisunném, přeměnném, zvládá základy cvičení s náčiním - pohybem vyjádří výrazně rytmický a melodický doprovod - zvládne valčíkový a polkový krok - dovede pohybově vyjádřit 	Rytmické cvičení

<p>reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení - zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a hry na úrovni třídy - změní základní pohybové výkony, porovná vlastní s předchozími výsledky - orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace 	<p>předmět, bytost, zvíře, tvar a náladu</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - chápe, že jsou pohybové hry s různým zaměřením a účelem - zná různé pohybové hry - dovede samostatně vytvářet pohybové hry (hledá varianty známých her) - dovede si pro pohybovou hru vytvořit nové náčiní (samostatně nebo s pomocí rodiny, učitele) - zvládá podle svých předpokladů základní elementární herní činnosti jednotlivce a umí je využít v základních kombinacích i při hře podle pravidel - chápe základní role a hráčské funkce v týmu a dodržuje je - dohodne se na spolupráci v týmu a dodržuje ji - uplatňuje zásady fair play jednání ve hře - projevuje v souladu s činností a vlastními předpoklady přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - získá základní informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole a předá tyto aktuální informace - jednoduše zhodnotí kvalitu vlastní pohybové činnosti 	<p>Pohybové hry</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - dovede se vhodně chovat v dopravních prostředcích - seznámí se s tím, že turistika a pobyt v přírodě je vhodná činnost na víkend, prázdniny - zvládá podle svých předpokladů pohyb v mírně náročném terénu (v různém období roku) i se zátěží - dovede se s pomocí učitele orientovat podle mapy - seznámí se se základy táboření - chová se ohleduplně k přírodě - dovede ošetřit poranění v improvizovaných podmínkách - dovede spojit turistiku s další pohybovou a poznávací činností a zpracovat o akci jednoduchou dokumentaci (deník školy v přírodě) - zhodnotí zdravotní a kondiční význam pobytu na bruslích 	<p>Turistika, pobyt v přírodě, práce, sport</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje zásady bezpečnosti jízdy na bruslích a řídí se jimi - dovede se samostatně připravit pro činnost na ledě - ovládá jízdu vpřed se schopností reagovat na pohyb jiného bruslaře zpomalením, zastavením či změnou směru jízdy - zvládá základní techniky pohybu na lyžích - zvládá základy jízdy na kole a chování v silničním provozu jako cyklista i chodec	
--	---	--

CIZÍ JAZYK – ANGLICKÝ JAZYK

Motto: *Learning in one's youth is engraving in stone.*

(English proverb)

Organizační vymezení: Jsou popsány v oddílu 4 „Učební plán – Organizační formy výuky v Montessori škole“.

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	šVP					
Anglický jazyk		9	9		3	3	3

Průřezová témata: Rozvržení je popsáno v tabulce Průřezová témata.

Charakteristika

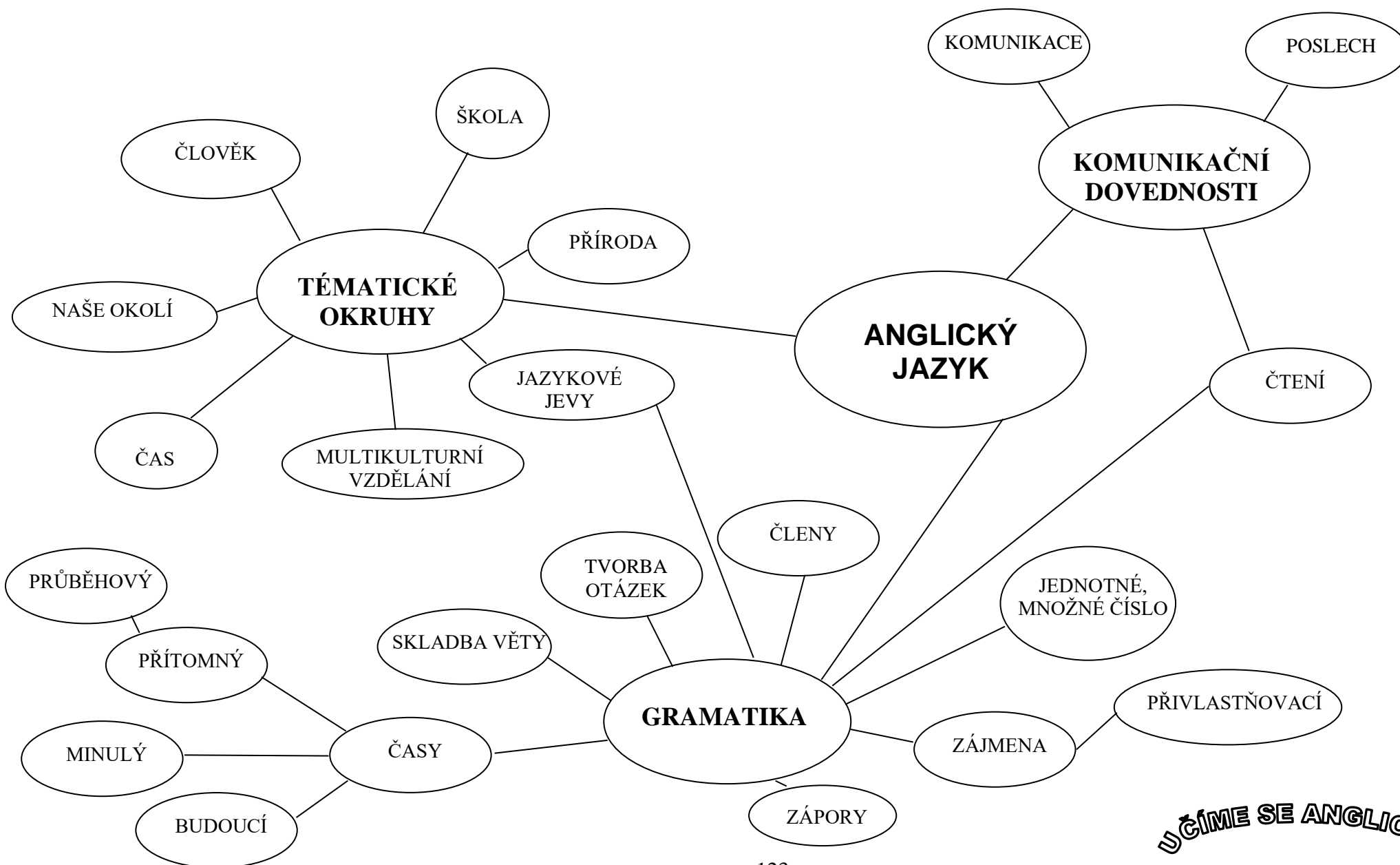
Seznamování s anglickým jazykem v Montessori třídách probíhá již v mateřské škole a na základní škole pokračuje od prvního ročníku v odpoledních hodinách formou kroužku. Od třetího ročníku probíhá výuka v dopoledních hodinách v rozsahu tří hodin týdně. Výuka je v souladu s nejnovějšími výzkumy a moderními metodami doporučenými pro výuku žáků mladšího školního věku. Tyto metody zdůrazňují rozvoj poslechových a komunikačních dovedností a aplikaci nabytých znalostí do kontextu. Čtení a psaní je odsunuto na pozdější dobu (třetí ročník), kdy žáci již nabyli základní komunikační dovednosti a dokážou aplikovat jim známé gramatické jevy v praxi.

Lektor nepracuje pouze frontálně s celou třídou, ale i v malých skupinách a individuálně s jednotlivými dětmi, kdy žáky podporuje v používání anglických frází a procvičování jednoduché anglické konverzace. Lektor organizuje výuku, zadává a kontroluje úkoly, organizuje přesuny a zajišťuje práce na dlouhodobých a krátkodobých projektech. Žáci vytvářejí, spoluvytvářejí a postupně s věkem přebírají větší zodpovědnost za tyto projekty, které zahrnují výtvarné práce, domácí a zemědělské práce, výrobu trojrozměrných předmětů, práci se slovníkem, počítačem nebo internetem. Tato forma výuky je v souladu s pedagogikou Marie Montessori, která u dětí podporuje rozvoj zodpovědnosti za vlastní vzdělávání.

Výuka anglického jazyka prolíná různými předměty. V prvním ročníku je to výtvarná a tělesná výchova, ve druhém ročníku výtvarná výchova a matematika a od třetího do pátého ročníku je to výtvarná a kosmická výchova. Tematické okruhy těchto předmětů přirozeným způsobem rozšiřují slovní zásobu žáků. Jejich široké spektrum také zajišťuje praktickou výuku základních gramatických jevů v jejich rámci raději než teoretické vysvětlování a procvičování. Ve výuce se ale objevují i prvky hudební a dramatické výchovy, protože výuka je obohacena o písničky, říkadla, námětové a dramatické hry. Tyto hry, písničky a říkadla žáky nejen motivují, ale umožní jim zábavnou formou procvičovat nově nabyté gramatické jevy a fráze a jejich výslovnost, podporují je při samostatném vytváření vět a otázek.

Od třetího ročníku se děti seznamují s psanou formou anglického jazyka a základními rozdíly mezi psaným a mluveným jazykem. Výuka se opírá o již nabyté znalosti a zaměřuje se

na známá témata. Tím se předchází špatné výslovnosti a komolení slov. Tento způsob děti motivuje, protože pracují se slovy a pojmy, které již znají. Čtení, psaní a gramatické jevy jsou doplněny o práci s učebnicí, která se stává doplňkem výuky. Během tohoto období také může nastat (dle úrovně dětí) přechod k občasnému využití mateřského jazyka, a to zejména při vysvětlování složitějších gramatických jevů, kdy použití české terminologie umožňuje žákům nový jazykový jev rychleji a snadněji pochopit.

Očekávané výstupy oboru Anglický jazyk na konci 2. období

TÉMATICKÉ OKRUHY

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - žák pozdraví, rozloučí se, představí se - umí se zeptat, jak se kdo jmenuje - pojmenuje základní členy rodiny, základní části lidského těla - rozlišuje jednotlivá zaměstnání - seznamuje se s osobními zájmeny - reaguje na jednoduché pokyny učitele 	1. <u>Člověk</u> <ul style="list-style-type: none"> - já - rodina - tělo - zaměstnání
<ul style="list-style-type: none"> - žák počítá od 0 do 1000 - zeptá se na počet - zná základní barvy - pojmenuje předměty kolem sebe - pojmenuje základní hračky a pomůcky - zeptá se na věci kolem sebe - žák se zeptá a odpoví na otázku „Kde je ...?“ 	2. <u>Škola</u> <ul style="list-style-type: none"> - budovy - třída - pomůcky - barvy - čísla do 1000, základní matematické operace - základní geometrické útvary
<ul style="list-style-type: none"> - pozná nejznámější zvířata a jednoduše popíše jejich vzhled, zeptá se na potřebné informace (Is it ...?) - vyjmenuje domácí zvířata - rozezná základní stromy a rostliny a jejich charakteristické části 	3. <u>Příroda</u> <ul style="list-style-type: none"> - fauna - flóra - neživá příroda - počasí
<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje základní části oblečení, předměty denní potřeby, nábytek - seznámí se s vazbou „There is, there are“ - jednoduše popíše své okolí 	4. <u>Naše okolí</u> <ul style="list-style-type: none"> - hračky - oblečení - sporty - předměty denní potřeby - nábytek
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje jednotlivé dny v týdnu a roční období - rozezná měsíce v roce - umí základní hodiny - pojmenuje části dne - seznámí se základní slovní zásobou týkající se jednotlivých významných svátků - charakterizuje jednotlivá roční období - vypráví o svém denním programu - formuluje své cíle a plány 	5. <u>Čas</u> <ul style="list-style-type: none"> - dny - měsíce - roční období - části dne - hodiny - svátky (Vánoce, Velikonoce atd.)
<ul style="list-style-type: none"> - popíše právě probíhající činnost - seznámí se se základními protiklady - vyjmenuje jednotlivá písmena abecedy, hláskuje jednoduchá slova 	6. <u>Jazykové jevy</u> <ul style="list-style-type: none"> - protiklady - slovesa pohybu - slovesa školních aktivit - abeceda

<ul style="list-style-type: none"> - seznámí se se slovní zásobou týkající se rozdílů v jednotlivých kulturách - dle svých možností a schopností navazuje přátelství s dětmi z jiných zemí - seznámí se s názvy některých zemí, jejich hlavními městy a národnostmi - používá základní fráze týkající se tohoto tématu - seznámí se s významnými památkami Londýna 	<p>7. <u>Multikulturní vzdělání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdílné kulturní zvyklosti - navazování přátelství s dětmi z jiných zemí – přítel, s kterým si dopisují - seznámení s jinými zeměmi
---	---

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - pochytí základní myšlenku srozumitelného mluveného projevu 	Rozvoj poslechových dovedností
<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na pokyny učitele - naváže jednoduchý dialog - aktivně používá zdvořilostní fráze - jednoduše pohovoří na známé téma 	Komunikace

GRAMATIKA

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO
<ul style="list-style-type: none"> - tvoří jednoduché otázky a umí na ně odpovědět - rozlišuje a v jednoduchých příkladech používá základní časy - používá přivlastňovací zájmena - používá sloveso „mít“ v jednotném i v množném čísle - časuje sloveso „být“ - seznámí se s určitým a neurčitým členem - tvoří jednoduché věty - používá věty „mám rád, umím, neumím, nemám rád“ - používá sloveso „muset“ - rozlišuje mezi mluvenou a psanou formou jazyka - čte jednoduché texty s porozuměním <i>samostatně pracuje se slovníky, encyklopediemi, internetem</i> 	<p style="text-align: center;">Skladba vět a tvoření otázek</p> <p style="text-align: center;">Minulý, přítomný a budoucí čas</p> <p style="text-align: center;">Odlišnost 3. osoby jednotného čísla od ostatních, jednotné a množné číslo</p> <p style="text-align: center;">Přivlastňovací zájmena</p> <p style="text-align: center;">Zápory</p> <p style="text-align: center;">Člen určitý a neurčitý</p> <p style="text-align: center;">Rozdíly mezi mluvenou a psanou angličtinou</p> <p style="text-align: center;">Čtení jednoduchých textů s porozuměním</p>

6. Pravidla pro hodnocení žáků

Motto: „Ten, kdo je schopen poznávat a kontrolovat vlastní chyby, získává větší míru nezávislosti a jistoty.“ Marie Montessori
---

Práce a činnost dítěte není hodnocena ve smyslu porovnávání s ostatními dětmi nebo sestavování žebříčku výkonů – takové hodnocení se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori. Způsob hodnocení navazuje na práci dítěte z vnitřní motivace, pomáhá k dovednosti vlastního sebehodnocení, umožňuje dítěti být úspěšný a zapojit se do práce bez strachu z neúspěchu. Způsob hodnocení dětí – práce s chybou a pochvalou – jsou jedním ze základních principů při uplatňování pedagogiky podle Marie Montessori. Vychází už ze samotného přístupu dospělého (rodiče, učitele...) k dítěti – laskavý, partnerský přístup, který vytváří prostor k tomu, aby dítě:

- poznávalo své přednosti a nedostatky, možnosti a hranice
- dokázalo odhadnout své síly a schopnosti
- uvědomovalo si, co je mu příjemné – co nepříjemné a jak to dát ostatním vhodně najevo
- učilo se plánovat další cesty k učení a zdokonalování
- mohlo volit takové způsoby učení, o kterých ví, že jsou pro něj účinné a spolehlivé

Dítě se učí pro uspokojování svých vlastních potřeb z objevování nového a je vedeno k vlastnímu hodnocení své práce. Místo nabídky odměny a pochvaly jsou děti vedeny k porovnání své práce s danými kritérii, učí se hledat svou chybu a cestu k její nápravě. S pochvalou učitel zachází přiměřeně – takovým způsobem, aby se dítě nestalo závislé na pochvale, na hvězdičce, na odměně, na jedničce; aby nedělalo práci pro uspokojování představ dospělého, aby nepodléhalo strachu z chyby a pocitu méněcennosti. Pochvalu učitelka využívá diferencovaně u nových a nejistých dětí k navození pocitu jistoty a bezpečí.

Chyba má být ukazatelem toho, co je třeba procvičit, zopakovat; ukazuje dětem, že dělat chyby je přirozený a běžný jev v procesu učení a řešení problémů. Chyba je pro dítě zdrojem impulzů k vlastnímu zdokonalování, pro učitele ukazatelem další vzdělávací cesty dítěte.

Hodnocení dílčích prací a úkolů je porovnáním průběžné práce dítěte se stanovenými kritérii. Individuální porovnávání s předem danými kritérii = co je na určité činnosti důležité – pomáhá dětem naučit se porovnávat a vyhodnocovat svou vlastní činnost. Je důležité vést dítě k uvědomění, zda dělá práci tak, jak opravdu nejlépe dovede.

Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení

Práci se sebehodnocením zažívají děti při každodenní školní práci tím, že mají za úkol porovnávat svou vlastní práci s chybovou kontrolou, vzorem nebo správným řešením a samy si opravovat své chyby a nedostatky. Zpětnou vazbu jim dává také možnost spolupracovat na stejném úkolu se spolužáky a porovnávat tak své pracovní tempo, způsob práce, správnost řešení nebo spolupracovat s několika dětmi ve skupině a porovnat si vzájemné rozdělení úkolů a zodpovědnost za společnou práci. Důležité je umožnit dětem, aby svou práci často prezentovaly (a tím konfrontovaly) před ostatními a zajistit, aby práce všech dětí ve třídě byly vystavovány.

Dovednost slovně ocenit svou práci a kriticky si uvědomit nedostatky, chyby a možnosti zlepšení mají děti osvojenou při příchodu do školy v různé míře. Využíváme možnosti konfrontace této dovednosti v komunitním kruhu tak, aby děti měly co nejvíce možností slyšet, jak se dá ocenění a kritické zhodnocení formulovat a vyjádřit.

U nejmenších školáků začínáme pocitovým uvědoměním a pojmenováním toho, co se dařilo, a z jaké vlastní práce mají největší radost, s čím jsou nebo nejsou spokojeni:

- co se mi dnes podařilo
- z čeho jsem měl radost
- co mi moc nešlo, co se mi nedařilo
- co dělám rád a co nerad
- co mi šlo snadno a lehce
- kde jsem vynaložil velké úsilí
- co udělám příště jinak, aby se mi dařilo lépe
- co se mi líbilo a co ne
- kdo mě rušil, co mě rušilo
- kdo mi pomohl, co mi pomohlo
- jak se cítím, když se mi něco povede
- jak se cítím, když se mi nedaří
- podle jakých pravidel jsem pracoval
- které pravidlo jsem porušil
- jak bych mohl poradit nebo pomoci

Dále se děti učí ústně ocenit konkrétní úkoly, ocenit práci druhých značkami a symboly, postupně přechází k porovnávání práce se zadáním a předem danými kritérii, písemnému hodnocení konkrétních úkolů a skupinové práce; větší zkušenosti s formulací hodnocení potřebují děti při vlastním sebehodnocení školní práce za určité období:

- slovní ocenění vlastní práce
- slovní kritické zhodnocení vlastní práce
- slovní ocenění práce druhých
- slovní doporučení k vylepšení práce druhých
- písemné hodnocení práce ve vlastní skupině
- písemné ocenění práce jiných skupin
- společné sestavování kritérií pro práci
- porovnání práce se zadanými kritérii
- písemné hodnocení práce v určitém oboru za dané období
- písemné hodnocení práce za určité období

Děti se dovednosti sebehodnocení učí také tím, že společně s učitelem vymýšlí a sestavují kritéria a to, co se na určitém úkolu bude hodnotit a porovnávat, co je nyní na určitém úkolu to důležité. Potom mohou podle kritérií, kterým rozumí, zhodnotit, jak se jim práce povedla – samostatně nebo ve skupině. Pro učitele je sebehodnocení dítěte také součástí diagnostických podkladů.

Záznamy o školní práci dětí

K průběžnému slovnímu hodnocení učební činnosti žáka je třeba systematický a neustálý sběr informací.

Děti si zakládají **portfolia** s výsledky své školní práce v jednotlivých oblastech. Učitel průběžně hodnotí práce dětí komentářem, který obsahuje porovnání práce se zadanými kritérii a navrhuje dítěti postup k vylepšení další práce. Vychází také z různých učebních stylů, předpokladů a domácího zázemí dítěte.

Děti mají své desky se **záznamovými listy** přehledu učiva. Přehled učiva vychází z očekávaných výstupů oborů. Záznamové listy jsou pro dítě přehledné a srozumitelné, aby se v nich dokázalo samo orientovat. Jsou také pro dítě ukazatelem a nabídkou dalších možností úkolů v učení a pomocníkem v plánování práce.

Průběžně se učivo a práce dětí neznámkuje, v knize hodnocení sebehodnotí svou práci každý týden, každý měsíc dostávají písemné hodnocení učitelů (pedagogických pracovníků).

Vysvědčení

Vysvědčení je slovní, rodiče a žáci dostávají popisným jazykem přehled učiva, které dítě zvládlo, se kterým se seznámilo, či ve kterém by se mělo ještě zdokonalit. Popisuje obtížnosti a snahu, kterou muselo každé jednotlivé dítě vynaložit na zvládnutí určité oblasti či problému vyučování. Slovní hodnocení oceňuje míru porozumění, praktického použití znalostí a dovedností, originálního zpracování nebo vynaložení velkého úsilí při plnění zadaného úkolu. Dále označuje nedostatky a návrhy na další postup při zvládnutí učiva a důraz ve školní práci.

Komunikace s dětmi

Učitel diferencuje komunikaci s dítětem – používá jazyk tak, aby dítě nehodnotil a neposuzoval, ale dal dítěti najevo, že získalo novou dovednost, že se mu práce podařila, nebo naopak ho navést k tomu, aby si úkol ještě zopakoval, práci lépe nacvičilo, chyby opravilo. Práci dítěte je třeba projevit účast a uznání tak, abychom dítě nemanipulovali známými hodnotícími výroky typu: „To je ale pěkný obrázek, ty jsi šikovný, ty jsi ale...“ – ať v kladném či záporném smyslu. Úkolem učitele – v mateřské i základní škole – je navodit takovou atmosféru, aby se děti neučily být závislé na pochvale a odměně a nebalý se udělat chybu.

Učitel má při hodnocení popisovat a pojmenovat, projevit účast, uznání a ocenění místo pochvaly. Neříkat: „Ty jsi...“ – ale oslovit dítě například: „Vidím, že děláš – pracuješ na ...; všimla jsem si, že...; mám z tvé práce dojem, že...; myslím si o tvé práci, že...“ a povzbudit dítě, aby komentovalo, popsalo, zhodnotilo svou vlastní práci samo. Hodnocení má vést dítě k tomu, aby svou práci vždy dělalo, jak nejlépe dovede, tedy s využitím svého potenciálu na maximum.

Chybová kontrola u učebního materiálu a pomůcek

Materiál a pomůcky (specifický materiál, běžné výukové pomůcky a texty) jsou připravovány tak, aby dítě samo vidělo a poznalo, zda úkol provedlo správně, kde je chyba a jak ji opravit. Děti jsou k práci s kontrolou, která je součástí pomůcky nebo se provádí porovnáváním se vzorem, vedeny již v mateřské škole Montessori.

Texty a cvičení, pracovní listy a sešity děti nejdříve porovnávají se vzorem - „kontrolou“. Porovnání práce se vzorovou kontrolou umožňuje dítěti okamžitou zpětnou vazbu, která je důležitá pro vlastní učení dítěte.

U textů, které kontroluje učitel (například písanky, vlastní texty dětí, diktáty, texty, které si už dítě samo porovnálo s „kontrolou“), označíme nejdříve jen počet chyb na určitém úseku a dítě má možnost si je samo vyhledat a opravit. Učitel pomáhá dětem vyhledat chyby tam, kde si samy neumí poradit. Dovednost samostatné kontroly, nalezení rozdílů a chyby pokládáme důležitou životní kompetenci.

Spolupráce

Tréninkem spolupráce nahrazujeme soutěžení, záměrné porovnávání a sestavování pořadí mezi dětmi. Po skupinové práci mají děti možnost společně posoudit, jak se jim spolupracovalo, jaký díl úkolu splnily, jak byly platné své skupině. Posuzují samy sebe i své partnery. Hledají ocenění své práce a doporučují návrhy na vylepšení své skupině i ostatním.

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

A. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a akcích pořádaných školou

1. Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci a zákonní zástupci žáků byli včas a řádně dle stanovených vzájemných pravidel informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka.

2. Pro hodnocení žáků všech ročníků se používá slovní hodnocení. Toto slovní hodnocení je souhrnnou zpětnou vazbou o tom, co žák zvládl při osvojování konkrétních dovedností, vědomostí a návyků.
3. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení slovní hodnocení do klasifikace v případě, který to vyžaduje.
4. K sebehodnocení žáků a pravidelnému poskytování písemné zpětné vazby o průběhu vzdělávání jsou určeny „plány učiva“. Ty obsahují stručný výčet učiva z českého jazyka a matematiky, které mají žáci osáhnout za školní rok. Vybarvování jednotlivých elips žákem ukazuje individuální postup učivem a úroveň dosažených znalostí.
5. Důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou. Žáci mají právo udělat chybu s vědomím toho, že chybovat je normální, neboť je to nedílná součást procesu každého učení. Chyba a následná práce s ní je příležitostí ke zlepšení.
6. Sebereflexe žáka na konci každého bloku přináší věcné shrnutí a připomenutí toho, co se žák právě učil či naučil, nejlépe i se stupněm či mírou osvojení.
7. Hodnocení vykonává učitel průběžně během výuky ve škole, ale i mimo ni po celý školní rok. Hodnocení není primárně zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, ale soustřeďuje se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem daných kritérií. Žákům je průběžně poskytována zpětná vazba ze strany vyučujících (slovní formou, vyjádřením vztahu k určitým kritériím).
8. Učitelé sledují žakovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu dílčích i konečných výsledků práce a uplatňování získaných dovedností a schopností při práci.
9. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
10. Při hodnocení chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou učitelé posuzují respektování dohodnutých pravidel, dodržování bezpečnostních pokynů a ochranu zdraví, udržování dobrých mezilidských vztahů (pochopení, tolerance, pomoc druhým...).
11. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo třídní učitel.
12. Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
13. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
  - a) napomenutí třídního učitele,
  - b) důtku třídního učitele,
  - c) důtku ředitele školy.
14. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
15. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

16. Udělení pochvaly a jiného ocenění ředitele školy a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

17. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

18. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených školním vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník.

19. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.

B. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

1. Žáci jsou postupně vedeni k vlastnímu hodnocení své práce:

a) formulují svoji úspěšnost i nedostatky vzhledem k daným kritériím,

b) učí se posuzovat vlastní vynaložené úsilí vzhledem k výsledku činnosti, odhalují svoje rezervy a osobní možnosti,

c) dostávají možnost srovnat vlastní hodnocení s hodnocením okolí (hodnocení učitele, rodiče...).

2. Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.

3. Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.

4. Chyba je přirozená součástí procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou vlastní práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu lze doprovázet rozбором chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.

5. Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.

6. Sebehodnocení žáků nemá nahradit slovní hodnocení (žáka pedagogem), ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka.

7. Na konci pololetí žák písemnou nebo ústní formou provede sebehodnocení v oblasti:

a) zodpovědnosti

b) samostatnosti

c) motivace k učení

d) sebedůvěry

e) vztahů v třídním kolektivu.

C. Desatero pro slovní hodnocení

1. Hodnotíme slovy.

2. Nesrovnáváme žáky mezi sebou.
3. Podporujeme sebehodnocení žáků.
4. Popisný jazyk hodnocení a sebehodnocení poskytne jasnou informaci.
5. Zpětnou vazbou podporujeme vnitřní motivaci.
6. Volíme slova srozumitelná dítěti (i rodiči).
7. Hodnotíme vykonanou práci, ne osobu.
8. Hodnotíme věcně, bez výtek, nálepek i bez pochval.
9. Vedeme děti k sebekontrolě, vyhledávání odlišností a chyb.
10. Chyby jsou znamením k zastavení práce, zamyšlení a zopakování si učiva.

D. Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií

1. O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy po projednání v pedagogické radě.
2. Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení k dalšímu vzdělávání v případě, který to vyžaduje.
3. Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.
4. Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení:

Prospěch	Popis
<i>Ovládnutí učiva</i>	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
<i>Myšlení</i>	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení

4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s nápovědou
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Vyjadřování

1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí

1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Aktivita, zájem o učení

1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Chování

1 – velmi dobré	Uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojedinele. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

3 – neuspokojivé

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

5. Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

E. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i hodnocení.

2. Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění, ve kterých se projevuje postižení nebo znevýhodnění žáka.

3. Při způsobu hodnocení žáků pedagogičtí pracovníci zdůrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Pro získávání podkladů pro hodnocení těchto žáků volí učitel vhodné a přiměřené způsoby a při zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá postižení nebo znevýhodnění negativní vliv.

4. Způsob hodnocení žáka je součástí individuálního plánu, který vzniká ve spolupráci vyučujícího, zákonného zástupce žáka, případně i poradenského zařízení.

5. Vyučující respektuje doporučené způsoby práce a hodnocení žáka, popsané ve zprávě o psychologickém vyšetření a uplatňuje je při hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů. Volí takové způsoby prověřování znalostí žáka, ve kterých se co nejméně projevuje zdravotní postižení (např. doplňování jevů místo diktátů, ústní zkoušení místo písemných prací či naopak, zkrácený rozsah písemných prací...).

6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při hodnocení se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.

7. Hodnocení vyjadřuje pozitivní stránky výkonu, objasnění podstaty neúspěchu, návod, jak mezery a nedostatky překonávat.

8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich názor je respektován.

9. V hodnocení vyučující podporuje poznávací motivace žáka k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

10. Podle druhu postižení nebo znevýhodnění využívá vyučující speciální metody, postupy, formy a prostředky vzdělávání a hodnocení, kompenzační, rehabilitační a učební pomůcky, speciální učebnice a didaktické materiály.

11. Hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí Vyhláškou č. 48 / 2005 Sb., pokud není jiným právním předpisem stanoveno jinak.

F. Hodnocení nadaných dětí, žáků a studentů

Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je přezkoušení z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

G. Výchovná opatření

Pochvala

Třídní učitel může udělit za výrazný projev školní iniciativy, déletrvající úspěšnou práci apod. pochvalu nebo ocenění. Ředitel školy může za projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo dlouhodobou úspěšnou práci udělit ocenění nebo pochvalu.

Napomenutí třídního učitele

Za jednotlivé a méně závažné porušování školního řádu a dohodnutých pravidel, např. za neplnění povinností a časté zapominání, nedodržování bezpečnostních pravidel, braní a ničení cizího nebo školního majetku, nevhodné chování ve škole může být žákovi uděleno napomenutí třídního učitele.

Důtka třídního učitele

Za opakované méně závažné porušování stanovených pravidel a pokynů vztahujících se k bezpečnosti, chování žáků a plnění povinností dle ŠŘ může být žákovi udělena důtka třídního učitele.

Důtka ředitele školy

Za závažné a úmyslné porušování školního řádu, úmyslné braní a ničení cizích věcí, pokus o podvádění, úmyslné ubližování a ohrožování zdraví ostatních může být udělena důtka ředitele školy.

H. Komisionální a opravné zkoušky

1. Žáci, kteří dosud neopakovali ročník, a kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají z těchto předmětů opravné zkoušky.

2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy – do 31.8. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.

4. Při pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí může zákonný zástupce žáka do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Termín komisionálního přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem.

5. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy.

6. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

7. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

8. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitelka školy náhradní termín přezkoušení.

9. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

10. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

I. Celkové hodnocení žáků na vysvědčení

1. Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

a) prospěl(a) s vyznamenáním,

b) prospěl(a),

c) neprospěl(a).

2. Žák je hodnocen stupněm:

a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 a průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm 1.

b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5.

c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5.

J. Způsob získávání podkladů pro hodnocení

1. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků pedagogickými pracovníky je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné, všestranné, pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

2. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním a analýzou průběžné práce žáka nejen na pomůckách, připravenosti na vyučování, jeho přístupu k práci, snahy, samostatnosti a tvořivosti, kvality výsledků jednotlivých dílčích činností, sebehodnocení v jednotlivých etapách, uplatňování získávaných dovedností a schopností, respektování dohodnutých pravidel a kritérií, různými druhy testů (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), kontrolními písemnými pracemi, různými druhy pracovních listů a jiných výstupů shromažďovaných do žákovských portfolií, rozhovory se žákem a zákonnými zástupci popřípadě s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

4. Dílčí hodnocení získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období zejména na základě plnění týdenních individuálních plánů každého žáka, popřípadě dílčích cílů ŠVP. Není přípustné ústně přezkoušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Zkoušení je prováděno individuálně.

5. Učitel oznamuje žákovi výsledek každého dílčího hodnocení, dílčí hodnocení zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů vhodným a respektujícím způsobem. Po ústním individuálním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky

hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechna dílčí hodnocení, které bere v úvahu při celkovém hodnocení (klasifikaci), zástupcům žáka, a to zejména prostřednictvím konzultací.

6. Písemné práce a různé druhy testů, projektů apod. rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

7. O termínu písemné práce nebo projektu, které má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu rozsáhlejší práci uvedeného charakteru.

8. Vyučující je povinen vést soustavnou evidenci o každém dílčím hodnocení žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkového hodnocení (klasifikaci) žáka i způsob jejich získání (ústní, písemné).

9. Celkové hodnocení (klasifikaci) zajistí třídní učitel, který vyučuje a odpovídá za danou třídu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (léčebné pobyty apod.) vyučující respektuje známky (hodnocení) žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn. Žák se znovu nepřezkoušuje.

10. Při slovním hodnocení na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Celkové slovní hodnocení za klasifikační období musí odpovídat dílčím hodnocením, které žák získal, a které byly sděleny rodičům.

11. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.

12. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 24 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše třídní učitel výsledky celkové klasifikace (hodnocení) do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

13. Informace o prospěchu jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo konzultacích. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

14. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje rodiče třídní učitel bezprostředně a prokazatelným způsobem.

15. Pokud je klasifikace (dílčí hodnocení) žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.

16. Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména nehodnotí žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden, žáci nemusí dopisovat do sešitů, pracovních listů apod. látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací, účelem prací a testů není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí, učitel hodnotí jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy není přípustné, před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva. Prověřování znalostí vyučující provádí až po dostatečném procvičení učiva.

17. Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, která mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

K. Hodnocení chování

a) Hodnocení chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s kolegy, kteří ve třídě vyučují, rozhoduje o něm ředitel po projednání v pedagogické radě. Kritériem pro hodnocení chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

b) Při hodnocení chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

7. Autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy vychází z platné legislativy MŠMT ČR. Oblasti, cíle a metody evaluace jsou shrnuty v následujících tabulkách.

Oblasti hodnocení

1. Podmínky ke vzdělávání

cíle:

- materiální, technické a hygienické podmínky vzdělávání – prostory, pomůcky, učebnice, technické prostředky
- efektivita využívání finančních zdrojů
- rozvoj ekonomických zdrojů
- soustavné vzdělávání pracovníků školy v souladu s ŠVP a jejich profesní růst

kritéria:

- vliv personálních podmínek na kvalitu vzdělávání
- funkčnost a estetická úroveň budovy, tříd, společných prostor
- efektivita využívání finančních zdrojů pro další rozvoj školy
- zabezpečování nadstandardních zdrojů (mj. účast v projektech, grantech)

2. Průběh vzdělávání žáků

cíle:

- pravidla hodnocení
- vnitřně motivovaný žák

kritéria:

kvalita jednotlivých oblastí vzdělávání – tzn. příprava, zajištění, organizace, metody, formy, hodnocení, motivace, komunikace, klima

- účelnost použití metod výuky vzhledem k cíli a tématu vyučování
- využívání metod samostatné práce žáků
- individuální přístup k výuce
- prostor pro individuální nebo skupinové aktivity
- využití vstupních motivačních metod
- motivace v průběhu výuky
- dodržování stanovených pravidel hodnocení
- prověřování výchozích znalostí a dovedností
- vedení žáků k sebekontrolě a sebehodnocení
- prostor pro vyjadřování vlastního názoru
- dodržování pravidel komunikace
- psychosociální podmínky výuky
- propracovaný systém péče o žáky se SVP a žáky mimořádně nadané

3. Výsledky vzdělávání žáků

cíle:

- výsledky vzdělávání vzhledem ke stanoveným cílům vzdělávání

kritéria:

- zvládnutí očekávaných výstupů
- používání myšlenkových dovedností v souvislostech (aplikace, kritické hodnocení)
- dovednost spolupracovat
- dovednost komunikovat, obhájit svůj názor
- dosažení dílčích výstupů vyučovacích předmětů
- osvojení klíčových kompetencí žáků
- dovednost sebehodnocení žáka

4. Program školy

cíle:

- soulad školního programu s RVP
- programová nabídka pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, dotace předmětů, volitelné předměty, projekty

kritéria:

- relace mezi vzdělávacím programem a potřebami a podmínkami školy
- programová nabídka žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- soulad s pedagogickými principy M. Montessori

5. Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vzájemné vztahy

cíle:

- přístup k informacím a jejich přenos
- vzájemné vztahy mezi školou, žáky, rodiči a dalšími osobami a jejich dopad na vzdělávání
- vztahy se zřizovatelem a školskou radou
- klima, kultura a étos školy

kritéria:

- kvalita činností učitele ve vztahu k potřebám školy, žáků a rodičů
- přístup pracovníků školy, žáků a rodičů k potřebným informacím
- poskytování potřebných informací zákonným zástupcům žáků
- úroveň spolupráce školy s odbornými pracovišti, např. PPP, SPC
- existence pocitu sounáležitosti a hrdosti na školu
- existence zřetelně přívětivého prostředí
- existence důvěry žáků (i rodičů) k učitelům a vedení školy

6. Řízení školy

cíle:

- kvalita systémového řízení
- plánování řídicích činností (koncepce, ŠVP, roční plán, plán DVPP, kontrol)
- efektivita organizace školy
- metodická podpora kvality výuky – personální rozvoj, DVPP, samostudium ...
- systém vedení pedagogických pracovníků – především efektivita výsledků hospitací
- kontrolní systém
- dokument – koncepční záměr rozvoje školy
- dokument – školní řád
- dokument – pravidla hodnocení

kritéria:

- vyhodnotitelnost cílů stanovených v koncepčním záměru rozvoje školy
- realizovatelnost koncepčních záměrů, zejména ve vztahu k finančnímu rozpočtu
- koncepčnost řídicích činností ve škole – jejich zřetelná strategie
- míra spoluúčasti pracovníků školy na činnostech spojených s řízením školy
- účinnost organizační struktury ve vztahu k řízení školy
- účelnost rozvrhu hodin
- kvalita a efektivita školního řádu
- koncepční zajištění personálního rozvoje
- systém dalšího vzdělávání a samostudia ve vazbě na potřeby školy
- zajištění pomoci začínajícím vyučujícím
- systém prosazování progresivních trendů vzdělávání
- kvalita kontroly a hodnocení průběhu vzdělávání (učitelé)
- kvalita kontroly provozu

7. Úroveň výsledků práce školy

cíle:

- kvalita výsledků vzdělávání
- prezentace školy
- spolupráce s rodiči, partnerny
- dokument – výroční zpráva

kritéria:

- zřetelnost zkvalitňování výsledků vzdělávání
- úspěšný přechod žáka na 2. stupeň ZŠ a víceleté gymnázium
- prezentace školy na veřejnosti a odezva
- zapojení školy do vzdělávacích projektů a aktivit
- organizace propagace Montessori školy formou vzdělávacích aktivit pro veřejnost
- kvalita výroční zprávy

Pro zjišťování výsledků ve všech výše uvedených oblastech hodnocení je možné využít tyto *nástroje*:

- pozorování
- kontrola
- skupinová diskuse
- dotazník
- rozhovor
- školní dokumentace
- sebehodnocení žáků
- sebehodnocení vedení školy
- sebehodnocení třídních učitelů, učitelů
- vlastní hodnocení učitelů a žáků
- hodnocení žáků (např. technikou volného psaní)
- rozbor žákovských prací, jejich portfólií, anketa se žáky

PŘÍLOHY:

1. Sto let pedagogiky Montessori
2. Třída MŠ a ZŠ Montessori – uznaný minimální standard v ČR
3. Záznamové archy Čj a M

1. Sto let pedagogiky Montessori

Dne 6.1.1907 byl v Římě, na ulici Via dei Marsi otevřen Casa dei Bambini – Dům dětí, jehož vedením byla pověřena Maria Montessori. Tím započalo století tvorby a rozvoje pedagogického a filozofického systému MONTESSORI.

V Domě dětí, který byl určen pro děti předškolního věku z chudinských čtvrtí a velmi slabého sociálního prostředí Marie Montessori vyvíjela a ověřovala svoje poznatky získané studiem lékařství, speciálně dětské neurologie a psychiatrie, pedagogiky, psychologie, biologie a antropologie a inspirované stáží na neurologické klinice prof. Itarda a Sequina v Paříži o podnětném vlivu prostředí na rozvoj dítěte. Prostedí ve všech jeho aspektech – vybavení nábytkem a hračkami, jejich velikostí a vzhledu, podnětnosti nabízených aktivit, vztahu vychovatele a dítěte.

Marie Montessori pochopila, že každé dítě je zcela integrovaná bytost, která je nadána vlastní touhou a schopností růstu a vývoje, fyzický a smyslový rozvoj podmiňuje rozvoj duševní a v závislosti na podnětech prostředí se učí prakticky samovolně veškeré dovednosti až do dospělosti. Pochopila, že tento dar má každé dítě a že záleží na dospělých, jaké mu připraví podmínky k rozvoji.

Dlouhým a soustavným pozorováním a prací s dětmi vyvodila, jakými činnostmi se během svého vývoje rádi zabývají a rozvíjejí svoje dovednosti, jaká je obvyklá poslušnost tohoto vývoje. Geniální soustava didaktických materiálů, kterou se svými spolupracovníky v průběhu let své praxe vyvinula vycházela vesměs z předmětů denního života a dnes tvoří základ její didaktické metody. Tato kombinace konkrétního a abstraktního a vazba na realie praktického života nemá obdoby v jiných systémech. Děti se učí od poznávání činnosti všedního dne – praktického života po složité matematické a geometrické příklady a úvahy, vše na krásně provedených, barevných pomůckách, s kterými se učí zacházet již od nejranějšího věku. Postupně pomůcky mohou sloužit k výuce stále složitějších poznatků z různých oblastí lidského vědění.

Speciální Montessori didaktický materiál je velmi pozoruhodný a dětem velmi usnadňuje proces vzdělávání. Velmi efektivně pomůcky využívá Montessori léčebná pedagogika, která metodu aplikuje pro děti i dospělé s různými typy handicapů.

Nejrevolučnějším přínosem M. Montessori bylo ale její pochopení, že dítě může svůj potenciál k rozvoji využít jen za zcela změněných vztahů rodiče a učitele k dítěti. Její poznání, že základem tohoto vztahu musí být oboustranný respekt vedlo k nové definici úlohy vychovatele a učitele. Dospělý musí vyvinout veškeré úsilí ke své přeměně v empatického rádce a pomocníka, nikoli tvůrce, organizátora a autoritativního kontrolora rozvoje dítěte.

Paní Montessori také pochopila, že vzdělávací systémy tehdejší doby naprosto nevyhovují těmto tezí. Dítě je ve škole a někdy i v rodině stále k něčemu nuceno, usměrňováno, jeho spontánní činnosti jsou omezovány a zakazovány, předčasně ukončovány. Dítě potřebuje dostatek času k nerušené činnosti, nevyhovuje mu např. omezení délkou vyučovacích hodin, nemá být nuceno k činnosti, pokud je unavené, nemá být omezeno prostorem lavice, pracovat má na věcech, které ho zajímají. Veškerou učební látku je třeba ilustrovat na příkladech z běžného života a včleňovat do souvislostí, dítě musí vidět smysl poznání.

Protože se děti potřebují naučit i poznatky z okraje jeho zájmů, musí se mu předkládat v době, kdy lze taková témata navázat na témata pro něj zajímavá a na které je vývojově připraveno. Optimálně se dítě učí veškeré dovednosti a poznatky v tzv. senzitivních fázích. Proto je přístup ke každému dítěti přísně individuální a úkolem učitele je bedlivě dítě pozorovat a senzitivní fáze beze zbytku využít k efektivnímu učení.

Protože činnost je pro dítě přirozenou vývojovou potřebou, pracuje a učí se z vnitřních pohnutek a rádo, pokud má svobodu se rozhodnout kdy a jak se danou věc naučí. Ochotně se také podřizuje pravidlům, pokud se podílí na jejich tvorbě, rozumí jim, ví, že jejich porušováním omezuje nebo ruší někoho jiného.

2. Třída MŠ a ZŠ Montessori - uznaný minimální standard v ČR

Personální podmínky:

- pedagog absolvoval minimálně 300 hod kurz o výchově a vzdělávání metodou Montessori v ČR nebo v zahraničí (s doplněním semináře o výuce českého jazyka)
- vytváří prostředí, které ve třídě respektuje individuální osobnost dítěte
- vztah s dětmi buduje na principu empatie s ohledem na stupeň vývoje dítěte
- má partnerský přístup k dětem
- je ochoten se stále profesně i osobnostně vzdělávat
- vytváří prostředí pro komunikaci rodiny a školy a podporuje spolupráci školy a rodiny
- spolupracuje na obohacování vzdělávacího prostředí novými materiály a pomůckami
- spolupracuje s ostatními kolegy v organizaci, je ochoten poradit a pomoci méně zkušeným kolegům v realizaci pedagogiky Montessori
- alespoň pasivně se na profesní úrovni informuje či zúčastňuje informačních setkání, seminářů a konferencí o metodě Montessori
- dle svých možností se aktivně zapojuje do šíření principů filosofie Montessori mezi pedagogickou a rodičovskou veřejnost

Podmínky pro výchovné a vzdělávací prostředí:

Zařízení místností představuje specifické uspořádání nábytku, pohodlí a hygienické podmínky respektující individuální práci dítěte a vývojové období, pro které je místnost – třída určena (připravené prostředí):

- skříňky s Montessori materiálem s dostupnými policemi pro dítě
- stolky jsou sestaveny pro práci jednotlivce, dvojice i skupinek dětí
- pro dítě přehledné uspořádání podle oblastí vzdělávání i uspořádání jednotlivých pomůcek a materiálů
- děti mají možnost vymezit si svou pracovní plochu (tácy, koberečky, podložky při práci)
- v místnosti je prostor pro setkání dětí ke společné komunikaci a sdílení (pro předškolní děti vyznačena elipsa) – cvičení koncentrace a ticha, společným aktivitám s učitelem
- je připraven prostor pro pohodlnou práci i relaxaci dětí

Podmínky pro výchovné a vzdělávací působení:

- třídy - skupiny dětí jsou věkově smíšené (nejméně dva až tři ročníky po sobě jdoucí)
- organizace výuky respektuje senzitivní období a polaritu pozornosti dětí (v ZŠ není členěna na vyučovací hodiny a dělena přestávkami, nezvoní, není pravidelně stanoven rozvrh hodin)
- učitel pracuje s chybou a pochvalou dle zásad a principů pedagogiky Montessori (není podporována soutěžní a srovnávací atmosféra mezi dětmi, v ZŠ je práce dítěte zaznamenána popisným jazykem) – zásadně se pro hodnocení práce dítěte nepoužívají tresty a odměny
- pro práci dětí je vytvořena klidná a podnětná atmosféra, která podporuje dítě v objevování a radostném učení
- děti se podílejí na vytváření pravidel soužití ve třídě
- hodnocení na vysvědčení je jen slovní, výroky nesrovnávají dítě s ostatními a jsou motivující.
- výsledky práce žáků jsou shromažďovány jako portfolia

Montessori zařízení musí respektovat tato pravidla na celém světě stejně. Předností systému je i to, že na celém světě se dítě potká se stejným fyzickým a výchovným prostředím, stejnými materiály a navazuje velmi přirozeně na dříve získané poznatky a dovednosti.

Záznamový arch – ČESKÝ JAZYK

Jméno:

ABECEDA	
Vyjmenování	
Řazení slov podle prvního písmene	
Řazení slov podle dalších písmen	
Hledání slov podle abecedy	
HLÁSKY	
Rozdělení hlásek	
Krátké a dlouhé	
ú a ů	
Dvojhlásky	
SOUHLÁSKY	
Párové	
d', t', ň, d, t, n	
ž, š, č, ř, c, j,	
h, ch, k, r, d, t, n	
SLABIKY	
Určování počtu	
Slabikotvorné L a R	
Rozdělování slov na konci řádku	
Rýmy	
Ě	
dě, tě, ně	
mě	
bě, pě, vě	
VLASTNÍ JMÉNA	
Osob, zvířat	
Měst, vesnic	
Hor, pohoří	
Vodních toků, nádrží, moří	
Států, příslušníků národů	
STAVBA SLOVA	
Předpona, kořen a přípona	
Slova příbuzná	
VÝZNAM SLOV	
Antonyma – protiklady	
Slova mnohoznačná	
Synonyma – slova stejného významu	
Citově zbarvená slova	
Slova nadřazená, podřazená a souřadná	
Spisovná a nespisovná slova	
Práce se slovníky	
VĚTA	
Začátek a konec věty	

Druh věty	
Pořadí slov ve větě	
Věta jednoduchá a souvětí	
Větný vzorec	
PSANÍ	
Velká tiskací písmena	
Malá psací písmena	
Velká psací písmena	
Opis slov – vět	
Přepis slov - vět	
Diktát	
Sebehodnocení	
Popis předmětu	
Blahopřání	
Dopis, adresa	
Název a autor knihy	
Záznam zážitku	
Záznam informací	
Vlastní tvorba	
ČTENÍ	
Velká tiskací písmena	
Malá tiskací písmena	
Velká psací písmena	
Malá psací písmena	
Slabiky s ě, di/ti/ni	
Předčítání nahlas	
Čtení s intonací	
Recitace básničky	
Čtení s porozuměním	
Vypravování o přečteném	
Soustředěné tiché čtení	

VYJMENOVANÁ SLOVA	
Zvířata	
Rostliny	
Méně obvyklé	
B	
L	
M	
P	
S	
V	
Z	
Doplňování ve vyjmenovaných slovech	
Doplňování v příbuzných slovech	
Správné psaní I/Y v textu	
SLOVNÍ DRUHY	

Zahrada slovních druhů	
Podstatná jména	
Přídavná jména	
Zájmena	
Číslovky	
Slovesa	
Příslovce	
Předložky	
Spojky	
Částice	
Citoslovce	
PODSTATNÁ JMÉNA	
Obečná a vlastní	
Rod	
Číslo	
Pád	
SLOVESA	
Osoba	
Číslo	
Čas	
Způsob	
VĚTA JEDNODUCHÁ	
Podmět a přísudek	
Nevyjádřený podmět	
Dvojice větných členů	
Čárky ve větě jednoduché	
Souvětí	
Čárky v souvětí	
Přímá řeč, uvozovky	
Uvozovací věta a přímá řeč	
Shoda Po + Přs	
Holý Po + Přs	
Rozvitý Po + Přs	
Základ věty	
Přísudek slovesný	
Přísudek jmený	
Shoda Po + Přs (několikanásobný Po)	
ODVOZOVÁNÍ SLOV	
Slova příbuzná, tvary slov, významový okruh	
Dělení slov na konci řádku	
Skupiny bě/bje, vě/vje, pě	
Zdvojené souhlásky	
Předpony s, z, vz	
Psaní dalších předpon	
Skupina mě/mně	
Přípona, koncovka	
Střídání hlásek při odvozování	

Skupiny hlásek na konci slov	
------------------------------	--

Záznamový arch – MATEMATIKA

Jméno:

1. ROVINA	
Číselné červenomodré tyče pojem 1-10	
Smirkové číslice	
Číselné červenomodré tyče – symbol, množství	
Krabice s vřeténky	
Barevné korálkové schody	
Psaní číslic	
Sudá a lichá čísla	
2. ROVINA	
Seguinovy tabulky 1	
Seguinovy tabulky 2	
Stovková tabule	
Stovkový řetěz	
Tisícový řetěz	
Tvoření víceciferných čísel	
Bankovní hra	
Číselné symboly na kartách	
Devítková hra	
Úvodní podnos	
Zlatý perlový materiál (úvod do desítkové sous.)	
3. ROVINA	
Banka sčítání	
Směnárna přechod jednoho řádu	
Směnárna přechod dvou řádů	
Směnárna přechod tří řádů	
Práce s číselnými kartami	
Banka násobení	
Banka dělení	
Banka odčítání	
Sčítací had	

Proužková sčítací tabule	
Sčítací tabulky	
Odčítací had	
Proužková odčítací tabule	
Odčítací tabulky	
Dělení beze zbytku	
Dělicí tabulka - jednotky	
Dělicí tabulky – desítky, stovky	
Dělení se zbytkem	
Dělicí tabulky – plná, prázdná	
Násobící tabulka	
Barevný perlový materiál - násobení	
Vytváření násobkových řad	
Prostorové vyjádření plošných čísel	
Prostorové vyjádření kvadratických čísel	
Násobící tabulky	
POČÍTÁNÍ S VELKÝMI ČÍSLY	
Znamková hra	
Sčítání	
Odčítání	
Násobení	
Dělení	
Malé počítadlo	
Příklady na písemné sčítání	
Velké počítadlo	
Příklady na písemné odčítání	
Multiplikační tabule	
Násobení Jednociferným činitelem	
Násobení dvojciferným činitelem	
Písemné násobení	
Velké dělení	
Dělení jednociferným dělitelem	
Dělení víceciferným dělitelem s pomůckou	
Písemné dělení	
Dělitel s číslicí 0	
ZAOKROUHLOVÁNÍ ČÍSEL	
Na stovky	
Na desítky	
Na tisíce	
Aritmetický průměr	
MĚŘENÍ A PŘEVODY JEDNOTEK	
Peněžní jednotky	
Vztahy mezi peněžními jednotkami	
Vyjádření čísla penězi	
Vrácení přeplatku	
Čas	
Hmotnost	

Délka	
Objem	
Teplota	
SLOVNÍ ÚLOHY	
Zápis	
Znázornění, rozbor	
Výpočet	
Odpověď	
JEDNODUCHÉ ROVNICE	
JEDNODUCHÉ NEROVNICE	
ZLOMKY	
Pojmenování částí (kovové tvary)	
Sčítání zlomků se stejným jmenovatelem	
Sčítání zlomků s rozdílným jmenovatelem	
Odčítání zlomků se stejným jmenovatelem	
Odčítání zlomků s rozdílným jmenovatelem	
Násobení zlomků se stejným jmenovatelem	
Násobení zlomků s rozdílným jmenovatelem	
Dělení zlomku celým číslem	
Dělení celého čísla zlomkem	
Dělení zlomků s rozdílným jmenovatelem	
DESETINNÁ ČÍSLA - ZNÁZORNĚNÍ	
Čtení podle znázornění	
Psaní a sestavení čísla	
Sčítání desetinných čísel	
Sčítání desetinných čísel se znamkovou hrou	
Odčítání desetinných čísel se znamkovou hrou	
Dělení desetinných čísel	
Multiplikační tabule pro násobení pro desetinná	
Převádění smíšených čísel na zlomky	
Převádění zlomků na smíšená čísla	
Zápis zlomků desetinným číslem	